

Kariūnas

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO LIETUVOS KARO AKADEMIJOS ŽURNALAS

ISSN 2029-6053

2011 m. Nr. 3 (110)

16 SAVAIČIŲ KARINIO RENGIMO PAMOKŲ

Kpt. Mindaugas MATUKONIS

MŪSŲ GYVENIMAS

Krn. Povilas STANAITIS

Krn. Marius DZENCEVIČIUS

Krn. Edgaras DABOLINŠ

AEROKOSMONAUTIKA – ŽMONIJOS VEKTORIUS Į ŽVAIGŽDYNUS

Dr. Algirdas V. KANAUKA

MŪSŲ GINKLAS, MŪSŲ MOKSLAS – LIETUVAI TĖVYNEI

OUR WEAPON, OUR EDUCATION – FOR OUR MOTHERLAND LITHUANIA

REDAKTORIAUS ŽODIS

KARIŪNAS sveikina LKA pirmakursius ir visus jos darbuotojus, po vasaros darbų ir pramogų grįžusius į Akademią. Kad ir kaip kankintų nostalgija prisiminus saulėtas atostogas, mokslai ir kasdieniai darbai kankins dar labiau. Bet ne viskas taip blogai. LKA bendruomenės gyvenimas virte verda, ir kol dar nebuvo pirmakursių „krikštyną“, puolame globėjiškai jų klausinėti apie pirmuosius išpūdžius.

Pirmakursiai, ar žinote, kad ką tik atvertėte naują gyvenimo lapą? Ypač po spalio 8-osios PRIESAİKOS! Palikę mokyklos suolą, išplaukėte į platesnius vandenis. Jūs net neįsivaizduojate, kokie platūs šie vandenys! Akademijoje Jūsų laukia ne tik nauji draugai, nauji mokslai, naujos auditorijos... ir poligonai. Gašdinanti pažintis su vadais ir dėstytojais gali pasirodyti visai maloni, o baisioji sesija ir Pabradės miškai taip nebebaugins, jeigu juos įveikti mėginsite kartu su kurso draugais.

Štai jau spalio vidurys, ir KARIŪNAS savo ištikimiausių skaitytojų rankose. Vasaros lyg nebuvę. Būtent apie tai norisi kalbėti šį stebuklingą, saulėtą, auksinį rudenį.

Mūsų mokytojai, dėstytojai... Tie, kuriuos mylime, tie, ant kurių pykstame už griežtumą ir reiklumą... Visi jie stengiasi ugdyti mūsų charakterį, suręsti tvirtus vertybinius pamatus. Kartais atrodo, kad kol tokių žmonių esama, yra vilties, jog gyvenimas bus šviesesnis! Ar visada randame laiko savo dienotvarkėse juos prisiminti, su jais susitikti, jiems padėkoti (ir ne tik Mokytojo dienos proga)?

Daug išmokome, puikiai praleidome laiką ir kupini energijos, entuziazmo pristatome dar vieną, dar aktualesnį, dar įdomesnį, mūsų žurnalo rudens numerį. KARIŪNAS ir toliau kinta: pakėlė akis, puslapio dešinėje pamatysite naujų temų pavadinimus. Lig tol apsiriboję formaliu žanru, nutarėme pabandyti į mus jaudinančius dalykus pažvelgti subjektyviau (o gal kritiškiau?) – pateikti autorių asmeninių išvalgų ir nuomonių. Rašyti visada buvo ir bus apie ką, nes kariūnų gyvenimas sparčiai kinta. Šiandienio KARIŪNO akiratyje – universitetinių studijų problemos, būrio vado kovos kurso pamokos, aviatorių studijų ypatumai. Pavyzdžiui, ar žinojote, kad orlaidžių pilotavimo specialybės kariūnai mokosi penkerius metus?

„Desertui“ – netradicinė, bet labai mėgstama „Juoko dėtvė“, į kurią surinkome vadų ir dėstytojų „perliukus“ – linksmas, kartais dviprasmiškas citatas, tyčia ir netyčia išsprūdusias per paskaitas ir pratybas. Minčių autorių nenurodėme, nes šiuo atveju svarbu ne kas, o ką pasakė.

Ir dar. Ar žinot, dėl ko rengti KARIŪNĄ taip įdomu? Dėl to, kad į jo veiklą ištraukia vis daugiau jaunimo. Skyrelių „Mūsų kūryba“ ir „Albumas“ anksčiau nebuvo, bet šiame numeryje yra, nes atsirado jaunų žmonių, norinčių ir gebančių KURTI. Jau dabar žinome, kaip atrodys žiemos (gruodžio) KARIŪNAS, kas jį rengiant prisidės. Šiuos žmones atradimo džiaugsmas ir „kažkas naujo“ įkvepia, neleidžia nurimti. Ir tai – svarbiausia!

Paskaičius KARIŪNĄ Jums kyla netikėtų minčių, idėjų? Jūs turite savo nuomonę? Jei taip, laukiame jų. Rašykite, skambinkite, užeikite!

Iš anksto dėkojame.

Anne E. Derse

2 LIETUVOS KARO AKADEMIJA ŽVELGIA Į ATEITĮ
Doc. dr. Valdas RAKUTIS
Military Academy of Lithuania looks to the Future

7 16 SAVAIČIŲ KARINIO RENGIMO PAMOKŲ
Kpt. Mindaugas MATUKONIS
Lessons of the 16-Week Military Training

10 ATRANKA STUDIJUOTI JAV KARO AKADEMIJOSE – SUDĖTINGAS PROCESAS
Anne E. DERSE
Difficult Process of Selection to the USA Military Academies

Viršelio nuotraukoje
Geriausias LKA XVIII laidos absolventas Itn. Rimgaudas Kutkaitis
On the cover: Lt. Rimgaudas Kutkaitis, the Academy's best graduate of the Class 18

BE REIKALO NEPAKELK, BE GARBĖS NENULEISK!
YOU SHALL NOT DRAW THE SWORD WITHOUT A CAUSE NOR SHALL YOU SHEATHE IT WITHOUT HONOUR!

ŠIAME NUMERYJE / Contents

12 MŪŠŲ GYVENIMAS
Krn. Povilas STANAITYS, krn. Marius
DZENECIČIUS, krn. Edgaras DABOLINŠ
Our Life

**24 AEROKOSMONAUTIKA – ŽMONIJOS
VEKTORIUS Į ŽVAIGŽDYNUS**
Dr. Algirdas V. KANAUKA
Aerospace: Humans' Vector to Constellations

**34 KNYGA, ATSKLEIDŽANTI MŪŠŲ
GENUOSE SLYPINCIAJ MEILĖS
LAISVEI GALIĄ**
The Book that revealed the Power of Love
for Freedom concealed in Our Genes

16 STUDIJS
Krn. Valius URBONAS, krn. Nerijus
BENIUŠIS, krn. Karolis Matas MICKUS,
krn. Rimantas PAKALNIS
Studies

30 AR DRĄSA ĮMANOMA BE BAIMĖS?
Krn. Elmyra BALJANAITĖ, krn. Karolis
PAKALNIS, krn. Arnas ŽELNYS, krn. Titas
ČERIKAS, krn. Viktorija PETRAUSKAITĖ
Is Courage Possible without Fear?

36 MANO ATOSTOGŲ YPATUMAI
Krn. Marius DZENECIČIUS
Peculiarities of My Holidays

**38 KOMANDOS JAUSMAS –
AUKŠČIAU UŽ LAIPSNIOUS IR
PAREIGAS**
Krn. Edgaras DABOLINŠ
Team Spirit tops Ranks and
Positions

40 JUOKO DĒTUVĖ
Magazine of Fun

**42 PIRMOJO LIETUVOS
PREZIDENTO KARO MOKYKLA –
LKA PIRMTAKĖ**
Mjr. Gintautas JAKŠTYS
Military School of the First
Lithuanian President:
Predecessor of the MAL

44 MŪŠŲ KŪRYBA
Our Works

45 ALBUMAS
Album

20 ŽYGEIVIAI
Krn. Paulius DAMIJONAITIS,
krn. Eglė STANKEVIČIŪTĖ
Walkers

**32 GAVAU TAIP TROKŠTAMĄ BŪRĮ KARIŲ,
SU KURIAIS DABAR TIKRAI EIČIAU Į MŪŠĮ!**
Ltn. Tomas ŠYVOKAS
I was appointed to command the platoon I
desired. Now we would really go into
a battle together!

Redakcinė kolegija

Arūnas ALONDERIS
Atsakingasis redaktorius
dr. Vytautas TININIS
Atsakingasis sekretorius
III k. krn. Elmyra BALJANAITĖ
II k. krn. Edgaras DABOLINŠ
IV k. krn. Olegas GROŠEVAS

mjr. Birutė KRASAVINIENĖ
III k. krn. Evaldas KUČINSKAS
IV k. krn. Martynas KIVARAS
III k. krn. Vytenis MILIUŠAS
kpt. Mantas VALATKEVIČIUS
doc. dr. Manvydas VITKŪNAS

Žurnalą rengia

Nijolė ANDRIUŠIENĖ
Kalbos redaktorė
Loreta KERŠYTĖ
Dizainerė
Kęstutis DIJOKAS
Fotografas

Spausdino Lietuvos kariuomenės
Karo kartografijos centras
Muitinės g., Domeikava,
LT-54359 Kauno r.
Tiražas 500 egz.
Užsakymas GL-359
Leidinyi platinamas nemokamai.
Leidžiamas kas trys mėnesiai.
Dėl žurnalo platinimo prašome
kreiptis: (8 5) 210 3526,
(8 5) 210 3523

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO
LIETUVOS KARO AKADEMIJA
Šilo g. 5 A, LT-10322 Vilnius
arunas.alonderis@mil.lt
aalonderis@yahoo.com
(8 5) 210 3651, KATT 24 651

Lietuvos karo akademija žvelgia į ateitį

Akademijos prorektorius mokslui ir studijoms doc. dr. Valdas RAKUTIS atsako į žurnalo KARIŪNAS atsakingojo redaktoriaus Arūno ALONDERIO klausimus. Pokalbio temos parinktos remiantis KARIŪNO skaitytojų atsiųstais klausimais.

Tikriausiai KARIŪNO skaitytojai dar nepamiršo 2009 m. mūsų žurnalo trečiajame numeryje Jūsų, ką tik paskirto prorektoriumi, paskelbtų 2009–2014 m. veiklos gairių. Toks Jūsų prisistatymas Karo akademijos, krašto apsaugos, švietimo ir mokslo bendruomenėms daugelį suintrigavo, nes tai buvo padaryta kitaip, negu esame įpratę – nuoširdžiai, nestandartiškai. Kaip naujas vadovas, asmeniniu pavyzdžiu parodėte, kad Jūsų kitoks vadovavimo žmonėms stilius, kad turite savo programą, konkrečių planų, jog nebijote prisiimti atsakomybės, nevengiate naujų iššūkių, kurie paprastai laukia jau pirmąją dieną. Nors iš pradžių būta kai kurių abejonių ir skeptiškumo, per šiuos dvejus metus Jūsų pasakyti žodžiai ir idėjos pamažu virsta kūnu, t. y. realybe. Apie tai ir pakalbėkime. Tad kaip Jums sekėsi pradėjus eiti prorektorius pareigas? Su kokiais sunkumais, problemomis susidūrėte?

➔ 2009 metų vasara buvo viena „klastingiausių“, ko gero, ne tik mano, bet ir Akademijos istorijoje. Dar neišsisklaidžius 2007–2008 m. ekonominio pakilimo euforijai viena po kitos pasipylė nerimą keliančios žinios ir projektai siekiant sumažinti priamųjų kariūnų skaičių arba visai nutraukti jų priėmimą. Dėl to kilo net Akademijos uždarymo grės-

mė. Išlaidų ir etatų mažinimo ir taupymo bet kokia kaina manija nebuvo palankiausia aplinka kėlybiniams ir kokybiniams jos pokyčiams. Tačiau dar didesniu iššūkiu tapo skirtingos filosofijos – du pasauliai, kurie labai sunkiai gyvena po vienu stogu: vieni dirbo ir gyveno universitete, kiti – karo mokykloje, kuri nedaug kuo skyrėsi nuo bataliono. Nors dažniausiai pavykdavo rasti kokį nors kompromisą, vis dėlto ši takoskyra išliko. Tačiau kiek reikėjo nuolatinių pastangų gludinant kampus, ieškant logiškų sprendimų. Iš pradžių sunkiai klostėsi Karo akademijos ir Krašto apsaugos ministerijos santykiai, tačiau ilgainiui ir jie ėmė gerėti, o radikalus tonas – švelnėti, megztis nuoširdi ir konstruktyvi diskusija. Pradinės problemos ir sunkumai buvo nesunkiai pakeliami, nes tam tikra pažanga jau buvo matyti, o 2010 m. pabaigoje, kai Akademijsugebėjo apsiginti nuo pavojingiausių projektų, atgavome ramybę, kuri tiesiog būtina dirbant kūrybinį darbą.

LKA KRYPTINGOS IDEOLOGIJOS KŪRIMAS

Veiklos gairėse Jūs kalbate apie kryptingos ideologijos, kuria remiantis

būtų deklaruojamos Akademijos vertybės mūsų bendruomenei ir kariūnams motyvuoti, kūrimą. Kai kurie KARIŪNO skaitytojai teigia, kad formaliomis instrukcijomis ir deklaratyviais įsakymais Akademijos veiklos efektyvumo nepadidinsime. Pavyzdys – LKA vertybių aprašas. Jo rengėjai turbūt nuoširdžiai tikėjosi įsakymo forma „išrikiuoti, įrėminti ir išauklėti“ visus Akademijos padalinius ir darbuotojus?

➔ Mano supratimu, *ideologija* – tai savitų idėjų, susijusių su konkrečiomis vertybėmis, samprata, grindžianti bendruomenių, kurioms būdingos šios vertybės, tikslus, vizijas, iš jos kyla veiklos gairės, nurodymai, kaip šiuos tikslus pasiekti. Šia prasme LKA ideologija, jeigu teisingai suprantu, yra įvairių programų ir koncepcijų pagrindas, o pagrindinės vertybės (garbė, patriotizmas, atsakomybė, tradicijos ir t. t.) sudaro jos branduolį. Įgyvendinama ideologija leidžia šias vertybes puoselėti ir plėtoti.

LKA moto – „Be reikalo nepakelk, be garbės nenuleisk!“ Jam prieš keletą metų pirmenybę atidavė dauguma Akademijos bendruomenės narių. Ant LKA vėliavos, tęsiant tarpukario Karo mokyklos tradicijas, aukso raidėmis išsiuvinėtas šūkis: „Mūsų ginklas, mūsų mokslas – Lietuvai Tėvynei!“ Akademijos misija – tinkamai parengti karinin-

ką remiantis bendrųjų vertybių ir asmeninių savybių ugdymo sistema. Ar ne tai yra LKA ideologijos pagrindas?

Tai, apie ką Jūs rašote *Veiklos gairėse* dėl LKA ideologijos, – gana abstraktūs dalykai – teoriniai bendruomenės ugdymo ir telkimo Akademijos vizijai įgyvendinti būdai. Tad vis dėlto apie kokią LKA ideologiją Jūs kalbate?

➤ **Ideologija – tai daugiau nei vertybių sąrašas, moto ir misija, nors be jų ideologijos taip pat nesukursi. Ideologija pirmiausia grindžiama tikėjimu, t. y. neracionaliu jausmu, pasaulėžiūra. Manoma, kad kaip tik tai žmogų ir skiria nuo gyvulio. Tačiau posovietinėje, taip pat persisotinusioje gerovės kultūroje tokiai ideologijai (apie kurią kalbame) nedaug lieka vietos. Ji tarsi atsiduria nuosalyje nuo „rimtų“, „tikrų“ dalykų. O juk pirmiausia ideologijos kūrėjai ir skleidėjai privalo tikėti tuo, ką propaguoja ir savo gyvenimu bando įrodyti. Ideologijai reikia idealų ir idealistų, o tik paskui specialistų ir pinigų, beje, pastarųjų – visai nedaug. Reikia tiesiog tikėti. Tikėti Dievą, neprarasti tikėjimo Tėvynės galimybėmis, pažanga ir gėrio pergale, matant net ir didžiausius blogio laimėjimus. Tai nėra paprasta, lengva, ypač kasdieniame gyvenime. Bet jeigu grįžtume prie klausimo, kas per pastaruosius dvejus metus pasikeitė, potekstės, pasakyčiau, kad dabar itin trūksta valstybės ideologijos, jos atšvaitų viešosios informacijos priemonėse, kasdieniame piliečių gyvenime. Todėl kartais gali pasijusti gyvenantis ne Akademijoje, o vienuolyne. Bet geriau būti šiapus, net jeigu deklaruojami idealai yra abstraktūs.**

Kalbant konkrečiau, ideologijos kūrimas ir gyvenimo ja remiantis praktika yra vienintelis kelias ugdant būsimojus karius, kartu ir ateities visuomenę. Mes nežinome, kas mūsų laukia ateityje, todėl turime daugiau dėmesio skirti žmonių išminčiai, kuri buvo kaupiama šimtmečius ir tūkstantmečius. Ši išmintis įkūnyta religiniuose tekstuose, tautosakoje, epuose ir mituose, mūsų krašto istorijoje, papročiuose ir tradicijose, išminčių knygose ir tėvų pamokymuose.

Svarbu nepasiduoti vienadieniems madoms, išmokti vertinti tikrus dalykus ir kasdien kurti geresnę pasaulį žodžiais, darbais ir poelgiais.

LKA DEMOKRATIZAVIMAS IR KOMANDINIO DARBO STILIAUS TOBULINIMAS

Pakalbėkime apie Akademijos *demokratizavimo*, jos padalinių, darbuotojų komandinio darbo stiliaus tobulinimo, tarpusavio bendradarbiavimo, padalinių savivaldos plėtros klausimais. Kiek žinau, Akademijos taryba, Senato visada turėjo didelius įgaliojimus, katedrų vedėjai, karinio rengimo padalinių viršininkai, Kariūnų bataliono savivaldos – Kariūnų tarybos ir Garbės teismo – nariai savo struktūroms taip pat aktyviai atstovauja.

Komandinio vadovavimo, vadovų tiesioginio bendravimo su žmonėmis stiliaus tobulinimo klausimai aktualiūs kiekvienai organizacijai, taip pat ir mūsų bendruomenei.

Akademijoje per pastaruosius metus šioje srityje įvykė teigiami pokyčiai akivaizdūs. Tačiau ar nemanote, kad per mažai apie Akademijos tarybos, Senato, Kariūnų tarybos, Garbės teismo priimtus esminius sprendimus informuojama tiek LKA bendruomenė, tiek platesnė visuomenė?

➤ **Mielas Arūnai, kur galime, viešiname informaciją apie gerus dalykus Akademijoje, specialiai šiuo tikslu kviečiame pas save Lietuvos aukštųjų mokyklų vadovus, kaimynus, mokytojus ir jaunimą. Kai kurie sprendimai lieka užmiršti, bet apskritai stengiamės būti atviri ir aktyvūs. Ir labai gerai, kad KARIŪNAS tiesiog spinduliuoja energija, siekdamas aktualia informacija pasidalyti su skaitytojais, tai liudija jame spausdinami straipsniai ir nuotraukos.**

Norėčiau paliesti komandinio vadovavimo stiliaus temą dviem aspektais. Pirmą, teigiama, kad vadovas neprivalo tiesiogiai spręsti bendruomenės narių problemų, išklausti jų idėjų,

Ideologijai reikia idealų ir idealistų, o tik paskui specialistų ir pinigų.

svarstyti iniciatyvų be žemesniųjų pavaldinių, vadinkime juos pavaduotojais, sutikimo, nes tik pavaduotojai turi tai daryti. Tik jie gali teikti aukštesniajam vadovui savo „suformuotą“ požiūrį ar sprendimo būdą. O jeigu pavaduotojas ir pavaldinys nesutaria? O jei objektyvumui įtakos turės simpatijos ir antipatijos? Kaip tada? Kas bus tas arbitras?

Žinoma, visų lygių vadovai turėtų *pasitikėti* savo komanda, *įsiklausyti* į jos siūlymus, tiesiogiai bendrauti su savo štabo nariais. Tačiau ar toks, sakyčiau, „šaltas subordinacijos stilius“ neužkerta kelio bendruomenės (net jeigu ją sudaro per 500 žmonių) nariams tiesiogiai bendrauti su vadovu, nesumažina galimybių būti išklaustytiems, teikti jam siūlymus, kalbėtis asmeniniais ir darbo klausimais ir t. t.? Kalbu apie „gilus vadovavimo“ (*Deep Leadership*) stilių, kitaip dar vadinamą „atvirų durų“ stiliumi. Žiūrint iš šalies, daugeliui atrodo, kad Jūs ir esate tokio vadovavimo – gilus ir atviro bendravimo tiek su viršininkais, tiek su pavaldiniais – šalininkas? Ką Jūs apie tai manote?

Naujojoje Akademijos struktūroje atsirado universitetinių studijų direktoriaus pareigybės, atkuriamos viršininko pavaduotojų pareigybės. Pasak dalies mūsų žurnalo skaitytojų, ar čia nėra tam tikro blaškymosi, eksperimentavimo? Akademija – ne toks jau didelis kolektyvas (palyginti su kitais Lietuvos universitetais, kur mokosi tūkstančiai studentų ir šimtai aspirantų). Tad ar ne per didelė prabanga Jums, prorektoriumi, turėti tarpininką (direktorių), kuris tiesiogiai dirbtų su katedrų vedėjais, mokslo ir studijų padalinių vadovais?

➤ **Nevadinčiau direktoriaus tarpininku. Tai savarankiškas, išsilavinęs ir kūrybiškas žmogus, kuris atsineša į Akademiją savo patirtį, metodiką, gyvenimo išmintį. Manau, buvusi praktika, kai kelias vadovaujamas funkcijas atlieka vienas asmuo, ydinga. Per daug darbų dirbantis vadovas pasmerktas gerai atlikti tik dalį jų.**

← Pradžia 2 puslapyje

Žinoma, rutininius darbus buvo galima daryti ir toliau, bet, norint pagerinti visos veiklos kokybę, dekanas, arba, tiksliau, Universitetinių studijų instituto direktorius, tiesiog būtinas. Esu įsitikinęs, naujoji studijų struktūra – geriausias būdas užtikrinti tinkamą akademinę studijų kokybę.

KARIŲ IR CIVILIŲ TARPUSAVIO SĄVEIKA ĮGYVENDINANT LKA MISIJĄ

Jūs teigiate, kad takoskyra tarp karinio rengimo ir universitetinių studijų nenatūrali. Su tuo sutinka tiek dėstytojai, tiek karininkai. Tačiau dalis mūsų skaitytojų mano, kad taip atsitiko dėl to, kad galbūt civiliai ir kariškiai skirtingai suvokia LKA misiją, jos paskirtį? Civiliai sako, kad Akademijai reikia daugiau akademiškumo, kariškiai – kad karybos dalykų? Kiekvienas tempia antklodę į savo pusę. Pasak kariškių, civiliai nesupranta „*raison d'être*“ – t. y. kam reikalinga Karo akademija. Daugelio pašnekovų įsitikinimu, būsimieji karininkai rengiami karui!!! Taigi, ar tai ne proga galų gale baigti užsitiesusias „diskusijas“?

➔ Tai nėra taip paprasta. Akademijoje per ilgai buvo laikytasi „izoliuotų bendruomenių“ principo, kad lyg stebuklinga lazdele pamojus staiga viskas pasikeistų per vieną naktį. Svarbu kasdienėmis priemonėmis palengva artėti prie siektino tikslo. Pažanga jau pastebima ir be didinamojo stiklo. Net suartėjus šios nuomonės nevirsi monolitu tol, kol neturėsime karių mokslininkų, karių pedagogų ir civilių, kurie būtų apgynę disertacijas gynybos ir saugumo temomis. Tam prireiks šiek tiek laiko. Taip pat norėčiau pridurti, kad tikram kariniam rengimui universitetinės studijos tiesiog būtinos. Ne kas kitas, o kariškiai dėl tarnybinio būtinumo gali būti nušviesti į bet kurią pasaulio vietą. Todėl ir turi būti pasirengę spręsti netradicines problemas netradiciniais būdais. Dėl to vien kariniuose kursuose suteiktų žinių

ir tobulintų gebėjimų tikrai neužteks. Neužteks ir „išmoktų pamokų“ – reikės plataus išsilavinimo, erudicijos, išugdyto talento bendrauti su įvairių kultūrų ir sluoksnių žmonėmis.

Rengdamasis pokalbiui su Jumis išgirdau labai daug gerų atsiliepimų apie Akademijos vadovybės iniciatyvą organizuoti civilių paskaitas kariams ir karių – civiliams. Tai patvirtino tiek karininkai, tiek dėstytojai. Visi kalbintieji pripažino, kad parenkamos aktualios Akademijos personalui temos, iš padalinių kviečiami įdomūs ir kvalifikuoti lektoriai. Nemenką atgarsį ši pavasarį sukėlė Jūsų paskaita kariams apie karių ir civilių intelektualinius ir dalykinius santykius ir jų perspektyvas.

Pastaruoju metu vyksta personalo atsinaujinimas, dėstytojų ir karininkų kaita. Tai labai gerai, tačiau galbūt ne visi ateinantys į Karo akademiją suvokia, kokias užduotis jiems čia reikės atlikti. Kai kurie nori, kad ji būtų panaši į standartinį karinį lauko vieneta, bet ne į aukštąją universitetinę karo mokyklą. Argi tai vienintelė nesusikalbėjimo priežastis? Jeigu taip, tai kokia yra naujai paskirtų dėstytojų, karininkų integravimo į Akademijos gyvenimą ir veiklą programa? Ir ar tokios programos reikia? Praėjusį semestrą surengti minėtą paskaitų ciklą buvo geras sumanymas.

➔ Eksperimentas, manau, pateisino lūkesčius – paskaitos buvo gera proga ne tik klausytojams, bet ir pranešėjams pasitempti, susisteminti žinias, išgryninti idėjas. Gaila, kad pagrindinėje mano (Jūsų minėtoje) paskaitoje, kur kalbėta apie įvaizdžių, stereotipų ir pasaulėžiūrų skirtumus, taip mažai buvo kariškių. Ateityje turėtų būti svarbios ne tik paskaitos, bet ir gerai organizuotos diskusijos, kuriose galėtų aktyviai dalyvauti visi, t u r i n t y s savo nuomonę ar norintys ją pakeisti. Jei KARIŪNO skaitytojai mano, kad tokios programos reikėtų, Akademijos vadovybei siūlysiu ją rengti.

Kariūnų mokymo ir auklėjimo procesas Akademijoje vyksta pagal dvi atskiras mokymo programas – bazinio karininko rengimo ir universitetinių studijų. 2008 m. rugsėjį buvo įdiegta Lyderio ugdymo sistema – sudedamoji Bazinio karininko rengimo programos dalis, kurią sudarė integruoti universitetiniai (siekiant ją „sukarinti“) mokomieji dalykai: karo meno istorija, karinė pedagogika, karo psichologija, protokolas ir etiketas, etika ir estetika – ir viena karinio rengimo disciplinų (siekiant ją „sumokslinti“) – lyderio ugdymas. 2009 m. ši programa buvo patobulinta, o šiemet – „išimta“ iš karinio rengimo bloko ir vėl išsklaidyta po universitetines programas. Kodėl tai buvo padaryta, kokiais argumentais remtasi?

➔ Lyderio ugdymo programa, mano žiniomis, „suskaldyta“ ar „išsklaidyta“ nebuvo, tik kitaip įforminta. Kadangi studijos organizuojamos pagal universitetines programas (skaičiuojamas garsiais kreditais) ir karinio rengimo programą, tvirtinamą kariuomenės vado, kai jau būna nurodytos tam skirtos valandos, lyderio ugdymo dalykai taip ir liko sudedamoji karinio rengimo programos dalis, o kai kurios universitetinės disciplinos buvo perkeltos arba gražintos į universitetinių studijų bloką, nes jų reikėjo bendrųjų dalykų universitetinėms studijoms. Pagal naujus reikalavimus skaičiuojant ECTS europiniais kreditais, taip pat prireiks kai kurių pataisų, gali tekti programas tvirtinti iš naujo Senate. Integruojamasis lyderio ugdymo programos uždavinys niekur neprapuolė. Ir toliau reikia kiek įmanoma labiau sieti universitetinio ir karinio rengimo programas. Bet nebūtina

Tinkamai naudojantis vadybos galimybėmis

ir dabartiniais ištekliais galima LKA paversti

labai efektyviai dirbančia universitetine

mokykla, kurios kokybė niekam nekels abejonių.

tai teikti kaip atskirą programą, lygiavertę formaliosioms sudedamosioms dalims – dėl to tik pa-

didės kariūnų krūvis ir nukentės studijų kokybė. Aš pats asmeniškai daug dėmesio skiriu ir skirsiu lyderio ugdymui, nes nuo to priklausys mūsų absolventų darbo su kariais ir civiliais rezultatai.

Tačiau vien to nepakanka. Reikia, kad Akademija taptų aukščiausios kokybės reikalavimus atitinkančia mokykla, reikia organizuoti doktorantūros studijas, kuriose galėtų kartu lavintis specialių gabumų ir netgi talentų turintys kariai ir civiliai. O Lyderio ugdymo programos savi uždaviniai – remiantis tam tikrais pedagoginiais metodais ir vertybine motyvacija ugdyti lyderio charakterį, arba, senoviškai sakant, būdą.

Dar prieš penkerius metus buvo parengtas integruotas karinio rengimo ir universitetinių studijų mokomųjų dalykų modulis. Tačiau tuometiniai Akademijos „strategai“ atmetė šią idėją atkirsdami: „Nelįskit ne į savo daržą!“ Tačiau Baziniai karininkų kursai kartu su universitetinėmis katedromis, kariūnų savivaldos organų atstovais ir kitų kariuomenės vienietų vadais bei jų atstovais ir toliau rengė bendras apskritojo stalo diskusijas, teorinius ir praktinius seminarus. Jų tikslas buvo išsiaiškinti kariūnų ir klausytojų studijų problemas, kad būtų galima pagerinti jų rengimo kokybę, sutelkti dėstytojus ir karinius instruktorius kartu diskutuoti ir aktyviai dalyvauti būsimo karininko ugdymo procese. Kodėl buvo atsisakyta šios praktikos ir kaip dabar sprendžiami karinio rengimo ir universitetinių studijų tobulinimo ir kokybės gerinimo klausimai?

➔ Manau, kad procesas nenutrūko, tik pasiekė naują kokybinį lygį, tapo formaliu, programose atspindinčiu reiškiniu. Teoriniai ir praktiniai seminarai vyksta, juos galima puikiai organizuoti ir dirbant lyderystės mokslo tiriamąjį darbą. Kaip paprastai, daug diskutuojama derinant karines ir universitetines programas, skaičiuojant reitingus ir kitais atvejais. Šiais metais pats daugiau dėmesio skirsiu bendravimui su kariūnais. Akademijos vadovybė kaip komanda jau seniai bendrauja kasdien, skiria laiko ir neformaliai bendravimui. Atskirai studijų kokybei gerinti yra parengta stra-

tegija, kurią nuosekliai įgyvendindami, manau, artėsime prie kokybės standartų.

RYŠIAI SU KRAŠTO APSAUGOS, ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOMIS, UNIVERSITETAIS

Krašto apsaugos sistemoje vykstantys pokyčiai, be abejo, turi įtakos ir Akademijai, kaip aukštajai universitetinei karo mokyklai ir intelektiniam karybos židiniui, jos perspektyvoms. Pastaruosius dvejus metus Jūs skaitote daug paskaitų, dalyvaujate pasitarimuose, diskusijose su KAM, ŠMM vadovybe, kariuomenės štabų karininkais. Aktyviai ir drąsiai ginatė LKA interesus. Dar prieš metus kai kurie KAM pareigūnai niūriomis spalvomis piešė LKA ateitį... O kaip dabar? Kokiomis temomis dažniausiai diskutuojama, kokius klausimus Jums užduoda ir kaip minėtų struktūrų atstovai vertina Akademiją? Kokios jų pastabos, kokie siūlymai?

➔ Iš tikrųjų prieš dvejus metus būta niūrių minučių ir net savaičių, kai reikėjo įrodinėti akivaizdžias tiesas, koreguoti skaičiavimus. Šiandien jau kalbama apie vienokias ar kitokias plėtros perspektyvas, tik, žinoma, ne apie dosnesnį finansavimą. Kaip žinote, ir visos krašto apsaugos sistemos finansinė situacija nelinkusi gerėti, tačiau išeitį matome įvairindami bendradarbiavimo formas, kartu su kitais universitetais kurdami bendras studijų programas, plėtodami studijų mainus, glaudžiau bendradarbiaudami su kitomis statutinėmis tarnybomis ir jų mokymo įstaigomis. Šiuo metu daug svarbių sprendimų rengia KAM sudaryta dr. Vaidoto Urbelio vadovaujama darbo grupė, kuri palengva šalina dirbtines Akademijos plėtrą ribojančias juridines ir biurokratinės kliūtis. Tinkamai naudojantis vadybos galimybėmis ir dabartiniais ištekliais galima ją paversti labai efektyviai dirbančia universitetine mokykla, kurios kokybė niekam nekels abejonių. Taigi Akademijos ateitis teikia didelių vilčių.

LKA PROGRAMINĖS NAUJOVĖS IR IŠŠŪKIAI

Šiomet, įsibėgėjus vasarai, Ramovėje Akademijos bendruomenei Jūs pasakėte įsimintiną kalbą. Kalbėjote apie jos dabartį ir realybę, apie naujoves ir iššūkius, su kuriais mums visiems tenka susidurti. Ir vėl prisiminiau Jūsų *Veiklos gaires*, kuriose prieš dvejus metus kūrėte LKA ateitį.

➔ Kalbos dažnai gimsta auditorijoje. Birželio 29 d. norėjau parodyti Akademijos bendruomenei, kiek per pastaruosius metus daug nuveikta, kad žmonėsi matytų tam tikrą pažangą ir patikėtų savo jėgomis, kad atsirastų pasitikėjimas Akademija. Nebeprimindamas visų punktų pasakysiu, kad vieną svarbų dalyką tikrai tąkart pamiršau pasakyti ir vėliau dėl to labai graužiausi – pasidžiaugti naujuoju Akademijos leidiniu *Journal of Security and Sustainability Issues*, kuris atvers dar daugiau galimybių pristatyti mūsų mokslininkų laimėjimus, kelti Akademijos mokslinį prestižą (veiklos spektras: mokymo optimizavimas, Karo mokslų institutas, tiriamieji darbai, leidyba, dėstytojų tobulinimasis ir motyvacija, karo strategijos magistrantūros studijos, karo mokslų doktorantūra, tarpuniversitetinių ryšių stiprinimas ir bendradarbiavimo perspektyvos su užsienio aukštosiomis karo mokyklomis ir t. t.).

AR TIKRAI BUS IŠ PAGRINDŲ SUPURTYTAS LIETUVIŠKOS TAPATYBĖS AŽUOLAS?

Ir, baigiant šį pokalbį, dar vienas klausimas – tik ne kaip prorektoriumi, o kaip karo meno istorikui. Man, kaip redaktoriui ir dėstytojui, ypač džiugu, kad šią pokalbio su Jumis temą pasiūlė kariūnai!

Pastaruosiu metu sustiprėjo kai kurių intelektualų, istorikų, vykdoma Lietuvos herojiškos praeities menkinimo

(„nuvainikavimo“) kampanija. Pasak vieno iš jų, „atėjo didvyrių pjūties metas!“ Turima omenyje plačiai išreklamuota D. Barono ir D. Mačiulio knyga „Pilėnai ir Margiris: istorija ir legenda“. Joje mus bandoma įtikinti, kad „lietuvių kovų su kryžiuočiais laikotarpiu visoje Europoje pagarsėjo Pilėnų gynėjai, pasirinkę savižudybę vietoje vergijos, viso labo buvo bailiai, prasti kariai, ten dėjosi ne didvyriška gynyba, o kruvinas chaosas, o lietuvių istorikai, rašytojai, kompozitoriai, kūrė apie Pilėnų mitą poetas, operas, filmus, buvo ir tebėra naivūs romantikai, apžavėti patriotinių jausmų...“ Tikrai, pirmieji knygos puslapiai labiausiai sukrečia. Supurto staigiai ir galingai. Pasak autorių, „tai revoliucinga knyga, turinti iš pagrindų supurtyti lietuviškos tapatybės ažuolą ir įkvėpti tolesniems tautinių mit(ologijų) tyrimams...“

Intriga dar labiau padidėjo, kai KAM ekspertų komisija šių metų pradžioje skyrė ir krašto apsaugos ministrė iškilmingai Vilniaus knygų mugėje abiem autoriams įteikė neseniai įsteigtą *Patriotų premiją!*

Taigi, kas atsitiko? Kodėl ir kieno palaikoma bei skatinama vyksta ši visokeriopo Lietuvos istorijos, šimtmečiais oficialiai ir pogrindyje gintos ir Atgimimo šauklių puoselėtos, diskreditavimo kampanija? Ką Jūs galėtumėte patarti ir palinkėti kariūnams, KARIŪNO skaitytojams, skaičiusiems arba besirengiantiems skaityti šią knygą?

► Jautrią temą palietėte, Redaktoriau. Knygos autorius gerai pažįstu, ne kartą bendravome asmeniškai, o su Dariumi Baronu ir šeimomis. Čia ne tas atvejis, kai gali ramiausiai pasmerkti „bedievius“ ir tuo viską baigti. Populiariajai Lietuvos istorijai tikrai reikia nuolat idėjiškai atsinaujinti, juo labiau kad naujaisi mokslu atradimai dažnai priverčia keisti stereotipus ir kai kurias tradicines tautos nuostatas.

Šiek tiek turi būti atnaujintos ir pagrindinės tautos, valstybės idėjos, kad galėtų rasti savo vietą kintančiame gyvenime. Ir šiuo atveju tautinio ažuolo supurtymas yra geras dalykas. Kiekvienas vykęs istorinis filmas, kiekviena knyga yra toks supurtymas. Įtvirtinimai, kurių niekas ilgai nepuola, dažniausiai ima irti savaime, nes nėra būtinybės skirti lėšų jų remontui. Tačiau kad minėta knyga tēra savotiška patriotų surengta provokacija, tvirtinti nedrįščiau. Manychiau, Pilėnų atvejis išskirtinis, nes minėtoje knygoje pagonybės laikų įvykis vertintas iš... viduramžių ir šiandienų krikščioniškosios pasaulėžiūros pozicijų, o tai jau panašu į retrospektyvų vertinimą, dargi labai šališką. Argi brolio Brunono ir kitų misinierių misijos nebuvo savotiškos

savižudybės? Juk ir Jėzaus Kristaus kančioje labai norint galima įžiūrėti savižudybės apraiškų.

Taigi čia pasirinktas labai kontroversiškas būdas sukelti intriga. Netgi atrodo, kad autoriams buvo svarbiau sugriauti patį mitą, nei istorinės šio įvykio detalės leido tai padaryti. Ir čia galime iškelti svarbiausią klausimą: ar tai tik savotiškas jaunuųjų istorikų bandymas, ar iš tikrųjų lietuviškosios tapatybės silpninimo aktas, kokių apstu mūsų šiandienėje aplinkoje? Labai tipiška istorikų suvažiavime dalyvavusio istorijos mokytojo Dariui Baronui skirta replika – o ką mes dabar turime sakyti mokiniais, kuriuos vedėme ant pilialkalnių ir kuriems pasakojome apie didžiavyrių darbus? Čia susiduria du skirtingi pasauliai: mokslininko tyrėjo, kuriam bet kokia teorija savaip vertinga, ir pedagogo, kuris jaučia atsakomybę už būsimas kartas ir konkrečių vaikų vertybes. Bet koku atveju *Patriotų premija* už tokius leidinius neskirtina.

Dėkoju gerb. Prorektoriumi už atvirą pokalbį. Nuoširdus ačiū ir kariūnams, karininkams, dėstytojams, štabo darbuotojams, kurie palengvino mano, kaip redaktoriaus, darbą, pasiūlė temas ir suformulavo klausimus. ■

AKADEMIJOS PULSAS | KARIŪNŲ TARYBA

Kariūnų tarybą sudaro 15 kariūnų: 2 – I kurso (kol kas dar neišrinkti), 4 – II kurso (J. Averka, A. Lideika, M. Žukovas, J. Petkevičius), 4 – III kurso (V. Miliušas – Tarybos pirmininko pavaduotojas, M. Nasutavičius, J. Žukas, M. Blėda), 4 – IV kurso (Š. Jampolcevas – Tarybos pirmininkas, V. Vasiliauskaitė, M. Lobinas, A. Volkovas) ir KOP būrio krn. J. Andrijauskaitė.

Kariūnų taryba – kariūnams atstovaujantis organas, teikiantis pasiūlymus Akademijos vadovybei mokslo, drausmės, socialiniais ir kitais kariūnų gyvenimo klausimais, reprezentuojantis kariūnus visuomenėje. Be to, ji organizuoja įvairius renginius, susitikimus, atstovauja Lietuvos karo akademijos kariūnams Lietuvos studentų atstovybių sąjungoje (LSAS).

PRADĖTI IR ATLIEKAMI DARBAI:

- Tarybos nuostatų tobulinimas.
- Interneto puslapio kūrimas.

KĄ GERO TARYBA NUVEIKĖ RUGSĖJO MĖNESI?

- Akademijai buvo skirtos 3 vienkartinės JAV aukštųjų karo mokyklų stipendijos, po vieną teko I, II, III kursams. Iš kiekvieno jų buvo atrinkta po 5 kariūnus ir atitinkamiems nustatytus kriterijus skirtos stipendijos.

- Buvo išrinkti 2 Tarybos nariai – II kurso kariūnai M. Žukovas ir J. Averka.
- Vyko susitikimai su Akademijos prorektoriumi mokslui ir studijoms doc. dr. Valdu Rakučiu.

ARTIMIAUSI KARIŪNŲ TARYBOS RENGINIAI:

- Spalio 27 d. 15 val. Akademijos stadione visai Akademijos bendruomenei skirtas renginys „Kariūnų krikštynos“.
- Spalio 28–30 d. žaidimas „Survival game“, skirtas sportui ir turizmui tarp studentų populiarinti. Dalyvauja Lietuvos aukštųjų mokyklų komandos.
- Lapkričio 14–27 d. Lietuvos karo akademijos ir Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto renginys „Kariūnų gyvenimas“, skirtas LKA bendruomenei ir TSPMI studentams, siekiant parodyti, kaip kariūnai gyvena anksčiau ir kaip gyvena dabar.
- Lapkričio mėn. kino vakaras – filmas „Pavergtųjų sukilimas“.
- Gruodžio 15 d. 8–13 val. projektas „Pabūk kariūnu!“, skirtas dėstytojams ir visam personalui parodyti, kaip gyvena kariūnai, kokia papildoma veikla domisi.
- Gruodžio 15 d. 15 val. „Kariūnų Kalėdos“ – nuotaikinga šventė visai LKA bendruomenei žiemos šventėms pasitikti ir praėjusiems metams prisiminti.

16 SAVAIČIŲ KARINIO RENGIMO PAMOKŲ

Kpt. Mindaugas

MATUKONIS

Sveiki, gerbiamieji kariūnai! Baziniai karininkų kursai sveikina jus naujų mokslo metų proga. Norime palinkėti gerų mokymosi ir sporto rezultatų, sėkmės tarnyboje. Jūs grįžote po atostogų kupini išpūdžių ir prisiminimų, prisisiuvote prie rankovių aukštesnio kurso antsiuvus ir žengėte žingsnį į priekį išsvajoto tikslo link, palikę užmarštyje praėjusius mokslo metus. Kaip jau pastebėjote, permainos vyksta ne tik Kariūnų batalione, bet ir kituose LKA padaliniuose. Šįkart ypač daug Bazinių karininkų kursų personalo sudėties pokyčių. Buvusį šių kursų viršininką plk. ltn. Gintarą Vidzicką pakeitė plk. ltn. Albertas Kondrotas, rotuoti mjr. Ričardas Andrulis, kpt. Gintaras Hofmanas, kpt. Mangirdas Vaznys, kpt. Valdas Valauskas, kpt. Donatas Vaičiūnas, misijai Afganistane rengiasi kpt. Saulius Stoškus. Karininkų gretas papildė nauji instruktoriai.

2010-2011 mokslo metais Bazinių karininkų kursų dėmesys buvo sutelktas į VIII semestro „atnaujintą programą“, kurios pagrindinis tikslas –

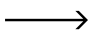
parengti kariūnus taip, kad jie gebėtų atlikti būrio lygmens taktines užduotis. IV kurso kariūnai išėjo nepertraukiamą 16 savaičių karinio rengimo ciklą, kurį sudaro penki moduliai: žygio, puolimo, gynybos, taikos rėmimo operacijų (TRO) ir mūšio mieste, o kiekvieną modulį – trys etapai: teorinių žinių, padalinių valdymo procedūrų ir lauko praktinių pratybų (rikiuotės ir kompleksinių). Be to, jie įgijo atitinkamo lygmens šaudymo vadovo kvalifikaciją.

Siekiant patikrinti kariūnų įgytas teorines ir praktines žinias per 16 savaičių karinio rengimo ciklą, birželio 27–liepos 8 dienomis Pabradės poligone buvo surengtos kompleksinės lauko taktikos pratybos „Tykanti lūšis“, kitaip dar vadinamos būrio vado kovos kursu. Jų scenarijus ir eiga nelabai skyrėsi nuo praėjusiais metais vykusių kompleksinių lauko taktikos pratybų. Mokymuose dalyvavo pratybų vadovybė, aprūpinimo skyrius, taktikos instruktoriai, vertintojai ir kariūnai. Kiekvienam kariūnui stengtasi pagal

nustatytus standartus sudaryti vienas sąlygas, kad būtų galima įvertinti jo žinias ir įgūdžius einant skyriaus vado, būrio vado ir jo pavaduotojo pareigas. Deja, kad ir kaip nesinorėjo, vieną kariūną teko įvertinti neigiamai.

Pastebėta, kad 16 savaičių karinio rengimo ciklas pasiteisino. Normalu, kad einantiems vadovaujamas pareigas kariūnams tam tikrose situacijose dar trūko praktinių įgūdžių ir patirties. Tačiau labai gerai, kad dažnai tai kompensavo iniciatyva, pasitikėjimas savimi, pagalba vienas kitam ir sukauptas teorinių žinių bagažas, kuris turėjo didelę reikšmę rengiantis užduotims – taikant praktiškai padalinių valdymo procedūras. Dar vienas teigiamas aspektas yra tai, kad per šį rengimo ciklą kariūnai veikė kaip struktūriniai vienetai – būriai, ir jie beveik būtų galėję prilygti atitinkamiems Sausumos pajėgų manevriniais padaliniais.

Tęsinys 8 puslapyje

Perkėla

Po reido

← Pradžia 7 puslapyje

Ko dabartiniai IV kurso kariūnai galėtų pasimokyti iš šiųmečių absolventų? Į ką pravartu atkreipti dėmesį:

Suvokimas, ką kariūnui reiškia šis 16 savaičių karinio rengimo ciklas

Pastebėta, kad kai kurie kariūnai, apgynę bakalauro darbus, per anksti patiki, kad jų misija LKA jau atlikta, kad jie jau pasiekė savo tikslą, ir tik „laukia“, kada bus suteiktas leitenanto laipsnis. Taip, civilinių mokslų srityje jūs atlikote savo užduotis, tačiau dar neišlaikytas kvalifikacinis būrio vado egzaminas. Paaiškinsiu, kaip tai vyksta Lietuvos kariuomenėje aukštesniu nei kariūnų padalinys lygmeniu. Kiekviena pareigybė (kario laipsnis) turi savo reikalavimus: stažo, išsilavinimo, baigtų kvalifikacijos kursų, anglų kalbos lygio ir pan. Pavyzdžiui, karininkas, atitinkantis visus kriterijus, išskyrus vieną – aukštesnės kvalifikacijos, yra siunčiamas į kursus (jaunesniųjų štabo karininkų, sausumos pajėgų štabo karininkų, oro pajėgų štabo karininkų ir t. t.). Bet vien tai, kad pateko į kursus, negarantuoja, kad jis bus paskirtas į aukštesnes pareigas arba kad jam bus suteiktas aukštesnis laipsnis. Tik juos baigęs, karininkas gali tikėtis paausk-

tinimo. Todėl, grįžęs prie pradinės klausimo formuluotės, pateiksiu tokį atsakymą: kariūnui šis ciklas – tai savotiškas būrio lygmens kursas, sudarytas pagal patvirtintus kvalifikacinius reikalavimus ir laikantis tam tikro mokymo nuosekumo (eigos). Taigi leitenanto laipsnis jums bus suteiktas tada, kai sėkmingai išlaikysite (būsime teigiamai įvertinti) visus modulių testus ir kvalifikacinį egzaminą.

IV kurso sindromas – „mes visi vadai“, o vadai visada teisūs

IV kurso kariūnai Kariūnų batalione dažniausiai eina vadovaujamas pareigas (būrio vado, štabo specialisto ir kt.), be to, dalyvauja visuomeninėje veikloje (sporto, kultūros renginiuose, Kariūnų tarybos, Garbės teismo darbe ir pan.). Tačiau išitraukę į VIII semestro karinį rengimą, turime aiškiai suvokti pakitusį savo statusą. Kasdienėje veikloje jūs gaudavote užduotis, kurios buvo pateikiamos prašymo ar kokia nors kita forma. Dabar teks susitaikyti su tuo, kad BKK instruktorius jas išdėstys kaip įsakymą arba nurodymą. Natūralu, kad lauko taktikos pratybų metu atlikdami pavestas užduotis dėl praktinių įgūdžių ar žinių stokos klysite.

Būrio vado kovos kurso pabaiga

Tad išmokite į nurodymus dėl trūkumų reaguoti ne kaip į asmeninius priekaištus, o kaip į pastabas ar rekomendacijas. Taip bus sutaupyta nemažai laiko.

Tinkamai pasirengti pratyboms – kiekvieno asmeninė pareiga ir atsakomybė

Pastebėta, kad ne visi kariūnai laiku „susidėlioja“ prioritetus. Pradėjus įgyvendinti pirmąjį modulį, turi būti saivai supranta, kad pagrindinis prioritetas – nuoseklios mokomųjų karybos dalykų studijos. Džiugu, jog dauguma absolventų suprato, kad tinkamai išnaudojus saviruošai skirtą laiką testų rezultatai bus teigiami.

Ekipuotės ir aprangos būklė

LKA – mokymo institucija, todėl jos karių aprangos ir ekipuotės normos gerokai skiriasi nuo koviniuose daliniuose tarnaujančių PKT karių ir karininkų aprūpinimo normų. Tačiau kai kuriuos klausimus, susijusius su ekipuotės ar aprangos trūkumu, jūs galite išspręsti padedant intendantams, kurie žino, ko ir kiek yra antros kategorijos sandėlyje.

Siūlyčiau į tai atkreipti dėmesį, nes pratybos vyks skirtingomis oro sąlygomis, skirtingu paros metu, kartais planuojant glaudų sąlytį su oponentu (pvz., riaušių malšinimo atveju), vykdam įvairias specifines užduotis (pastato valymo, šturmo) ar paprasčiausiai vykstant transportu. Saugumas turi būti svarbiausias prioritetas. Aišku, mūsų aprangą, žygio ekipuotės komplektus reikėtų keisti. Užtenka tik pažvelgti į karius, kuriems dažnai tenka dirbti lauko sąlygomis, ir galėsime sudaryti papildomų daiktų sąrašą: mažas ir šiltas maskuojamųjų spalvų miegmaišis, specialūs batai pagal sezoną, maskuojamųjų spalvų palapinė, kuri gali atstoti palapinsiaustę, puikiai sauganti nuo lietaus rengiant įsakymus ar ilgiau būnant gynyboje, taktinės pirštinės, apsauginiai akiniai, antkeliai ir t. t. Tačiau tam aptarti reikėtų atskiro straipsnio kituose KARIŪNO numeriuose.

Labai norėtūsi, kad dabartiniai IV kurso kariūnai stengtųsi blaiviai vertinti esamą situaciją. VIII semestro programa atnaujinta ne dėl to, kad kas nors turėtų daugiau darbo, atvirkščiai – kad būtų lengviau tinkamai parengti kariūnus. Buvusieji ketvirtakursiai pripažino, kad visi moduliai buvo glaudžiai susiję su kvalifikacinio egzamino dalimis, testu ir praktine užduotimi (padalinių valdymo procedūromis). ■

Atranka studijuoti JAV karo akademijose – sudėtingas procesas

Dviem Lietuvos karo akademijos kariūnams – Zigmui Polinauskui ir Justui Zarankui, pakviestiems studijuoti Jungtinių Amerikos Valstijų karo akademijose – įteikti vardiniai stipendijų sertifikatai. Atrinktiems studijuoti kariūnams juos įteikė ir sveikinimo kalbą pasakė JAV ambasadorė Lietuvoje Anne E. Derse. Straipsnis parengtas Ambasadorės kalbos, pasakytos Akademijos ramovėje, pagrindu.

Anne E. DERSE

Man labai malonu šiandien kartu su jumis būti čia ir pasveikinti du gabius jaunuolius, laimėjusius atranką studijuoti JAV karo akademijoje ir JAV oro pajėgų akademijoje, 2015 m. studijas baigiančioje laidoje. Tai didžiulis pasiekimas ir didelė garbė.

Atranka studijuoti JAV karo akademijose – sudėtingas procesas, kurio metu tenka konkuruoti su daugeliu kandidatų. Kiekvienais metais konkursuose dėl riboto skaičiaus paskyrimų dalyvauja tūkstančiai jaunuolių iš JAV ir 158 kitų šalių. Šiais metais JAV karo akademija ir JAV oro pajėgų akademija skyrė tik po penkiolika vietų, į kurias galėjo pretenduoti studentai iš užsienio. Lietuva paprastai į atrankas

siunčia labai stiprius kandidatus. Ši tradicija buvo išlaikyta ir šiais metais. Atranką perėjo du Lietuvos kariūnai, kurie ir studijuos šiose puikiose mokslo įstaigose, kad įgytų geriausią išsilavinimą, koks tik gali šiuo metu būti pasiūlytas jauniems lyderiams.

Šiems jaunuoliams ši diena yra ilgo ir sunkaus paraiškų pildymo ir atrankos proceso kulminacija. Jų fiziniai, psichologiniai ir akademiniai gebėjimai buvo nuodugnai patikrinti ir gauti puikūs rezultatai. Aš be jokių abejonų rekomenduoju juos skirti studijuoti JAV karo akademijose. Akivaizdu, kad jie – geriausi iš geriausių.

Atrankos proceso metu nemažai sužinojau apie šiuos ateities lyderius.

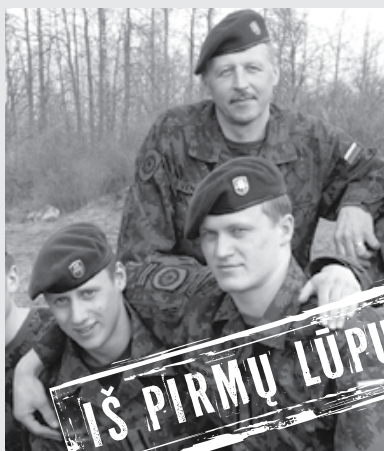
Zigmas yra kilęs iš karininkų šeimos, jo svajonė – skraidyti. Jaunuolis net šešis kartus vasarojo sklandytojų stovyklose. Jam patinka komandinis sportas, be to, jis yra tikras patriotas, atsidavęs savo gražiajai tėvynei Lietuvai. Taip pat girdėjau apie kalėdines pirmakursių linksmybes, kai Zigmas akimirksniu buvo pasirinktas operacijos „Baltas“ taikiniu ir nuo galvos iki kojų apipurkštas dirbtiniu sniegu.

Žinau, kad Justas yra gana išradingas jaunuolis, mėgstantis organizuoti sporto renginius, gerai besimokantis. Nuo vaikystės jis svajojo būti karininkas. Be to, jis moka išgyventi ekstremaliomis sąlygomis: Justas sugebėjo nesušalti Lietuvai būdingu žvarbiu oru

IŠ PIRMŲ LŪPŲ

Kariūnų bataliono
vyr. instruktorius kapitonas

Vidas Venskus

➔ Jūsų credo

Visada pasitikėk savo jėgomis!

➔ Kas Jums padarė pačią didžiausią įtaką?

Pirmoji mokytoja

➔ Jeigu galėtumėte keliauti „laiko mašina“, kokį mūšį / karinę operaciją norėtumėte pamatyti?

Kursko mūšį

➔ Mėgstamiausia vieta Akademijoje

Darbo kabinetas ir sporto salė

➔ Filmas, kurį norėtumėte pažiūrėti dar kartą

„Broliai“

➔ Ką pasikviestumėte į negyvenamą salą?

Savo šeimą

➔ Kada pirmą kartą išgirdote apie Joną Žemaitį-Vytautą?

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę

➔ Jeigu nebūtumėte tapę karininku, būtumėte

Inžinierius technologas

➔ Ko niekada nesutiktumėte padaryti?

Palikti savo šeimos ir išduoti draugo

➔ Užbaikite sakinį: „Mane išveda iš pusiausvyros, kai...“

Devynis kartus pasakai ir paaiškini, ka reikia padaryti, na, o jis vis tiek viską daro atvirkščiai

➔ Didžiausia silpnybė

Saldumynai ir šiluma

➔ Šventė, kurios labiausiai laukiate

Kalėdos, pats nuostabiausias šeimos, artimųjų susitaikymo ir susimąstymo metas

➔ Ko palinkėtumėte kariūnams?

Iš savo dėstytojų ir karininkų mokytis tik gero

apsigaukęs palapinsiauste ir degindamas žvakes, maitintis tuo, ką rasdavo miške. Neabejoju, kad Amerikoje jam puikiai seksis!

Per pirmuosius studijų Lietuvos karo akademijoje metus abu šie jaunuoliai pademonstravo savo gebėjimus vadovauti, prisitaikyti ir ištvermingai siekti tikslo.

Lietuva turi didelį ir turtingą karinį paveldą. Dabar jums suteikiama reta galimybė susieti šį paveldą su žiniomis, kurias įgysite per ketverius studijų JAV karo akademijose metus.

Jau daugiau nei du šimtmečius aka-

demijų absolventai amerikiečiai yra laikomi šalies lyderių branduoliu dėl savo atsidavimo darbui ir puikaus išsilavinimo. Šie lyderiai vadovauja mūsų šaliai ir karo, ir šalies klestėjimo metu. Akademijų absolventai tampa ne vien karo vadais – jie siekia ir kitų karjeros aukštumų. Kai kurie iš jų tapo prezidentais, diplomatais, stambiais verslininkais, politikais, pramonės magnatais – lyderiais, kurie padėjo kurti Jungtines Amerikos Valstijas. Į jus, kaip ir kitus Lietuvos karo akademijos absolventus, žiūriu panašiai. Jūs esate lyderiai, kurie užtikrins taiką ir sėkmę Lietuvoje.

Raginu jus stropiai mokytis, gerai atstovauti savo šaliai ir ginti savo Tėvynę. Taip pat skatinu jus būti draugiškus ir stengtis kuo daugiau sužinoti apie Jungtines Amerikos Valstijas. JAV ir Lietuva – geros partnerės ir NATO sąjungininkės. Mus jungia laisvės ir demokratijos idealai. Dabar jūs tapote šio glaudaus ilgalaikio mūsų tautiečių ir šalių bendradarbiavimo dalimi. Sveikinu jus, laimėjus atranką studijuoti JAV karo akademijose. Puikiai padirbėjote! ■

➔ Dėl ko yra buvę gėda?

Dėl savo klaidų

➔ Paskutinė mintis prieš miegą

Viskas gerai

➔ Lietuvos vieta, kurią patartumėte aplankyti

Trakų pilis

➔ Galbūt yra žmogus, kuris visada Jums buvo sektinas pavyzdys?

Manau, tokio nėra

➔ Kvailiausias poelgis gyvenime

Skinti braškes kaimynų darže

➔ Kai ko nors nežinai, tai

Klausk to, kuris žino

➔ Praeities asmenybė, kuria žavėtės

Karalius Mindaugas

➔ Kada paskutinį kartą verkėte iš juoko?

Prieš savaitę

➔ Kur pasaulyje labiausiai norėtumėte apsilankyti?

Vienoje iš Afrikos šalių

➔ Gyvenimas yra gražus, nes...

Jame esi tu

➔ Neįsivaizduoju dienos be...

Puodelio kavos ir savo kariūnų

➔ Praeities asmenybė, kuria labiausiai piktinatės

Stalinas, Hitleris, Musolinis

➔ Ko Jums trūksta Akademijoje?

Draugiškumo, atvirumo, pagarbos

➔ Knyga, kurią patartumėte perskaityti draugams

W. Somerseto Maughamo „Skustuvo asmenys“

➔ Pirmoji mintis pabudus ryte

Šiandien bus puiki diena

➔ Trimis žodžiais apibūdinkite save

Mandagus, draugiškas, gerbiantis aplinkinius. Juokauju – esu toks, koks esu

➔ Apie kokią profesiją svajojote mokydamasis mokykloje?

Inžinieriaus

➔ Ko pasimokote iš savo sėkmių ir nesėkmių?

Įgyju gyvenimo patirties

➔ Akademijoje labiausiai džiugina(-o)

Galimybė perteikti savo žinias ir gebėjimus kariūnams

➔ Įsivaizduokite, kad Jūs – Karo akademijos viršininkas. Jūsų pirmasis įsakymas

Sukurti naują struktūrą

➔ Kaip įsivaizduojate save po 10 metų?

Manau, panašų į dabartinį, tik be kario uniformos

Straipsnio autoriaus nuotrauka

KODĖL ESU ČIA?

Krn. Povilas

STANAITIS

Žmogus, kai reikia, gali greitai prisitaikyti prie įvairių sąlygų, situacijų, netgi labai sudėtingų, reikalaujančių nuolatinių dvasinių ir fizinių pastangų. Akademijoje, be abejo, tokių situacijų taip pat netrūksta, todėl praėjo nemažai laiko, kol pirmakursiai čia apsirato, integravosi. Kiekvienas iš mūsų atrado savo kelią tik įsitraukęs į kupiną iššūkių ir įtampos Lietuvos karo akademijos gyvenimą.

SAVANORYSTĖS PAMOKOS | VERKIŲ SPECIALIOJI MOKYKLA

Vaikai labai norėjo pabūti su mumis

Šiais metais Lietuvos karo akademija pradėjo bendradarbiauti su Verkių specialiaja mokykla. Akademijos vadovybė paskatino II kurso kariūnus susidraugauti su jos auklėtiniais.

Krn. Mantas

BLĖDA

Žmogus, nors kartą buvęs savanoriu, nesakys, kad savanorystė – laiko švaistymas. Tai galimybė keisti aplinką ir keistis pačiam.

Viskas prasidėjo nuo to, kad vaikai paklausė, ar atsiras savanorių pabendrauti su vaikais. Susižvalgiau su M. Vitkausku, ir abu nedvejodami pakėlėme rankas. Greitai prie mūsų prisijungė ir kiti kariūnai: S. Triponis, J. Žilėnaitė, S. Žalytė, L. Šidagytė, V. Petrauskaitė ir E. Baltmiškis. Vadovybė leido patiems sugalvoti, kaip praleisime laiką su vaikais. Pasitarę nusprendėme jiems surengti sporto varžybas – keletą estafečių.

Pagalčiau lauktas susitikimas įvyko.

Mūsų parengtos estafečių užduotys buvo linksmos ir įdomios – vaikai turėjo bėgti avėdami kareiviškais batais, taisyklingai sudėti amunicijos diržą, pademonstruoti savo taiklumą granatos mėtymo, o jėgą – virvės traukimo rungtyse. Važiuodami į šią mokyklą neįsivaizdavome, su kokiais vaikais susitiksimė, nuogaštavome, ar pavyks juos kuo nors sudominti. Iš pradžių galvojome, kad auklėtiniai bus abejingi arba nesugebės dalyvauti rungtyse, tačiau atvykę į vietą ir pabendravę su

Patekti į LKA – beveik kiekvieno jauno Lietuvos piliečio ir patrioto svajonė, nes čia ugdomos ir puoselėjamos svarbiausios tiek apskritai žmogaus, tiek kario lyderio savybės, kurios, be abejo, padeda ir kasdieniame gyvenime. Kad ši svajonė išsipildytų, neužtenka vien gerų pažymių, būti puikiai fiziškai pasirengusiam ir labai to norėti. Kad patektum čia, be viso to, privalai turėti nemažą pilietinių žinių bagažą, pasižymėti tokiais svarbiomis savybėmis kaip lojalumas, atkaklumas, pasiaukojimas, drąsa ir pan. Kas man padėjo tai pasiekti? Kas turėjo įtakos sprendimui stoti būtent čia?

Gimiau Kaune, gyvenau Gerdžiūnų kaime (Šakių rajone). Čia subrendau, mano manymu, kaip garbingas Lietuvos pilietis. Prie to labiausiai prisidėjo mano šeima. Geriausias pavyzdys man visada buvo ir yra tėtis Sigitas. Tai jis pakišo mintį stoti į LKA. Tiek jis, tiek mama nuo mažų dienų mane skatino elgtis sąžiningai, tikėti Dievą, mokėti atleisti, padėti, nepasiduoti. Subrendęs suprantu, kaip tai svarbu, ir už tai juos labai gerbiu. Turiu tris brolius (vienas – visai mažas), kurie padeda tobulėti, džiaugiasi mano sprendimu, mane palaiko. Norėčiau paminėti ir savo merginą Sigutę, kuri yra nuostabiausias gyvenime sutiktas žmogus. Ji tikriausiai labiau stengėsi dėl manęs nei aš pats.

Be šeimos, didelę įtaką padarė tiek pradinė, tiek pagrindinė Gerdžiūnų kaimo mokykla, bet didžiausią – Šakių „Žiburio“ gimnazija. Ten įgijau vidurinę išsilavinimą, dar svarbiau – subrendau kaip asmenybė. Už tai esu dėkingas mokytojams, kurie stengėsi, kad ši mokykla būtų ne tik mokymo įstaiga, bet ir, kaip mes vadinome, antrieji namai. Mokytojų dėka buvo sukurtos geros sąlygos mokytis ir sportuoti.

Pirmiausia noriu padėkoti savo auklėtojai I. Dainelytei už kantrybę ir supratimą, anglų kalbos mokytojai A. Cibulskienei, kūno kultūros mokytojai V. Bagdonavičiui, matematikos mokytojai A. Grumulaitienei, kuri per keletverius metus ištraukė iš „beviltiškos“ padėties, istorijos mokytojai D. Jakaivičiui, visoms lietuvių kalbos mokytojoms, kurios mane pakentė, kitiems mokytojams, kurie žavėjo ne tik profesionalumu, bet ir, svarbiausia, žmogiškumu tiek pamokų, tiek užklasinės veiklos metu.

Krepšinis man buvo ne tik sportas, bet ir gyvenimo būdas. Jis padėjo tinkamai fiziškai pasirengti, ko taip pat reikia stojant į Akademią. Dar svarbiau – ši sporto šaka išugdė mano

lyderio savybes (ryžtą, siekį bendradarbiauti, nesavanaudiškumą, pasitikėjimą savimi, atkaklumą ir pan.). Ne kartą man teko dalyvauti svarbiose krepšinio rungtynėse ir už Tėvynės ribų. Ten pasisėmiau daug patirties, sutikau naujų žmonių, su kuriais ir dabar palaikau artimus ryšius. Už skati-

Karo akademija – tai vieta, kur rengiami

tikri Lietuvos patriotai karininkai.

nių žaisti, nenuleisti rankų krepšinio aikštelėje noriu padėkoti savo broliui Adomui, tėčiui, draugams ir, be abejo, savo treneriams: V. Makūnui, kuris padėjo krepšinio pagrindus, kūno kultūros mokytojai V. Bagdonavičiui ir triskart olimpiniam krepšinio čempionui Modestui Paulauskui.

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija – tai vieta, kur rengiami tikri Lietuvos patriotai karininkai. Kiekvienas čia studijuojantis gali tobulėti tiek moksle, tiek sporte. Todėl noriu padėkoti visiems, kurių dėka esu čia kaip brandus ir garbingas Lietuvos pilietis, siekiantis tarnauti Tėvynės labui, jos piliečių gerovei ir kartu mokytis, dvasiškai augti, tapti visapuse asmenybe. ■

SAVANORYSTĖS PAMOKOS | VERKIŲ SPECIALIOJI MOKYKLA

mokyklos direktore maloniai nustebo, pasijutome labai laukiami. Sporto salėje pasirengėme estafetėms ir nekantraudami laukėme vaikų.

Pagaliau visi susirinko, tik buvo labai nedrąsūs. Atrodė, kad vaikus gąsdina kariūnų uniformos, todėl suskirstyti juos į komandas buvo gana sunku. Tačiau greitai supratome, kaip reikia su šios mokyklos auklėtiniais bendrauti, o jie pamatė, kad esame nuoširdūs, jog atvykome su jais linksmi praleisti laiko, ir nedvejodami įsitraukė į mūsų pasiūlytus žaidimus. Vaikų susirinko daugiau nei tikėjomės, todėl netrukus susidūrėme su problema – pritrūkome prizų visiems estafečių nugalėtojams apdovanoti. Tačiau iš vaikų reakcijos supratau, kad jie žaidė ne dėl prizų, o dėl to, kad buvo malonu. Ir tai buvo pati nuostabiausia apsilankymo Verkių mokykloje akimirka.

Rungtis buvome paskirstę taip, kad galų gale paaiškėtų nugalėtojas. Tačiau laimėtojai niekam nebuvo įdomūs: vaikai tiesiog norėjo pabūti su mumis, troško šilumos, veržėsi bendrauti. Matėme, kad jiems gera ištrūkti iš kasdienės aplinkos, susitikti su žmonėmis, kuriems su jais taip pat patinka būti. Ir mes, galima sakyti, pradėjome nebekontroliuoti situacijos. Įveikę rungtį, vaikai vėl ją norėjo kartoti, komandos maišėsi, emocijos liejosi. Kilo linksma sumaištis, šurmuly, kurio niekas nenorėjo nutraukti, nes vaikų veiduose švietė šypsena. Buvo labai smagu – netgi mokytojos įsitraukė į mūsų žaidimus.

Nepakartojamas jausmas būti su jais. Nuostabu, kad, įdėjęs tiek nedaug darbo, gali suteikti tiek daug šilumos ir meilės vaikams, kuriems jos tikrai nepaprastai trūksta. Manau, tai pajusti reikėtų ne tik kiekvienam kariūnui, bet

ir apskritai kiekvienam žmogui. Juk truputį laimės suteikti visiškai nesunku, o žmogiška patirtis – neįkainojama.

Po susitikimo mokyklos direktorė pakvietė visus arbatos ir prasarė, kad vaikams labai praverstų daržas, kuriame galėtų mokytis sodininkauti. Tačiau žemė apleista, netvarkyta. Kadangi buvome kupini šiltų jausmų, tiesiog negalėjome likti abejingi ir pasisiūlėme padėti. Taigi padarėme dar vieną gerą darbą.

Šiais metais kariūnai jau tris kartus buvo nuvykę į Verkių specialiąją mokyklą. Kitais šis bendradarbiavimas tęsis, tačiau aš jau būsiu trečiakursis ir nebegalėsiu prie jo prisidėti. Norėčiau paraginti būsimus antrakursius įsitraukti į mūsų veiklą, aktyviai ir nuoširdžiai šiame projekte dalyvauti, nes tik čia gali pajusti tai, ko kitur nepajusi, ir įgyti unikalią bendravimo patirties. ■

Po nakties visada ateina rytas!

← Pradžia 12 puslapyje

Krn. Marius

DZENCEVIČIUS

Gimiau ir užaugau nuostabaus grožio gamtos kampelyje – Trakų r. įsikūrusiame Aukštadvario miestelyje. Augome trise: sesė Lina, brolis Vytautas ir aš. Kadangi buvau šeimos „pagrandukas“, maždaug nuo dešimties metų, kai brolis ir sesė išvyko mokytis, likau vienas. Tėvai man itin daug dėmesio neskyrė – matė, kad esu atsakingas, rimtas sūnus. Ir jie neklydo – ilgainiui tapau savarankišku, kryptingu, patriotišku žmogumi.

Dar mokydamasis 10 klasėje pradėjau galvoti apie studijas Lietuvos karo akademijoje. Sunku būtų išvardyti visus motyvus, paskatinusius mane siekti šio tikslo, tačiau svarbiausi, be abejo, buvo patriotizmas, noras tapti svarbiu ir galinčiu daryti gerus darbus valstybei piliečiu, turėti įdomią, reikalaujančią daug energijos, pastangų, kupiną įvairiausių išbandymų karininko profesiją. Tačiau šiandien jau suprantu, kad labai klydau: karys – ne profesija, o gyvenimo būdas. Kario dalia – atsiduoti, aukotis dėl kitų, nuolatinė kova su pačiu savimi ir įvairiais tarnybos išbandymais. Šitaip aš suvokiu tarny-

bą, savo vietą kariuomenėje. Būtent tai mane nuolat stiprina, didina mano vilią, ryžtą ir motyvaciją.

Pastaruoju metu labai dažnai susimąstau: jau metai, kai tarnauju ir studijuoju Akademijoje, bet ar pasiteisino mano lūkesčiai, kuriuos puoselėjau prieš čia stodamas? Ar jaučiuosi laimingas, užtikrintas dėl savo pasirinkimo, o gal vis dėlto nusivylęs? Atsakyti vienareikšmiškai, manau, būtų sunku. Bet, žinoma, argi nelaimingas, nepatenkintas ir visiškai nusivylęs žmogus galėtų toliau eiti tuo pačiu keliu?

Per laiką, praleistą Akademijoje, pastebėjau daug „perliukų“. Pavyzdžiui, visi žinome, kad kariuomenės statutai galioja visiems Lietuvos Respublikos kariams – tiek karininkams, tiek seržantams, tiek kariūnams. Taigi šiuo atveju visi esame lygūs. Tačiau Kariūnų batalione tvarka kaip sovietmečiu, kurio ideologai skelbė, kad „visi žmonės yra lygūs“, bet atsirasdavo už kitus „lygesnių“. Karininkai, IV kurso kariūnai pagal nerašytas taisykles turi daugiau teisių ir, kaip jie patys įvardija, „privilegijų“ negu pirmakursiai ir antrakursiai.

Kaip vertinu save ir savo ALMA MATER MILITARIS?

Krn. Edgaras

DABOLINŠ

Sunku patikėti, kad pirmieji metai jau baigėsi. Pirmakursiui laikas bėga labai greitai, nes jis nuolat skuba, nuolat užsiėmęs: kasdienė rutina, paskaitos, seminarai, papildomi darbai. Taip gyvendamas nepastebi, kaip viena kitą keičia dienos, savaitės, mėnesiai. Tik vakarais, prieš pat miegą, kai viskas nurimsta, atsiranda pusvalandis pamąstyti, paanalizuoti savo gyvenimą čia, Akademijoje, pasvarstyti, kokie įvykiai, žmonės ir darbai yra svarbūs, o kokie – nelabai. Pamažu susiformuoja požiūris į tam tikrus dalykus, vėliau atsiranda ir bendras vertinimas, kuris, manau, nedaug pasikeis perėjus į antra,

vėliau – trečią ir ketvirtą kursą.

Kaip vertinu save ir savo Alma Mater Militarį? Akademijoje egzistuoja trys atskiri pasauliai – akademinis, vadų ir kariūnų. Akademinis labai susijęs su išoriniu, taigi yra demokratiškiausias. Mokomajame korpuse jaučiuosi laisviau, apsuptas žmonių, kurių nebijau, kurie supranta „normalią“ kalbą, kuriuos galiu prognozuoti. LKA iš tikrųjų labiau primena mokyklą nei universitetą – turime žurnalus, esame vertinami pažymiais, mokomės klasėse, mums dėsto rūstūs ir, atvirkščiai, geranoriški pedagogai. Dienos dalis mokomajame korpuse dažniausiai

Keista, negirdėjome, jog, turint tokį „teisingą“ Kariūnų garbės teismą, būtų nubastas bent vienas kariūnas, kad pažemino kario vardą ar pažeidė Statutą ar Vidaus tvarkos taisykles: dėl to, kad ne kartą miegojo savo kambaryje ne laisvu laiku, apšaukė savo pavaldinius žemesnio kurso kariūnams girdint, vilkėjo netvarkinga uniforma, nedrausmingai stovėjo rikiuotėje ar kitaip nederamai elgėsi. Ak, tiesa – girdėjome. Tačiau ne Garbės teismo narių sprendimų, o jos dabar jau buvusio pirmininko pastabų, kurias jis skyrė tik žemesnio kurso kariūnams, o ne saviems – ketvirtakuriams.

Deja, dar pasitaiko, kad tarnauti į Akademią rotuojami iš dalinių toli gražu ne patys geriausi, asmeniniu pavyzdžiu galintys tapti, karininkai. Institucijoje, kur ugdomi ateities vadai, akivaizdžiai trūksta pavyzdinių lyderių. Vargu ar prieš skiriant į vadų pareigas kas atsižvelgia į jų kompetenciją, įgūdžius ir asmenines savybes. Galbūt dėl to lyderių pasigendame ir tarp trečio, ketvirto kurso kariūnų.

Mūsų dažnai vartojamas terminas „lyderio ugdymas“ kai kurių kariūnų mėgstamas keisti kitu – „lyderio žlugdymu“. Tikriausiai todėl, kad dauguma supranta, jog jų lyderio ir vado savybės neretai yra slopinamos dėl kai kurių

Akademijos taisyklių, dėl mus supančių žmonių ir požiūrio į mus, kariūnus. Mano akimis, pirmo ir antro kurso kariūnas Kariūnų batalione yra visiškai nulis, turintis tik begalę pareigų ir tik keletą teisių. Pavyzdžių yra nemažai, tačiau pateiksiu tik vieną, esminį. Pradėsiu nuo klausimo: kaip trečio ar ketvirto kurso kariūnui gali būti suteikta tiek daug galių bendraujant su keletais metais jaunesniais, bet ne prasčiau kariūnais? Ar dėl paliktos ant lovos pirštinės, nelygiai padėtos knygos, šiek tiek dulkių postalėje žmogus turi būti neišleidžiamas iš Akademijos mėnesį ir ilgiau? Kuris toks protingas vadas įvedė šią „skatinimo“ tvarką, jei dėl kokio nekompetentingo trečiakursio vado griunamas visavertis žmogaus gyvenimas (jis negali pasimatyti su savo šeima, draugais)? Galų gale, likęs mėnesiais Akademijoje, jis atitrūksta nuo visuomeninio, civilinio gyvenimo, ir nenuostabu, jei kada grįžęs į tėvų namus po ilgo laiko nežinos, kuria ranka kirvi laikyti arba kaip vinį į sieną įkalti.

Praejus kelioms savaitėms po bazinio kario kurso Rukloje, kai mes jau buvo šiek tiek apšilę kojas, į galvą šovė mintis: kaip čia yra? Juk prieš stodamas tikėjaisi, kad Akademijoje atrasiu begalę garbingų pavyzdžių, kad viskas

čia teisinga, šaunu, viskas, ko iš manęs reikalaus ir ką man duos, yra apgalvota, būtina ir reikšminga.

Tačiau šios mano viltys greit sudužo, kai supratau, kas yra kas. Neteisybė, žmonių negerbimas, melas – štai kokį pamatą pamačiau čia pirmaisiais mėnesiais. Žinoma, baigus pirmąjį kursą nusivylimas kiek sumažėjo, nes sugebu sau įrodyti, kad Akademijoje yra labai daug gerų, teigiamų dalykų, asmenybių. Ir kažkaip jų atrandu vis daugiau – daugiau nei neigiamų.

Kasdien man tenka bendrauti su daugybe puikių žmonių – dėstytojų, instruktorių. Jų paskaitos, pratybos įdomios ir reikalingos. Šaunu, kad gali savo sumanymus įgyvendinti ir gebėjimus pritaikyti įvairioje papildomoje veikloje. Nors Akademijoje pastebėjau nemažai trūkumų, apskritai jaučiuosi patenkintas ir džiaugiuosi savo pasirinkimu. Be to, sugebu save nuteikti, kad mano tikslas yra tapti išsilavinusiu, dvasingu, fiziškai ir psichologiškai gerai pasirengusiu Lietuvos karininku, todėl dažnai sau kartoju – sunkumai ir problemos, su kuriomis susiduriu, – tik išbandymai, kuriuos turiau pereiti ir įveikti. Žinau, po nakties visada ateina rytas! ■

būna lengvesnė, nors, kaip ir likusioji, gerokai išsekina, nes reikia nemažai dirbti.

Kariūnų aplinka, priešingai negu ramus mokomojo korpuso pasaulis, – dinamiška ir chaotiška. Kiekvienas kursas (išskyrus pirmąjį) turi tam tikrų privilegijų. Šis reiškinys man ir sukėlė daug įvairių minčių – ir visai ne dėl to, kad tuo metu buvau pirmakursis ir jų neturėjau. Neretai Kariūnų batalione galiojančios nerašytos taisyklės prieštarauja logikai, kariuomenės statutams, moralės normoms ir pan.

Komanda „Būry – ISSIVAİKŠČIOK!“, pasirodo, yra trečio kurso privilegija, kaip ir teisė rankas laikyti kišenėse! Tokios, mano nuomone, žeminančios kario vardą privilegijos veda kariūnus ten, kur Abiejų Tautų Respubliką navedė *liberum veto*. Pirmakursiai nuo pat pirmųjų dienų turi išgyventi didžiausią nusivylimą, nes pasigenda tarpusa-

vio pagarbos, apie kurią kalbėjo buvęs Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, lankydamasis Akademijoje. Vienintelė paguoda – banalus žodžiai: „Būsit trečiakursiai – irgi taip darysit.“ Abejoju, kad būsimieji leitenantai taip elgsis ir aiškintis su savo pavaldiniais, tai kodėl šias „taisykles“ taiko Akademijoje savo to paties rango kolegoms – kariūnams?

Geriau įsivaizduosite instruktorių galimybes dalyvauti kariūnų gyvenime, jei pateiksiu tokį pavyzdį. Tarkime, kad kariūnai apsupti 3 m aukščio siena, o instruktorius yra už jos. Suprantama, jis prastai mato ir girdi, kas už šios sienos dedasi, ir vienintelis dalykas, kurį gali padaryti, tai ką nors per ją „permesti“: nesvarbu ką – paskatinimą ar bausmę. Už šios įsivaizduojamos sienos esantys kariūnai nieko negali pasiūlyti, apskūsti ar paprieštarauti, taigi ir instruktorius beveik bejėgis,

nes nieko nemato ir negirdi. Kas sudaro šią sieną? Tai gali būti kariūnai vadai, pačių instruktorių nenoras bendradarbiauti, kariūnų vidinė priešprieša ir pan.

Mano požiūris gali kai kam pasirodyti per daug kritiškas, tačiau taip nėra. Metus čia studijuodamas įsitikinau, kad esu savo vietoje. Mano motyvacija iki šiol vis tiek labai aukšta. Būtent dėl to ir norisi kažką keisti, kelti problemas ir jas spręsti, nes Akademią dabar jau tapo mano namais ir man ne tas pats, kas joje vyksta. Šiais mokslo metais taip pat laukia daugybė iššūkių, taigi bus ir daugiau rūpesčių, progų pamąstyti. Manau, tai suteiks naujos patirties, o jos prireiks, kai kardas guls ant peties. ■

Būsimų aviacijos karininkų kelias į Karines oro pajėgas

Straipsnio autorius (dešinėje pirmas) ir KOP būrio kariūnai su gen. mjr. E. Mažeikiu praktikos metu

Krn. Valius

URBONAS

Lietuvos karo akademijoje 2007 m. buvo pradėti rengti aviatoriai. Aviatoriai – tai ne vien lakūnai, kaip atrodytų iš pirmo žvilgsnio. Aviacijos personalą sudaro skrydžių vadovai ir labai svarbias funkcijas žemėje atliekantys aviacijos inžinieriai (automatikai, elektronikai, mechanikai), nuo kurių darbo priklauso skrydžių sėkmė: kaip orlaivis kils, skris, vykdys savo kovines užduotis ir tūps. Ne visada šie žmonės pastebimi, todėl neretai jiems pamirštama padėkoti. Be skrydžių vadovų oro erdvėje būtų sumaištis, netvarka – kaip gatvėse, jei neliktų šviesoforų ir kelių eismo taisyklių.

Danguje, t. y. aviacijoje, galioja dar daugiau taisyklių,

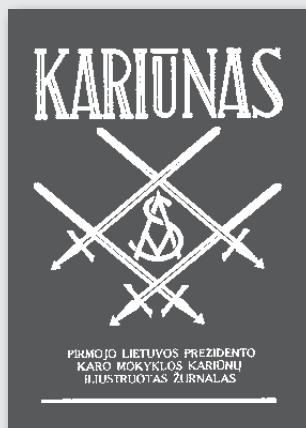
įvairių dokumentų nuostatų, reglamentuojančių oro erdvės naudojimą ir kitus dalykus. Vadovaujantis jomis oro erdvė suskirstyta į klases, nustatyti vadinamieji dangaus keliai. Orlaivius valdo ir jų eismą reguliuoja skrydžių vadovai, kurių darbo vietos yra skrydžių valdymo bokšteliuose.

Aviacijos inžinieriai mokosi ketverius metus ir įgyja bakalauro išsilavinimą. Be to, baigusiems studijas suteikiamas leitenanto laipsnis. Licencijas, reikalingas tolesnei tarnybai, jie gauna tarnaudami daliniuose: Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų Ginkluotės ir technikos remonto depe, Oro erdvės stebėjimo ir kontrolės valdyboje ir KOP aviacijos bazėje Šiauliuose.

Šiuo metu absolventai, sėkmingai baigę aviatorių studijų programą, tarnauja KOP bazėje ir abiejuose minėtuose padaliniuose: ltn. Matas Bivainis yra KOP bazės Sraigtasparnių priežiūros C grandies technikos personalo vado pavaduotojas ir šiuo metu laikinai eina vado pareigas, ltn. Mindaugas Žilinskas – KOP bazės Lėktuvų priežiūros eskadrilės A grandies aviacinės technikos inžinierius, ltn. Aleksandras Urniažas – KOP Ginkluotės ir technikos remonto depo Technikos remonto ir priežiūros eskadrilės Avionikos grandies Aviacijos elektros įrenginių skyriaus viršininkas. ltn. Gytis Šėgžda taip pat tarnauja KOP bazėje – eina Ginkluotės ir technikos remonto depo Technikos remonto ir priežiūros eskadrilės Variklių ir mechaninės įrangos grandies viršininko pareigas.

Pagal LKA ir VGTU sutartį į aviacijos specialistų – būsimų Lietuvos kariuomenės karininkų – gretas buvo priimti 8 kariūnai. 4 šiais metais baigė LKA ir tarnauja Lietuvos kariuomenės daliniuose. Kyla klausimas: o kur dar keturi? Į jį pasistengsiu kuo išsamiau atsakyti.

Likusieji kariūnai mokosi pagal orlaivių pilotavimo programą. Vienas iš jų esu aš. Mums studijuoti teks penkerius metus. Tai vadinama vientisosiomis studijomis. Šiuos me-

MIELIEJI SKAITYTOJAI,

KARIŪNO redakcinė kolegija ir Akademijos biblioteka maloniai prašo turinčių tarpukario (1932–1940 m.) žurnalo (laikraščio) KARIŪNAS numerių (ar jų komplektų), nuotraukų ir kitų to meto leidinių apie kariūnų gyvenimą, juos padovanoti Akademijai, kad su šiais retais leidiniais galėtų susipažinti kariūnai, karininkai ir visi kiti, besidomintys Lietuvos karo mokyklos istorija ir tradicijomis.

IŠ ANKSTO DĖKOJAME

Atsakingasis redaktorius

tus studijuojami mokomieji dalykai, reikalingi magistro išsilavinimui ir piloto kvalifikacijai įgyti. Taigi, siekiantiems lakūno statuso prisideda specialybės dalykų. Kad gautume piloto licenciją, turime Civilinės aviacijos administracijoje (CAA) išlaikyti 14 egzaminų anglų kalba. Angliškai dėl to, kad verčiant kartais atsiranda netikslumų, o aviacijoje tai netoleruotina. Kaip čia sakoma, visos aviacijos taisyklės krauju parašytos. Štai išpūdingas egzaminų sąrašas: *Air law, Aircraft General Knowledge, Flight Planning and Monitoring, Human Performance and Limitations, Meteorology, Operational Procedures, Principles of Flight, Communications (IFR & VFR* – du egzaminai, skirti pilotų, skrydžių vadovų kalbai, kuri yra griežtai sunorminta ir kurios kiekvienas žodis, frazė turi tik tam tikrą reikšmę, radijo ryšio frazeologijai; yra frazeologija, skirta vizualiajai navigacijai ir navigacijai naudojantis orlaivyje esančiais prietaisais), *Performance, General Navigation, Radio Navigation, Instrumentation, Weight and Balance*. Teigiamas balas – 75 %. Tad patys spreskite, ar karo lakūno kelias lengvas, nes kai kurie kalba (net ir Akademijoje), kad mums mokytis visai nesunku.

Negalvokite, kad tai – jau viskas. Kasmet turime tikrintis sveikatą – ji turi atitikti pirmos klasės skrydžių įgulos nariui keliamus sveikatos kriterijus. Be 14 egzaminų, į kuriuos įtraukta su oro teise, meteorologija, žmoniškumu veiksmu ir kt. susijusi medžiaga, dar turime išlaikyti skrydžio egzaminą. Be to, parašyti magistro darbą, mokytis kitų studijų programos dalykų. Aišku, dar reikia atlikti skrydžių praktiką (per studijų laikotarpį skraidyti 200 valandų). Baigę šį etapą – sėkmingai skraidę nustatytą laiką ir išlaikę egzaminus – gausime ATPL licenciją (*Airline Transport Pilot Licence*). Tada jau galėsime būti laikomi kvalifikuotais pilotais.

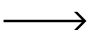
Taigi penkto kurso metu, kad pasiektume savo tikslą, turime „nudirbti“ daug darbų. Negalvokite, kad šiame straipsnyje bandau guostis ar skūstis, kaip mums sunku ir kad mūsų nesupranta. Ne, aš džiaugiuosi, kad pasirinkau šį kelią. Jis nėra lengvas, jis niekada nebuvo ir, žinome, nebus lengvas. Esame pirmoji laida, kuri susidūrė su visais sunkumais. Juos bandėme įveikti, mąstėme, kaip elgtis, kad ateinančioms oro pajėgų specialistų kartoms būtų lengviau. Įsitikinęs, kad ir mano kolegos pasirinko šį kelią žinodami, ką daro ir kodėl – dėl Tėvynės ir jos gerovės ateityje. Baigę LKA ir VGTU studijas būsime paskirti tarnauti į KOP aviacijos bazę, dislokuotą Šiauliuose.

V kurso krn. Valius Urbanas su stažuotės instruktoriumi

Šiuo metu skraidome orlaiviais C-152 ir C-172. Penkta-me kurse, t. y. jau greitai, apie 12 valandų skraidysime dvi-motoriu orlaiviu. Dar šiais metais apie 6 valandas turėsime naktinių skrydžių. Skrydžių programą sudaro vizualioji navigacija ir navigacija naudojantis orlaivio prietaisais ir taisyklėmis, kurios reglamentuoja skrydžius pagal prietaisus. Vizualiojoje navigacijoje pagrindinis orientavimo prietaisas yra kompasas ir žemėlapis, šiuo atveju esame panašūs į kolegas pėstininkus, tik mes tai darome ore, o ne miške. Kaip jau minėjau, skraidome ir pagal prietaisų, į kuriuos žiūrėdamas įgudęs lakūnas mato daugiau nei žvelgdamas pro langą, rodmenis. Orientavimosi principų ir taisyklių neaiškinsiu – paliksiu kitiems straipsniams, kurių KARIŪNE tikrai dar bus. Ir dar vienas dalykas, kurį norėčiau pasakyti, – per šiuos ketverius metus ir penktųjų pradžią nė karto nenusivyliau savo pasirinkimu. Kaip minėjau, šiame straipsnyje nebandau dejuoti, kad sunku, kad nespėjame. Tokie dalykai mus užgrūdina ir daro stipresnius, rengia gyvenimo iššūkiams. Tad noriu palinkėti sėkmės kolegoms – tiek aviatoriams, tiek pėstininkams. Kur pašauks Tėvynė, ten ir lėksime! ■

Tęsinys 18 puslapyje

AKADEMIJOS PULSAS | SVEIKINAME | BŪSIMI RENGINIAI

APDOVANOTI

Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) dienos proga:

doc. dr. ALEKSEJUS MALOVIKAS – krašto apsaugos ministro vardine dovana
RASA GUDŽIUVIENĖ – Lietuvos kariuomenės vado padėka

Už ypatingus nuopelnus stiprinant Lietuvos kariuomenę, Vyresniųjų karininkų rengimo sistemos plėtojimą ir tobulinimą:

mjr. ALEKSANDRAS PETRULIS, kpt. ARTŪRAS JANKŪNAS – Lietuvos kariuomenės medaliu „Už nuopelnus“

SUTEIKTI LAIPSNIAI

kpt. MARIUI DABKEVIČIUI – majoro

vyr. lt. KAROLIUI STIGAI – kapitono

vyr. lt. DARIUI PELENIUI – kapitono

Spalio 14 d. Užsienio kalbų katedra Akademijoje organizuoja mokslinę praktinę konferenciją „Psichinių savybių skatinimo veiksniai, pagreitinantys užsienio kalbos mokymą ir išmokimą“.

Lapkričio 11 d. kariuomenės vadas gen. lt. Arvydas Pocius susitiks su I kurso kariūnais. Susitikimas rengiamas pagal Lyderio ugdymo programą.

Gruodžio 14 d. LKA biblioteka, Karo istorijos centras kartu su Nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka organizuoja konferenciją, skirtą generolo Jono Galvydžio-Bykasko atminimui pagerbti.

← Pradžią 16 puslapyje

” KIEKVIENAS RENKAMĖS SAVO KELIĄ

Krn. Nerijus

BENIUŠIS

Esu jau antro kurso kariūnas, studijuojantis aviacijos automatikos ir valdymo specialybę, kuri yra tarpinė grandis tarp elektronikos ir mechanikos. Jos pavadinimą ištaręs dažniausiai sulaukiu daug klausimų. Šiais metais vienam iš ketvirto kurso kariūnų baigus mokslus, likau vienas, studijuojantis pagal šios specialybės programą, todėl, manau, visiems bus įdomu apie ją sužinoti truputį daugiau.

Savo studijas, kaip dar trys antro kurso oro pajėgų kariūnai, pradėjau kartu su kariūnais pėstininkais Ruklos mokamajame pulke. Tada dar atrodė, kad visi esame vienodi, tačiau po kiek laiko supratome, jog į mus visi žiūri šiek tiek kitaip – mūsų bazinis kursas truko kur kas trumpiau nei pėstininkų ir buvo gerokai lengvesnis. Turbūt tai pirmoji priežastis, dėl ko skiriasi oro ir sausumos pajėgų kariūnų studijos, tačiau nuo šių mokslo metų taip nebebus. Mano nuomone, bus tik geriau, nes bendro bazinio kurso metu paaiškės, kad oro pajėgos ne tik skraido...

Tačiau patį didžiausią skirtumą tarp oro ir sausumos pajėgų kariūnų pajuntu grįžęs į Akademią, juk mums, aviatoriams, tenka vyksti į paskaitas Antano Gustaičio aviacijos institute, o kiti kariūnai lieka Akademijoje. Tikriausiai tai vienas iš pagrindinių dalykų, kuris nepatinka pėstininkams. Tačiau aš jų nesuprantu – juk kiekvienas renkamės savo kelią...

Mano studijos A. Gustaičio aviacijos institute nėra lengvos. Pirmuosius metus tenka studijuoti gana sudėtingus mokomuosius dalykus: matematiką, fiziką, elektrotechniką, programavimą. Tačiau viską darant laiku mokytis nėra taip sunku, ypač kai visi VGTU dėstytojai labai teigiamai žiūri į kariūnus, kilus sunkumų, niekada neatsisako padėti. Panašiai ir Karo akademijoje, nors čia laiko praleidžiame labai nedaug. Taip yra dėl to, kad Akademijoje mokomės tik karinio rengimo dalykų, kurių daugumą jau studijavome šią vasarą. Tęsiant kalbą apie karybos studijas, reikėtų pasakyti, kad ne kartą teko nusivilti neprognozuojamais tvarkaraščiais: kai keletą kartų mokaisi to paties dalyko, nesi lygiavertis pratybų dalyvis, nes kai ko tiesiog nesi studijavęs. Tikriausiai dėl to į mus karininkai žiūrėjo truputį atlidžiau.

Pats sunkiausias dalykas – suderinti darbus LKA ir studijas VGTU, ypač pirmaisiais studijų mėnesiais, kai vadai dar nori parodyti, ką reiškia gyvenimas Akademijoje. Visa tai priėmiau ramiai, nes manau, kad kiekvienas pirmakursis turi suprasti, kas yra tvarka, drausmė, pasitempimas, nurodymų vykdymas ir kiti panašūs dalykai. Išgyvenus pirmuosius mėnesius viskas pamažu pradėjo keistis – vadai tapo atlaidesni, gyvenimas Akademijoje pasidarė kur kas lengvesnis ir malonesnis širdžiai.

Oro pajėgų būryje turbūt mažiausiai juntami kursų skirtumai. Tai rodo tarpusavio bendravimas, liudijantis, kad visi kariūnai jaučiasi lygūs. Žinoma, bendraujama nepamirštant pagarbos vienas kitam, ko dažniausiai pasigendu būdamas tarp sausumos pajėgų kariūnų. Galbūt kita priežastis – reitingavimo sistema, dėl kurios daugelis kariūnų nori būti kuo aukščiau bet kokia kaina ir kuri aviatoriams netaikoma.

Manau, kad kariūnai savo studijas Karo akademijoje apibūdintų labai skirtingai. Tai lemia daugelis priežasčių. Kaip rašiau, kiekvienas renkamės savo kelią. Bet kuris darbas, ištartas žodis gali jį visiškai pakeisti, pakeisti tavo studijas Akademijoje. Taigi visiems norėčiau priminti: su kitais elkitės taip, kaip norėtumėte, kad kiti su jumis elgtųsi!

” MOKSLAI ĮDOMŪS IR NESUNKŪS, TAČIAU MOKYTIS TIKRAI REIKIA!

Krn. Karolis Matas

MICKUS

Gyvenu labai gražiame Vidurio Lietuvos miestelyje Baisogaloje (paradoksas, tačiau jis iš tikrųjų gražus). Kelią į Karo akademiją man „parodė“ draugas, su kuriuo daugiausia leisdavau laisvalaikį ir kuris nusprendė Akademijoje studijuoti orlaivių pilotavimą. Netrukus jis įstojo į LKA ir išvyko į bazinį kario kursą Rukloje. Po kelių savaitių su bičiuliais nuvykome jo aplankyti. Atvykę į Ruklą ir su juo susitikę, galėjome apie daug ką pasikalbėti. Draugas papasakojo apie iššūkius, kuriuos patyrė Mokamajame pulke, ir tolesnes karjeros oro pajėgose perspektyvas. Tai dar labiau sustiprino mano motyvaciją stoti į Akademią. Tačiau svarbiausia priežastis, lėmusi profesijos pasirinkimą, buvo mano karštas būdas ir beribis pasitikėjimas savimi. Pasakodamas apie mokymus poligone draugas užsiminė, kad visa karinė sistema keičia žmogų (asmenines vertybes, poreikius, mąstymą...), o aš savo ausimis netikėjau, kad tai sako būtent jis. Atrodė, labai gerai jį pažįstu, todėl šie žodžiai negali būti tiesa. Neįsivaizdavau, kas dar, be Tėvo, sugebėtų taip greitai ir esmingai pakeisti šio žmogaus būdą. Ir to užteko, kad mano gyvenimas pradėtų „suktis“ apie karo aviaciją ir LKA.

Neprabėgo nė metai, ir jau man pačiam atsirado proga išbandyti jėgas minėtame Ruklos pulke. Į bazinį kario kursą atėjau labai motyvuotas – negalėjau būti prastesnis už draugą, o mintyse buvau pasiryžęs tapti geriausias, ir tai gerokai palengvino mano gyvenimą. Netrukus vis dar kupinas jėgų baigiau bazinį kario kursą ir su kolegomis patraukiau į Vilnių, į išsvajotąją Akademią. Pirmąsias savaites joje praleidome kaip ant adatų: nauja tvarka, nauji žmonės, vadai – kariūnai. Greitai suvokiau prieš metus draugo pasakytų žodžių prasmę. Sunkiausia buvo nusileisti vadinamiesiems

vadams (tada man tai buvo visiškai nesuvokiama), per tas kelias savaites susidariau klaidingą nuomonę apie žmones, kurie vėliau tapo mano draugais.

Vis dėlto į Akademiją atvykau studijuoti kaip oro pajėgų kariūnas, o pagal aviacijos studijų programą aviatoriai mokosi už Akademijos ribų, VGTU fakultetuose. Proga išeiti iš Akademijos teritorijos kartu buvo ir išsigelbėjimas, ir iššūkis. Kaip ir reikėjo tikėtis, uniforma kaip magnetas traukė visų žvilgsnius, sulaukiau išskirtinio dėmesio, aplinkiniai nuolat smalsavo. Reikėjo išmokyti ramiai atsakyti į ne kartą užduodamus vis tuos pačius klausimus. Prireikė daug kantrybės, kol jų atsikračiau. Šiaip ar taip, tai smulkmenos, esmė – studijos. O jos man visai neblogai sekasi: mokslai įdomūs, todėl mokytis nesunku, tačiau dirbti tikrai reikia.

Pirmieji studijų metai prabėgo labai greitai, negalėčiau išskirti kažko itin įsimintino, nes jie buvo tarsi sustyguoti. Nepastebimai keitėsi ir santykiai su aplinkiniais, viskas tik gerėjo. Po dviejų semestrų Aviacijos institute dar laukė karinės studijos ir lauko pratybos.

Pirmosios pratybos vyko kartu su trečiakursiais pėstininkais. Aviatoriai buvo tik savotiški pagalbininkai – imitavo priešą. Buvo įdomu, susipažinau su garsiuoju Pabradės poligonu, įgijau naudingos patirties, kuri labai praverė antrosiose lauko pratybose. Jose dalyvavo ir pirmas kursas. Štai čia ir teko paragauti tikros pėstininko duonos, tačiau tai nė kiek manęs neišgašdino.

Po pratybų atėjo vasaros atostogų metas. Jas praleidau automobiliu keliaudamas po Europą. Per dešimt dienų su drauge aplankėme septynias šalis – Lenkiją, Čekiją, Austriją, Italiją, Prancūziją, Monaką, Slovakiją. Kelionė buvo kupina nuotykių ir išbandymų. Juos sėkmingai įveikėme. Namų grįžome kupini įspūdžių ir pailsėję, puikiai pasirengę šiems studijų metams.

” AVIACIJA, KURIA NEGALIU NESIŽAVĖTI

Krn. Rimantas

PAKALNIS

Esu II kurso orlaivių pilotavimo specialybės kariūnas. Gimiau ir gyvenu Biržuose. Ten ir sparnus užsiauginau... Skraidyti buvo mano vaikystės svajonė, o Karo akademiją pasirinkau dar nebaigęs mokyklos, kai rimčiau pradėjau žiūrėti į gyvenimą, ateitį, siekti įvairiose srityse tobulėti.

Akademijos teikiamų žinių platus spektras buvo viena iš priežasčių, paskatinusių tiek pasidomėti studijomis, tiek laikyti profesinio tinkamumo testą. Šeimoje niekas neturėjo „aukšto laipsnio“, nebuvo susijęs su krašto apsaugos sistema, tad šis pasirinkimas subrendo mano paties galvoje. Vis dėlto prioritetas buvo ir liko aviacija. Ja negaliu nesižavėti, todėl ir paskaitos Aviacijos institute man kuo toliau, tuo

Oro pajėgų būrio kariūnų vasaros praktika Aviacijos bazėje

Straipsnio autorių nuotraukos

įdomesnės. Akademijoje mokausi nesidairydamas žengti į priekį, išsiskirti iš kitų tvirtu charakteriu, ugdu humaniškas savybes ir vertybes, o Aviacijos institutas, be specialybės studijų, leidžia džiaugtis gyvenimu, laisve, nuoširdumu. Taigi Akademija padeda tobulėti fiziškai ir psichologiškai, o aviacija glosto sielą ir užpildo jos spragas. Tokiu būdu randu harmoniją.

Pirmas kursas – gana įsimintinas. Iš pradžių buvo ganėtinai sunku, nes truputį trikdė kai kurių žmonių pažiūros ir nuomonė. Reikėjo laiko apsiprasti, argumentuojant sau, kad tai nėra civilinė institucija. Kita vertus, savo požiūriu nepakeičiau – greičiau susitaikiau, ir to visai užteko, kad jausčiausi geriau. Baigiantis pirmajam semestru viskas klostėsi visai neblogai ir judėjo į priekį gan nuosekliai. Nejaučiau diskomforto, mokytis nebuvo labai sunku. Pasibaigus pirmajai sesijai Aviacijos institute, teko susipažinti ir su karinio rengimo ypatumais. Tos kelios savaitės buvo naudingos. Tačiau kitą ketvirtį dar viena karinio rengimo savaitė nuliūdino. Nesuplanuota, tvarkaraštis sudarytas atmetinai, beveik visos paskaitos lygiai tokios pat kaip ir pirmąjį semestrą! Pakartojom tai, ko dar nepamiršom, aptarėm tuos pačius statutus... Švelniai kalbant – neįdomu ir neatsakinga. Tačiau nemanau, kad ši problema iškilis ir šiomet. Mokausi neilgai, bet jau spėjau pajusti, kad Akademijoje vertinama kokybė ir karinis rengimas vis tobulėja. Džiugu!

ŠVEICARIJA – NATŪRALAUS GROŽIO IR RAMYBĖS KRAŠTAS

Vasaros pradžioje Lietuvos karo akademijos Keliautojų klubas organizavo išvyką į Šveicariją. Joje dalyvavo 13 LKA kariūnų, nemažai krašto apsaugos sistemos pareigūnų, būrys mėgstančių keliauti sveikuolių.

Krn. Paulius

DAMIJONAITIS

Dviejų dienų žygis (*Zweitagemarsch*) Šveicarijoje, rengiamas kasmet, jau yra tapęs tradiciniu renginiu. Iš viso jame dalyvavo 1 787 žygeiviai iš 25 valstybių: Šveicarijos, Vokietijos, Italijos, Olandijos, Prancūzijos, Švedijos, Anglijos, Airijos, Belgijos, Liuksemburgo, Čekijos, Lenkijos, Austrijos, Norvegijos, Danijos, Ispanijos, Rusijos, JAV, Kanados, Japonijos, Kinijos, Australijos, Izraelio ir Indonezijos.

Kelionė, kol pasiekėmė Šveicariją, tikrai buvo nelengva, nes vykome pilnu žmonių ir daiktų autobusu. Jau pervažiuoti Lenkiją užtruko, o paskui teko sukaupti kantrybę, nes autobuse buvo lemta praleisti dar daug valandų. Pakeičiant aplankėmė Čekijos sostinę Prahą. Tiesa, šis daugelio mėgstamas miestas ne visiems iš mūsų pasirodė toks ypatingas. Čia daug savitų, gerai išsilaukusiu architektūros šedevrų – pastatų, rūmų, bažnyčių, tačiau visa tai nėra be galo įspūdinga, kad labai giliai įsirėžtų į atmintį. Dalis miesto labai tvarkinga, dalis – niekuo nesiskiria nuo eilinio Lietuvos apskrities centro.

Lankėmės ant didelio kalno, nuo kurio atsiveria visos Prahos panorama, įsikūrusiame Karo muziejuje. Jame stovi ir II pasaulinio karo laikų rusiškas tankas T-34, taip pat kruopščiai restauruota haubica. Viduje be galo daug šio laikotarpio karo technikos, pabūklų, amunicijos, nuotraukų, informacijos apie karo vadus, III reicho simbolių, rekonstruotų armijos technikos modelių. Muziejuje įrengtoje kino salėje apie II pasaulinį karą žiūrėjome dokumentinį filmą. Turiningai Prahoje

Krn. Eglė

STANKEVIČIŪTĖ

praleista diena buvo tarsi tikroji kelionė į Šveicariją išanga.

Fantastika! Įvažiuavus į šią šalį, nuo pat pirmųjų kilometrų akį glostė gamtos grožis, maloniai stebino tvarkingi keliai, puikūs ūkiai ir pagarba žmogui. Čia teko pabūti kiek ilgiau nei dvi paras, tačiau šis laikas visiems tikrai įsiminė. Gyvenome Belpo, nedideliame, tarp kalnų masyvų išsidėsčiusiame miestelyje, kurio ribos nežinia kur prasideda ir baigiasi. Jį daugiausia sudaro savarankiškai besiverčiančių ūkininkų trobesiai, todėl vietovė neatrodo urbanizuota.

Visus itin sužavėjo gamta: dideli miškai, aukšti medžiai ir kalvos, toluoje matomos snieguotos viršukalnės, grynas oras, šniokščiantys kalnų upeiliai, siauri keliukai, vingiuojantys tarp kalnų masyvų. Ir ideali švara. Supratome, kad gamta čia labai puoselėjama ir branginama. Miškai ne kertami ištisais plotais, o prižiūrimi ir tausojami. Dar labai mielas ir Lietuvai nebūdingas dalykas – vairuotojų kultūra ir tolerancija. Pastebėję, kad einame keliu, jie savo mašinas jau iš tolo stabdydavo. Čia automobiliais važinėjama labai lėtai, dažnai net per anksti sustojama prie pėsčiųjų perėjų. Šveicarijoje, taip pat ir Belpo miestelyje, labai mėgstama važinėti dviračiais. Ne kartą matėme tarp miškų, kalnų ir pievų vingiuojančius trumpus elektrinius traukinukus, kurie mums pasirodė panašūs į didelius besirangančius kirminus. Apskritai susidaro vaizdas, kad žmonių čia negyvena, nes beveik ištisą parą – tiek dieną, tiek naktį – tylu, jokios muzikos, šūksnių ir

pan. Kartais galima išgirsti tik varpečių, parištų po slėnių šlaituose besiganančių galvijų kaklais, skambesį. Labai žavėjo, kad čia žmonės niekur neskuba, nėra įsitempę, mėgsta bendrauti, gerbia kitus, pirmieji atsiprašo, visada yra mandagūs, sveikinasi ir šypsosi.

Pats žygis truko dvi dienas. Pėsčiomis teko keliauti nustatytu maršrutu Belpo apylinkių kalnų takeliais pasirinktinai 20 arba 40 kilometrų. Ne vienam kojos pavargo, batai pūšlių pritrinė, ne vienas prakaito lašas nuriudėjo siekiant užsibrėžto tikslo – bandant įveikti pasirinktą trasą. Visiems tai pavyko, nors vieni ėjo didesnėmis, kiti – mažesnėmis grupėmis. Matėme grupelę garbaus amžiaus vokiečių karininkų veteranų su didelėmis kuprinėmis, labai kantriai ir lėtai besileidžiančių nuo vieno kalno ir kopiančių į kitą. Tikimės, jie įrodė sau, kad užsispyręs žmogus gali labai daug.

Buvo karšta, tačiau tik antroje dienos pusėje, nes rytą žygį pradėdavome tekant saulei, apie pusę septynių vietos laiku. Per abi dienas nuėjome 80 km: tiek pirmąją, tiek antrąją dieną – po 40 km per maždaug septynias valandas. Kas 10 km buvo kontrolės punktai. Čia savo žygio kortelėse pažymėdavome įveiktą atkarpą. Finišo vietoje skambėjo muzika, būriavosi žmonės. Dienos žygį pradėdavome ir baigdavome toje pačioje miestelio vietoje. Antrąją žygio dieną, kai finišavome, buvome sutikti plojimais, mums buvo įteikti suvenyriniai medaliai. Visą laiką žygiavome su Lietuvos trispalve ir istorine vėliava. Neretai kitų grupių žygeiviai

klausdavo, iš kur mes ir kokios šalies vėliavas nešame. Todėl susidarė išpūdis, kad, atsidūrę vos už pusantro tūkstančio kilometrų, atstovaujame mažai žinomai valstybei.

Kokie išpūdžiai? Manome, grįžę visi pajutome, kad dvasinė prasme tapome turtingesni, nes teko susitikti ir šiek tiek pagyventi su labai gerbiančiais kitus ir save žmonėmis, pažvelgti į save iš kito kampo, pasimokyti, apgalvoti, ką kiekvienas turime panašaus, ko kiekvienam iš mūsų trūksta, kad būtume kultūringesni, pakantesni, labiau mylėtuome gyvenimą.

Lietuvos delegacija tarp užsieniečių buvo viena įsimintiniausių. Mūsų, lietuvių, žygyje dalyvavo net 91. Vakarais linksmi leisdavome laiką Belpo klubuose ir baruose, visus užsieniečius sugebėdavome įtraukti į savo būrį, o dienomis nesiskųsdami, šypsodamiesi žygiuodavome toliau ir stengdavomės susidraugauti su bendrakeleiviais. Antrąją žygio dieną per neoficialias varžybas ryšius užmezgėme su Čekijos delegacija. Iš pradžių jie mus aplenkė, po to mes išsiveržėme į priekį, o jie mus pasistengė atitraukti nuo žygio dovanodami suvenyrų su savo kariuomenės simbolika ir vėl žengė pirmi. O vėliau mes pagudravome ir čekus aplenkėme, paprašę sustoti nusifotografuoti.

Labai geri jausmai užlieja prisiminus žygį, konkurenciją tarp žygeivių, Šveicarijos gamtos grožį ir malonius jos žmones. Žygio metu prie mūsų prisijungė ir Šveicarijoje gyvenantys išėiviai iš Lietuvos. Pirmosios dienos vakare visa lietuvių delegacija buvo pakviesta į Lietuvos ambasadą Šveicarijoje. Lietuvos laikinoji reikalų patikėtinė Virginija Umbrasienė mus šiltai priėmė, pasirūpino dviem sunegalavusiais žygeiviais.

Kiekviena kelionė svetur – tai tam tikros gyvenimo pamokos, atmintyje ar fotojuostoje užfiksuotos akimirkos, jaudulys, patirtis sužinojus ką nors naują. Daugeliui iš mūsų kelionė į Šveicariją – pirmasis žygis už Lietuvos ribų (beje, nemažai buvo ir nuolatinių tokių išvykų dalyvių). Kiekvieno išpūdžiai – skirtingi, bet esame tikri, kad daugumai ji patiko, padėjo daugiau sužinoti apie šią šalį ir Europą apskritai. Džiaugiamės į šią kelionę vykę. Jos metu įgijome daug naujų draugų iš Lietuvos, užmezgėme pažinčių su žygeiviais iš kitų šalių. ■

Plačiau apie LKA Keliautojų klubą skaitykite KARIŪNO žiemos numeryje.

1

1 LKA keliautojų klubo prezidentas mjr. R. Lubys atvežė lauktuvių Lietuvos laikinajai reikalų patikėtinėi Šveicarijoje V. Umbrasienei

2

2 Kariūnės E. Stankevičiūtė ir S. Janušaitė atokvėpio metu

3

3 Straipsnio autorius krn. P. Damijonaitis (antras kairėje) su žygio dalyviais

Prezidentės Dalios Grybauskaitės kalba suteikiant pirmąjį karininko laipsnį Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos XVIII laidos absolventams

2011 m. liepos 19 d., Vilnius

Gerbiamieji kariai ir šventės svečiai!

Šiandien Lietuvos kariuomenei – išskirtinė diena. Į kariuomenės gretas įsilieja 47 karininkai. Tačiau ši diena ypač reikšminga Jums, jaunieji leitenantai. Jums suteiktas pirmasis Lietuvos karininko laipsnis. Tai ir pirmoji tikrosios Jūsų karo tarnybos diena. Tai ne tik Jūsų pasirėngimo įvertinimas, bet ir didelis įpareigojimas bei atsakomybė.

Prisiekėte tarnauti Tėvynei Lietuvai visą gyvenimą.

Todėl kasdieną sau kelkite tik aukščiausius reikalavimus, taikykite tik aukščiausius atsakomybės kriterijus. Valstybė

Jums patikėjo savo piliečių gynybą. Prisiimdami šią atsakomybę kaip misiją visam gyvenimui tapote profesionaliais kariais. Karininkais, kurie nesudvejos gindami tautos, valstybės ir sąjungininkų laisvę bei idealus.

Karo akademija, kurią Jūs sėkmingai baigėte, skiepijo Jums lyderio savybes. Jos įpareigoja būti pavyzdžiu ne tik tarnyboje, bet ir kasdieniniame gyvenime. Norėdami tapti tikrais lyderiais, turėsite kasdieną tobulėti, mokytis ir būti pavyzdys kitiems. Tęskite garbingas mūsų protėvių tradici-

jas, nes esate narsių Lietuvos karžygių sekėjai. Kardas, kuriu paliečiau Jūsų pečius, suteikdama Jums karininko laipsnį, yra to patvirtinimas.

Šiuolaikinė mūsų kariuomenė, kurioje Jūs tarnausite, ginkluota moderniais ginklais. Tačiau pagrindinis jos pranašumas – ne ginklai, o karių motyvacija, profesionalumas, ryžtas ir nuolatinis žinių siekimas. Nevalia sustoti, kad ir kur tarnautumėte, kad ir kokias užduotis vykdymėte – tiek štabe, tiek mūšio lauke. Visur turite išlikti pavyzdys kitiems

ir visuomet prisiminti, kad esate atsakingi už tai, kad Lietuvos kariuomenė būtų inovatyvi, moderni, pažangi ir galėtų apginti Tėvynę.

Brangūs Lietuvos karininkai! Nuoširdžiai sveikinu Jus gavus pirmąjį karininko laipsnį. Linkiu, kad jaunystė, ryžtas ir karo mokslo žinios virstų tikru profesionalumu, užtikrinančiu sėkmingą Jūsų karjerą bei kovinius laimėjimus. Linkiu Jums pateisinti Lietuvos ir jos piliečių pasitikėjimą. Sėkmės tarnaujant Tėvynės labui.

Aerokosmonautika – žmonijos vektorius į žvaigždynus

Dr. Algirdas V. KANAUKA

Straipsnyje aptariamas XX–XXI a. fenomenas – žmonijos kelias siekiant išsiveržti iš gimtosios planetos Žemės, kurioje, atrodo, esame įkalinti amžiams, orbitos. Toliau išdėstyti samprotavimai sieja pavadinimas, kurio pagrindinis žodis „aerokosmonautika“ (angl. *aerospace*), nes oro erdvė, atmosfera, stratosfera, kosmosas yra beveik neatskiriami, bent jau kalboje. Jie sudaro realių tranzitinius barjerus ir nėra tik intelektualinės struktūros.

Stebėjome Mėnulį, žvaigždynus, meteorus, bet buvom bejėgiai pakilti – bent tiek, kiek paukščiai, – nors apie tai visada svajojome. Šis troškimas atsispindi legendose, pasakose, poezijoje, beletristikoje, net muzikoje ir mene, ką jau kalbėti apie mokslą ir technologijas. Pagaliau buvo sukurti pirmieji skraidomieji aparatai – aitvarai, oro balionai, sklandytuvai, lėktuvai, raketos, palydovai, erdvėlaiviai. Jau galvojame apie būstus ir gyvenvietes kažkur kitur – kituose pasauliuose. Ką gi, mūsų svajonės ir „kliesdėsiai“ jau įsikūnija: pirmiausia buvo mintis, paskui – žodis, galiausiai – veiksmas. Taip staiga – kaip kalnuose sniego lavina – „kristalizavosi“, įgijo formą ir turinį, žmonijos energija. Ir šis fenomenas plinta, tobulėja, įgyja didžiulį svorį, ypač civilinėje, sporto ir karo aviacijoje.

Praėjusio šimtmečio viduryje vartydamas aviacijos žurnalus skaičiau to meto džiūgaujantių autorių pareiškimus apie tai, kad jau daugiau nei 50 metų praėjo nuo tos dienos, kai broliai Raitai (*Brothers Wright*) pirmą kartą (1903 metais) pakilo skristi variklį turinčiu lėktuvu. Dar praėjus keliolikai, astronautas Nilas Oldenas Armstrongas (*Neil Alden Armstrong*) jau trypčiojo Mėnulyje ir ištarė šiuos nepamirštamus žodžius: „Man maži, bet žmonijai gigantiški šie mano žingsniai.“ Tai buvo labai reikšmingas istorinis laimėjimas. Tarsi įvyko stublinama metamorfozė: žmogus – Žemės būtybė – staiga subrendo, išsiveržė iš jos „kokono“, kaip peteliškė iš lervos, ir tapo kosmoso gyvąja dalele – dabar jau ne vien vaizduotėje.

1 Broliai Ž. Mišelis ir Ž. Etjenas de Mongolfjė sukonstruktavo karšto oro balioną, kuris be žmonių 1783 m. birželio 4 d. Anonė, Prancūzijoje, buvo paleistas į padangę

2 1903 m. gruodžio 17 d. broliai Orvilis ir Vilburas Raitai ir Kiti Hauk Šiaurės Karolinos valstijoje pirmą kartą pasaulyje pakilo už orą sunkesniu prietaisu, turinčiu variklį ir vairą

3 Vokiečių dirižablis „cepelinas“. 1935 m.

Žmonijos galimybių ribos staiga išsiplėtė ir priartėjo prie begalybės – taigi lyg ir nebegalime dabar teigti, kad esame pasmerkti ropoti žeme visada ir per amžius. Nuolat spėliojame, ar kosmose esama tokių, kaip mes, ar panašių į mus, ar yra ir apskritai ar gali ten egzistuoti gyvybė. Gal taip, o gal ir ne. Nežinia. Gal mes kažkada atvykom iš kažkurio dangaus kūno? Juk Žemėje esame vieninteliai gyvi padarai, kurių kūnai, išskyrus gyvenančių kai kur prie ekvatoriaus, negali pakelti jos klimato – ir turime dėvėti drabužius. Kitiems gyviams jų nereikia: juos saugo kailis, stora oda, plunksnos, kiautas, žvynai. Gyvūnams pasaulis geras toks, koks yra, jie jo neanalizuoja ir nenori keisti.

Mes, žmonės, amžių amžius siekėme atskleisti gamtos paslaptis, sužinoti tai, ko nežinome, pritaikyti savo naudai gamtos dėsnius, pamatyti, kas yra anapus kalnų, gėrėtis nuo viršūnių vaizdais ir savo pačių kūryba (menu, muzika, poezija). Mes nuolat nepatenkinti pasauliu ir norime jį keisti pagal kažkokį mūsų genuose užkoduotą idealą ar net religiją. To bandome pasiekti pasitelkę valią, fizines jėgas, intelektą ir dvasią. Osvaldas Spengleris (*Oswald Spengler*) šį amžiną veržimąsi į nežinią vadina Fausto (kuris už viską galiausiai turėjo brangiai sumokėti, nors, anot Gėtės (*Wolfgang Goethe*), jam buvo dėl geravališkumo atleista) pažinimo troškimu ir mano, kad jis ypač būdingas Vakarų civilizacijai. Antikos kultūros stengėsi suprasti ir interpretuoti pasaulį, Vakarų – jį valdyti.

Kosmosas – erdvė, į kurią taip veržiamės, nes jo nežinomos visatos nenumaldomai traukia toliau į nepasiekiamą begalybę, kaip kadaise mūsų pirmtakus Kolumbą, Magelaną, Vasko da Gama viliojo neištirti žemynai. Atsirado net posakis: „Tas, kas valdys erdvę virš Žemės, valdys ir pačią Žemę.“ Šis siekis skatina Vakarų kurti naujas technologijas, kurios gali būti įvairiai panaudotos – įtvirtinant tiek gėrį, tiek blogį. Kokia bus viso to kaina, priklausys nuo mūsų veiksmų. Gal šis siekis – tai noras grįžti ten, iš kur atėjome? O gal žmonijos paskirtis – apgyventi kosmosą, kaip ir Žemę. Kad ir kaip būtų, „karavanas“ nesustabdomai eina į priekį.

Neketinu KARIŪNO žurnalo skaitytojams pateikti išsamios aeronautikos raidos apžvalgos. Ji smulkiai aprašyta įvairiose enciklopedijose ir kataloguose. Tačiau noriu atkreipti jų dėmesį į

kai kuriuos veiksmus ir procesus, kurių srovės neša mus toliau nuo primitivių svajonių ir paprastų prietaisų į kosmoso begalybę, kur mūsų laukia neįsivaizduojamos galimybės. Taigi pirmyn, nes vietoje pasaulis ir žmonija nestovės!

Nuo mitų iki motorų

Nuo seniausių laikų žmonės pavydėjo paukščiams, skraidantiems aukštai padangėje, ir bandė ne tik įsivaizduoti, kaip galima pakilti į orą, bet ir tai padaryti. Iki šių dienų išliko mitų ir legendų apie į rojų ir atgal lakiojančius angelus, apie skraidyti gebančias raganas ir dievus, o kai kuriose civilizacijose – net apie erdvėlaivius. Viena žinomiausių – mitologinių personažų Dedalo (*Daedalus*) ir jo sūnaus Ikaro (*Icaros*) istorija. Mite pasakojama, kad jie buvo nelaisvėje Kretos saloje ir norėjo iš ten pasprukti. Kruopščiai dirbdami pasigamino rėmus (sparnus), vašku prilipdė prie jo paukščių plunksnų ir tada, jais plasnodami, pakilo kaip arai skristi Graikijos link. Jaunasis Ikaras, norėdamas būti arčiau saulės, kilo vis aukščiau. Nors Dedalas įspėjo prie jos nesiartinti, sūnus nepakluso. Pagaliau karšti saulės spinduliai ištirpdė vašką, ir plunksnos iškrito. Netekęs sparnų, Ikaras krito žemėn ir užsimušė. Taip jis sumokėjo Fausto kainą, nes pertempė stygą. Legendos moralas, anot Aristotelio ir jo tėvynainių graikų, – visur reikalingas saikas.

Amerikoje yra Dedalo lakūnų klubas. Jo nariai save laiko šio mitinio veikėjo palikuonimis. Troškimas skraidyti įkvėpė ne tik kurti mitus. Abbas ibn Firnaosas 875 m. po Kr., Hezarfenas Ahmetas Celebis 1640 m. ir daug kitų bandė skristi savadarbiais paukščių sparnais, nušokę nuo bokštų, tačiau viskas baigėsi nekaip. Mažai esama duomenų, kas užsimušė, o kas liko gyvas... Bet toli jie tikrai nenuskrido. Renesanso epochos architektai Mikelandželas (*Michelangelo*) ir Leonardas da Vinčis (*Leonardo da Vinci*) paliko skraidomųjų prietaisų brėžinių, atskleidžiančių šių intelektų ateities technologijų vizijas, kurios liudija, kad jie „bent iš principo“ buvo panašūs į šių dienų skraidomuosius aparatus.

XVIII–XIX a. atsirado rimtesnių dalykų – buvo išbandyti pirmieji balionai, dirižabliai, sklandytuvai. Broliai

Žozefas Mišelis ir Žakas Etjenas de Mongolfjė (*Joseph-Michel de Montgolfier, Jacques-Etienne de Montgolfier*) sukonstruktavo karšto oro balioną, kuris be žmonių 1783 m. birželio 4 d. Anonė (*Annonay*) vietovėje, Prancūzijoje, buvo paleistas į padangę. O 1783 m. lapkričio 21 d. įvyko laisvojo (neprišto) aerostato – karšto oro baliono, – kuriuo pirmą kartą skrido žmonės (fizikas J.-F. Pilâtre'as de Rozier ir kariškis F. L. d'Arlandes'as), skrydis.

Oro ir dujų balionų technologija greitai tobulėjo. Jie plačiai buvo naudojami Europoje ir Amerikoje. 1852 m. Henris Gifordas (*Gifford*) sugebėjo oro balione įmontuoti garo variklį ir vairavimo prietaisus, t. y. padarė iš jo naviguojamą orlaivį.

Žmonės tarpusavyje nuolat kovoją, todėl savo techninius išradimus mėgsta panaudoti kare. Pirmą kartą balionus kaip lauko žvalgybos platformas panaudojo prancūzai 1794 m. Flieriuso mūšyje (*Batalla de Fleurus*), kare su Austrija ir Anglija. Prancūzijos Didžiosios revoliucijos metu balionais iš Paryžiaus buvo evakuoti kai kurie sukilėliai. Vėliau jie buvo naudojami karo lauko žvalgybai, priešlėktuvinėms uždvaroms rengti, moksliniams tyrimams atlikti, kaip transporto ir net turizmo priemonė. Apie juos užsimeinama literatūroje, pavyzdžiui, rašant apie Filijaus Fogo keliones aplink pasaulį. Patobulinus balionus, buvo sukurti dirižabliai – orlaiviai kietais rėmais. Jie turėjo benzininius variklius ir kai kur buvo vadinami „cepelinais“ pagal vokiečių konstruktoriaus grafo Ferdinando fon Cepelino (*Ferdinand von Zeppelin*, 1838–1917) pavardę. Kai kur jie dar ir šiandien naudojami tiek

Neįmanoma realybėje sukurti to, ko

pirma nebuvo sukūrusi vaizduotė.

karo, tiek taikos tikslais. Per Pirmąjį pasaulinį karą dirižabliai buvo naudojami Londonui bombarduoti, o tarpukariu – transatlantinėms kelionėms. Turistams patiko jų ištaigingas vidus ir tylus judėjimas. Deja, „cepelinų“ populiarumui atėjo galas, kai įvyko tragedija. 1937 m. gegužės 6 d. kelionės iš Vokietijos į JAV pabaigoje vokiečių dirižablis „Hindenburg“ užsidegė. Žuvo 35 juo skridę žmonės.

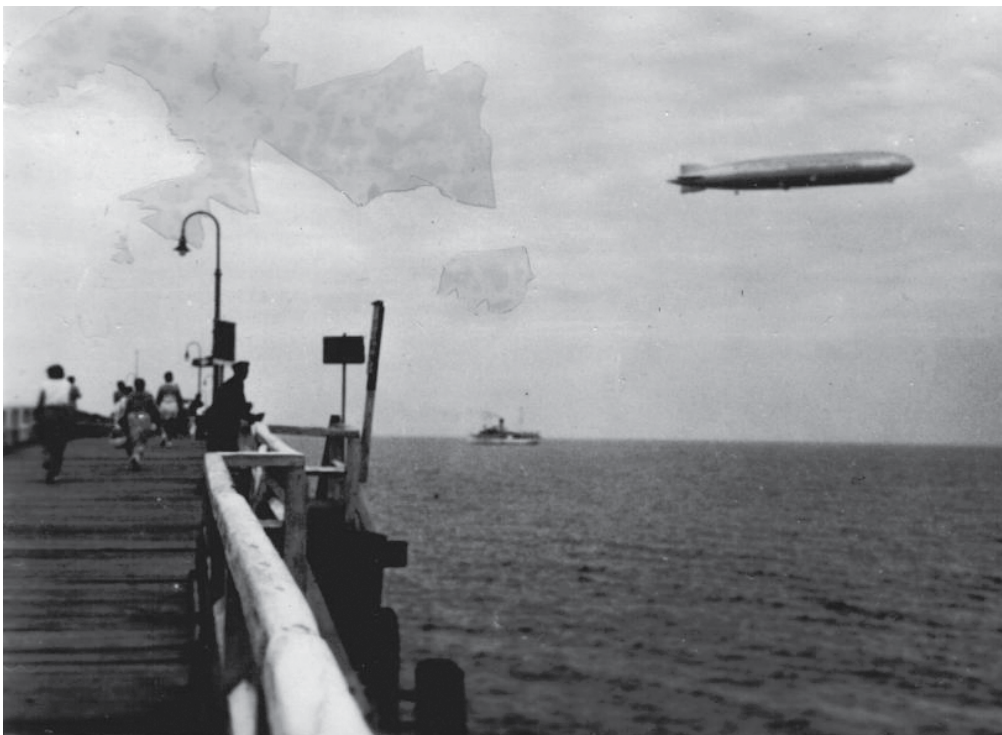

Negalima nepaminti ir sklandytuvų. Šie orlaiviai itin prisidėjo prie aviacijos plėtros. Vokietis konstruktorius Otas Lilientalis (*Otto Lilienthal*) – vienas žymiausių jų kūrėjų. Jis savo sukonstruotais sklandytuvais Vokietijos kalnuose atliko apie 2 000 skrydžių, tačiau vėliau žuvo per tokio pat orlaivio katastrofą. Jo paskutiniai žodžiai buvo: „Šis darbas reikalauja nors kelių nedidelių aukų.“ Sklandytuvai ir šiandien plačiai naudojami sporte ir kare.

Norėtuši pasidalyti ir keliomis ypatingomis naujienomis – Šveicarijos lakūnas Yvesas Rosis (*Yves Rossy*) jau keletą metų skraido savo sukonstruotu sparnuotu kostiumu (sparnai siekia 2,4 m), kuriame įmontuoti maži reaktyviniai varikliai. Pirmasis skrydis įvyko 2006 m. Šveicarijoje, netoli Bė (*Bex*) miesto. Jis truko 6 minutes ir 9 sekundes. Vėliau jis perskrido Lamanšo sąsiaurį (vad. Anglų kanalą), o neseniai (2011 m.) skrido virš Didžiojo kanjono JAV (*Grand Canyon*) ir įgyvendino daugelio antikos svajotojų viziją. O kas bus ateityje? Gal galėsime išėję iš savo laiptinės skristi, kaip paukščiai, į darbą ir kur panorėję? Gal kada nors kariai skris į žygį kaip arų būrys?

1903 m. gruodžio 17 d. broliai Orvilis ir Vilburas Raitai (*Orville Wright, Wilbur Wright*) ir Kiti Hauk (*Kitty Hawk*) Šiaurės Karolinos valstijoje (*North Carolina*) pirmą kartą pasaulyje pakilo už orą sunkesniu prietaisu, turinčiu variklį ir vairą. Orvilis ore išsilaikė tik 12 sekundžių. Vilburas sugebėjo paskraidyti 5 minutes. Tai buvo lėktuvų, kuriuos turime šiandien, pirmtakai. JAV oro pajėgos iš brolių Raitų nupirko keletą lėktuvų žvalgybos užduotims vykdyti. Nuo to laiko motorinių orlaivių gamyba tapo svarbia pramonės šaka. Netrukus lėktuvai buvo panaudoti Vidurio Rytuose vykstančiame kare. Italias leitenantas Gilis Gavotis (*Giulio Gavotti*) 1911 m. Libijoje karo su turkais metu iš savo lėktuvo ant jų ėmė mėtyti bombas ir taip pradėjo oro karą.

1914 m. prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui, visos priešiškos pusės karo lauko žvalgyboje naudojo lėktuvus, balionus ir dirižablius, o ant bunkerio, apkasų ir kitų puolamų objektų iš bombonešių mėtė bombas. Netrukus prireikė ir pačius bombonešius „medžiojančių“ orlaivių – naikintuvų. Kariaujančių pajėgų lakūnai turėjo ir vienas kito lėktuvus apšaudyti. Kad būtų galima gabenti daugiau bombų, reikėjo didesnių lėktuvų. Atrėmus prieš ant-

puolius, į lėktuvų įgulas buvo įtraukti šauliai, kurie kulkosvaidžių ugnimi galėjo ne tik ginti savo lėktuvą, bet ir aktyviai pulti prieš. Puikus naujų išradimų pritaikymo pavyzdys – kulkosvaidžio ugnies ir propelerio sūkių derinimas (synchronizavimas): taip šauliui buvo sudarytos sąlygos šaudyti pro besisukantį sraigą jo nekliudant, o pilotui – į priešą nukreipti orlaivį, kad lengviau būtų galima pataikyti. Dėl šių ir kitų priešasčių, kylančių iššūkių, didžiulės naujų technologijų, išradimų ir specialybių paklausos nuolat buvo tobulinamos tuometės technologijos, kuriama atitinkama mokslo techninė bazė.

Galima drąsiai teigti, kad karai – žmonijos nelaimė, tačiau kartu tenka pripažinti, jog jie skatina technologijų (tiesa, galinčių pasitarnauti tiek gėriui, tiek blogiui) pažangą, iškelia kilniausias ir apnuogina blogiausias žmogaus savybes. Daugelio technologinių naujovių, organizacijų vadybos ir lyderystės idėjų pradų reikėtų ieškoti kare, pvz., jo reikėms kurti lėktuvai šiandien yra pagrindinės oro transporto priemonės; kai kurios Klauzevico idėjos, samprotavimai apie karą, sėkmingai taikomos versle.

Pirmojo pasaulinio karo pradžioje atsirado lakūnų, kurie – dažniausiai vieni, o kartais ir su šauliu – skraidydavo mažesniais ir greitesniais bei manevringesniais lėktuvais (naikintuvais)

ir apšaudydavo lėčiau skrendančius bombonešius ir žvalgybinius orlaivius, balionus ir dirižablius. 1914 m. spalio 5 d. prancūzų lakūnas Luisas Keno (*Louis Quenault*) iš kulkosvaidžio apšaudė vokiečių lėktuvą ir jį numušė, t. y. pradėjo oro karą (veiksmus „oras-oras“). Nuo tada atsirado daugiau kulkosvaidžiais ginkluotų lėktuvų. Staiga jų lakūnai patraukė ir pasaulio dėmesį – ne tik kariuomenės, bet ir visuomenės. Atrodė, kad į karo lauką lyg koks senovės riteris grįžo karys – pavienis kovotojas.

Iki tol manyta, kad vienas karo lauke – ne karys, o štai jis kaunasi aukštai danguje, prie debesų, visiems matant, ir gali padaryti priešui milžiniškų nuostolių. Taip, jis galėjo ne tik pašauti jo bombonešį, bet ir kovoti su naikintuvais, apšaudyti karius. (Ateities karų laukuose vieniši kariai su ginklais, kurių savybės kol kas beveik neįsivaizduojamos, bus labai svarbūs.) Oro kovotojai turėjo net savo garbės kodeksą ir laikėsi jo nuostatų, pvz.: nešauti į jau numuštą priešą, gerbti žuvusiuosius, gerai elgtis su paimtaisiais nelaisvėn. Sėkmingi naikintuvų pilotai greitai išgarsėdavo, buvo šlovinami.

Pirmojo pasaulinio karo metų žymiausias lakūnas vokietis Manfredas fon Richthofenas (*Manfred von Richthofen*) iškovojė 80 pergalių, t. y. tiek numušė priešą lėktuvų. Vėliau ir pats žuvo, tačiau iki šiol neaišku, ar jis buvo

1	2
---	---

1 „Cepelinas“ LZ 127 virš Baltijos jūros. 1930 m.

2 Nuotraukos viršuje (centre) vokiečių karo lakūnas Manfredas fon Richthofenas (iškovojo 80 pergalių) su kovinės eskadrilės JASTA 11 įgula

pašautas kito lakūno, ar iš ant žemės esančio kulkosvaidžio. Pilotų lavonas buvo rastas D. Britanijos fronto pusėje ir iškilmingai palaidotas, kaip kadaise romantizmo laikais buvo pagerbiami kritę narsūs priešai. Anglai ant jo kapo padėjo vainiką su užrašu: „Mūsų narsiam ir vertam priešui.“ Kartais, jeigu pašautas priešų lėktuvas būdavo priverstas nusileisti, jo lakūnas, prieš išvežant į lakūnų belaisvių stovyklą, karininkų ramovėje dar būdavo pavaišinamas šampanu.

Atsirado nemažai puikių lakūnų, vadinamųjų asų. Tarp sėkmingiausių asų – prancūzas Renė Fonkas (*Rene Fonk*), kurio sąskaitoje 75 numušti lėktuvai, kanadietis Bilis Bišopas (*Billy Bishop*) – 72, anglas Mukas Manokas (*Muk Manno*) – 50, amerikietis Edis Rikenbekeris (*Eddie Rickenbecker*) – 24, rusas Aleksandras Kazakovas (*Aleksandr Kazakov*) – 32 pergalės. (Antrojo pasaulinio karo metu Vokietijos kariuomenės majoras Erikas Hartmanas (*Erich (Bubi) Hartmann*), numušęs 352 priešų orlaivius, tapo sėkmingiausiu pasaulyje naikintuvų pilotu.

Kare buvo naudojami ir dirižabliai, tarp jų – vokiški „cepelinai“ (jie net keletą kartų bombardavo Londoną, tačiau pasirodė lengvai pažeidžiami). Vokiečiai Londoną pradėjo bombarduoti „Gotha“ tipo bombonešiais. Nors ir nelabai sėkminga, vis dėlto tai buvo strateginio bombardavimo taktikos pradžia,

paskui kilo nemažai naujų idėjų.

Jau per Pirmąjį pasaulinį karą tapo aišku, kad oro pajėgų reikšmė labai padidėjo, ir kiek ji dar augs, buvo neįmanoma prognozuoti. Netrukus atsirado įvairių su tuo susijusių teorijų. Keletas jų padarė nemažą įtaką Antrojo pasaulinio karo oro pajėgų operacijoms. Italijos kariuomenės generolas Džulijus Duhė (*Guillio Douhet*) prognozavo bombonešių, bombarduojančių miestus, galią, kad galima būtų palaužti gyventojus moraliai tiek, jog šie pareikalaus iš savo valdžios baigti karą arba pasiduoti. Tačiau jo prognozės nepasitvirtino – Vokietijos gyventojų moralė nebuvo tiek paveikta, šalis kapituliavo daugiausia dėl kitų priežasčių. Hitlerio režimas labai kontroliavo Vokietijos visuomenę, neleido viešai pasiduoti panikai, jei tokia ir buvo ją apėmusi.

Reikėtų pabrėžti, kad Duhė teorijų dar ir dabar negalima „nurašyti“, nes jos gali pasitvirtinti ateities karuose.

JAV pajėgų generolas Viljamas Mičelas (*William Mitchell*) taip pat buvo strateginių bombonešių entuziastas. Jis net pademonstravo savo idėjas praktiškai – amerikiečių bombonešiai paskandino karo laivą „Ostfriesland“. Tačiau JAV karinė vadovybė buvo nusiteikusi skeptiškai ir net patraukė Mičelą į teismą dėl to, kad jis ją apkaltino išdavikišku aplaidumu ir abejingumu vertinant JAV oro pajėgų svarbą. Generolas buvo pažemintas iki pulkininko,

bet vėliau reabilituotas. Jis tapo vienu žymiausių ir labiausiai gerbiamų Amerikos aviacijos pradininkų. Dar vienas amerikietis, majoras Aleksandras de Severskis (*Aleksander De Seversky*), formuodamas strateginį požiūrį į ateities oro pajėgas, išsamiai lygino karinę jūrų ir sausumos pajėgų aviaciją. Visi minėti autoriai piršo mintį, kad karo aviacija turi tapti atskira ginklo rūšimi, nepriklausoma nuo sausumos kariuomenės. Tik tada ji galėtų būti naudojama strategiškai, o ne subordinuotos armijos funkcijoms atlikti (dėl to nebūtų efektyviai išnaudojamos oro pajėgų galimybės). Strategiškai veikti – tai savarankiškai smogti ir naikinti priešų karines pajėgas, sumažinti jo pramonės ir infrastruktūros pajėgumą ir galimybes tęsti karą. Taigi ir toliau buvo svarstoma, kiek dresdenų ir hirošimų žmonės gali išverti. Visos šios teorijos ir prognozės sklاندė tarptautinėje arenoje. Amerikiečiams ir anglams labiau priimtinas buvo Duhė, Severskio ir Mičelo požiūris.

Vokietija, Sovietų Sąjunga ir Prancūzija daugiau dėmesio skyrė taktiniam aviacijos panaudojimui veikiant kartu su sausumos kariuomene. Vokiečiai buvo gerai pasirengę užtikrinti šią sąveiką naudodamiesi radijo ryšiu „oras–žemė“.

Tęsinys 28 puslapyje

Europoje ir Amerikoje buvo labai puoselėjama aviacija – tiek karinė, tiek civilinė, rengiami skrydžiai į kitas valstybes ir net kitus žemynus. Linbergo, Balbo, Udeto ir Gustaičio eskadrilės skraidė po Europą. Linbergas, Vaitkus, Darius ir Girėnas perskrido Atlantą. Atsirado daugybė naujos konstrukcijos lėktuvų – keleivinių, karinių ir sportinių, tarp jų ir lietuviškasis AMBO (visai neblogas). „Cepelinai“ jau skraidino keleivius per Atlantą. Deja, 1937 m. šios rūšies Vokietijos orlaivį „Hindenburg“ ištiko katastrofa, dėl to sumažėjo turistų entuziazmas keliauti „cepelinais“ tolimais maršrutais.

Pamažu buvo sukurtos nepriklausomos karo aviacijos pajėgos: pirmiausia – D. Britanijoje (1923 m.), vėliau – Vokietijoje. Antrojo pasaulinio karo metu Japonijoje, Rusijoje ir Amerikoje karo aviacija veikė kaip armijos pajėgos. Lietuvoje karo lėktuvų eskadrilės pradėtos kurti Nepriklausomybės kovų metu, vėliau, kaip beveik visose Europos šalyse, karo aviacija tapo atskira aviacijos rūšimi.

Vokietijai, sudariusi Versalio taiką, buvo uždrausta turėti savo karo aviaciją. Ji šias pajėgas kūrė slapta: civiliai lakūnai buvo rengiami karo lakūnais, kartais net siunčiami į Sovietų Sąjungos karo aviatorių mokyklas. Tarpukariu Amerikoje, D. Britanijoje ir Japonijoje sparčiai vyko lėktuvnešių statyba – japonai net karą pradėjo iš lėktuvnešių bombarduodami Perl Harboro (*Pearl Harbor*) uostą Havajuose. Jie nepaskandino amerikiečių lėktuvnešių, nes šie buvo išplaukę į pratybas Ramiajame vandenyne.

1939 m. rugsėjo 1 d. Vokietija užpuolė Lenkiją. Tą patį netrukus padarė ir Sovietų Sąjunga... Vokietijos karo aviacija, sąveikaudama su sausumos kariuomene, ypač tankų daliniais, labai efektyviai pademonstravo oro pajėgų galimybes. Lenkija, kurios karo lėktuvai praktiškai buvo sunaikinti ant žemės, kapituliavo, o Vokietija ir Sovietų Sąjunga pasidalino jos teritoriją. Vokietijai užpuolus Lenkiją, Prancūzija ir D. Britanija jai, bet kažkodėl ne Sovietų Sąjungai, kai toji įsitraukė į puolimą, paskelbė karą. Po to prasidėjo Vokietijos didesnio masto karo veiksmai. Greitai buvo okupuota Danija, Norvegija, Olandija, Liuksemburgas ir Belgija, po to – Prancūzija, kuri pasidavė. Anglai sugebėjo pasitraukti iš Diunkerko (*Dunkerque*) ir jūra pasiekti tėvynę.

Vokietijos aviacijos ir tankų dalinių

D. Britanijoje buvo gerai išplėtotas radijo lokacinis (radarų) tinklas, todėl anglai galėjo pastebėti liuftvafės eskadriles dar iš tolo ir paskirstyti savo naikintuvus taip, kad jų antpuoliai būtų itin efektyvūs

sąveika buvo labai efektyvi kovojant su Prancūzijos ir D. Britanijos pajėgomis, tačiau jie nepajėgė sustabdyti per Lamanšo sąsiaurį (Anglų kanalą) atgal į D. Britaniją besitraukiančių anglų. Vokietijos parašiutininkų pajėgos buvo jos karo aviacijos dalis. Vokiečiai dažnai atskrisdavo į kovos lauką sklandytuvais. Karo pradžioje pasižymėjo Belgijoje, užėmė Eben-Emaelio fortą, ant kurio nusileido sklandytuvais ir parašiuotais ir užblokavo tvirtovės ventiliaciją. Dėl to Eben-Emaelis buvo priverstas kapituliuoti. Sklandytuvus vokiečiai naudojo ir bandydami užimti Kretos salą, ir 1943 m. vaduodami Musolinį Grand Saso (*Grand Sasso*) vietovėje, Italijos kalnuose. D. Britanijos ir JAV parašiutininkai ir sklandytojai dalyvavo mūšiuose Normandijoje ir Olandijoje.

Anglų naikintuvai mūšyje už Britaniją

Prancūzijai kapituliuavus, 1940 m. birželio 22 d. prasidėjo Vokietijos karo veiksmai D. Britanijoje. Hitleris planavo operaciją „Jūros liūtas“. Jos tikslas buvo atgabenti amfibijomis ir kaip oro desantą hitlerininkų kariuomenę į Pietų Angliją. Hitleris negalėjo to padaryti ir buvo priverstas 1940 m. rudenį invaziją neribotam laikui „atidėti“ dėl šių priežasčių:

a) Didelė dalis D. Britanijos kariuomenės per Diunkerką iš Prancūzijos pasitraukė ir grįžo atgal į Angliją, nes Vokietijos aviacija, nors ir bandė, nesugebėjo šios evakuacijos sustabdyti.

b) Vokietijos karo laivynas (*Kriegs-*

marine) buvo kur kas mažesnis ir silpnesnis už D. Britanijos jūrų pajėgas (*Royal Navy*), kurios buvo pakankamai pajėgios paskandinti vokiečių flotiles, net jeigu liuftvafė (*Luftwaffe*) – Vokietijos oro pajėgos – turėtų persvarą ore (tokios buvo admiralų Ryderio (*Raeder*) ir Dėnico (*Dönitz*) Hitleriui pateiktos išvados).

c) Hitleris suprato, kad Vokietijos kariniam jūrų laivynui sustiprinti reikia laiko, bet dar svarbiau – kad įsiveržimas vyktų sėkmingai – neįstengus užvaldyti oro erdvės (*air supremacy*), joje bent jau įgyti kuo didesnę persvarą (*air superiority*), o to padaryti nepavyko.

d) Hitleris nesuvokė, kad kovoti dėl D. Britanijos oro erdvės liuftvafė nepasirengusi. Vokietijos naikintuvai ore išbūdavo trumpiau už Anglijos naikintuvus, nes greičiau baigdavosi jų degalai ir jie būdavo priversti skristi atgal. O D. Britanijos naikintuvai arti savo bazių lūkuriuodavo ir vis bandydavo į kovą įtraukti priešų kovos orlaivius. Vokiečių bombonešiai galėjo skristi tik gana netolima maršrutais – kiek toliau (bet nedaug) nei Londonas, todėl jų galimybės bombarduoti karo aerodromus, jūrų uostus, pramonės infrastruktūros objektus ir gyvenvietes buvo labai ribotos.

e) Jau tuo metu D. Britanijoje buvo gerai išplėtotas radijo lokacinis (radarų) tinklas, todėl anglai galėjo pastebėti liuftvafės eskadriles dar iš tolo ir paskirstyti savo naikintuvus taip, kad jų antpuoliai būtų itin efektyvūs. Dėl to Vokietijos lėktuvų ir įgulų nuostoliai netrukus tapo nepakeliamai dideli.

f) Dar viena Vokietijos pajėgų pa-

daryta strateginė klaida – nesugebėta pirmiausiai neutralizuoti D. Britanijos radaro instaliacijų ir objektų, kurie *de facto* buvo kovos (*command and control*) vadavietės, galima sakyti, veikiančių oro pajėgų „smegenys“.

g) Mūšis už Britaniją baigėsi jos pajėgų pergale. Galima drąsiai teigti, kad tai buvo pirmasis įrodymas, jog šios oro pajėgos gali laimėti ir karą, strategiškai aktyviais kovos veiksmais paveikti priešą taip, kad šis būtų priverstas atsisakyti tolesnių invazijos planų.

Skaitytojų dėmesį atkreipiu į tai, kad oro mūšyje už Britaniją dalyvavo daug svetimšalių, tarp jų buvo ir lietuvių. Buvęs Lietuvos karo aviacijos pajėgų lakūnas, kovojęs Sąjungininkų pusėje, kpt. Romualdas Marcinkus žuvo labai garsiam mūšyje. 1942 m. vasario 11 d. hitlerinės Vokietijos karo laivai „Scharnhorst“, „Gneisenau“ ir „Prince Eugen“ prasiveržė pro Anglų kanalą iš Bresto uosto Prancūzijoje ir nuplaukė į Vokietiją, Brėmerhafeną.

Ginant D. Britaniją sausumos kariuomenės vaidmuo buvo minimalus, o laivynas – po ranka, t. y. pasirengęs veikti, jei būtų pavykę įsiveržti. Hitleris pagaliau atšaukė operaciją „Jūros liūtas“. Patraukta kariauti į Balkanus ir – pagaliau – į Sovietų Sąjungą. Karo aviacijos nuopelnai savarankiškai laimėjus oro karą dėl Britanijos ir taip išgelbėjus ją nuo okupacijos – neginčytini, nors kai kurie sausumos pajėgų fanatikai tai bando neigti.

Kas kita kalbant apie oro pajėgų indėlio siekiant pergalės prieš Vokietiją strateginę reikšmę. Vokietija buvo nugalėta trijuose frontuose: Vakarų, Pietų ir Rytų. Oro pajėgų įtaka buvo didžiulė, tačiau galutinė pergalė priklausė visoms ginklų rūšims. Sausumos kariuomenė sugebėjo „pasiimti“ didžiausią dalį pripažinimo. Dėl to galėčiau ginčytis, tačiau tai jau būtų atskira tema.

Turbūt visi esame girdėję apie Vokietijos „V“ raketą, kuriomis buvo apšaudoma D. Britanija. Karo poreikiai paskatino tobulinti technologijas, kurių pradinės idėjos buvo daug ankstyvesnės, o įgyvendinimo motyvacija – mokslinis interesas ir siekis atskleisti, iširti ir pritaikyti iki tol nežinomus gamtos dėsnius žmonijos reikmėms.

Pažymėtina, kad, be amerikiečių, pvz., Roberto H. Godardo (*Robert Goddard*, 1882–1945 m.), daugelis Vokietii-

jos mokslininkų ir inžinierių, pvz., Werneris fon Braunas (*Wernher von Braun*), Hermanas Obertas (*Hermann Oberth*), Teodoras fon Karmanas (*Theodore von Kahrman*), Valteris Donbergeris (*Walter Donberger*) ir kiti, ir po karo, jau Amerikoje, toliau dirbo, plėtojo šį „vektorių“. Laikui bėgant buvo pasiekta stulbinamų rezultatų – pagaliau žmogus galėjo išsilaiptinti Mėnulyje, kas anksčiau būtų buvę neįtikėtina.

Kai 1961 m. balandžio 12 d. į kosmosą pakilo pirmasis žmogus – SSRS pilietis Jurijus Gagarinas, JAV prezidentas Džonas Kenedis (*John F. Kennedy*) 1961 m. gegužės 25 d. Kongrese paskelbė programą, kurios tikslas buvo iki XX a. septintojo dešimtmečio pabaigos sukurti erdvėlaivius Amerikos astronautams į Mėnulį nuskraidinti ir ten atlikti tyrimus. Tai buvo didelio masto projektas, panašus į Manheteno ir Panamos kanalo projektus. D. Kenedis kosmosą pavadino iššūkiu, kurio nevalia ignoruoti, nes jį užkariaus tie, kurie nuolat eina pirmyn, o ne vien gėrisi praeities laimėjimais. Kosmosas bus valdomas pasaulio lyderių, kurie turės užtikrinti, kad ten vyrautų gera

valia ir mokslas, o ne masinio naikinimo ginklai.

1969 m. liepos 20 d. kosminio laivo „Apollo 11“ kapsulė nusileido Mėnulyje. Du juo atskridę Amerikos astronautai (N. A. Armstrongas ir E. E. Aldrinas) buvo pirmieji žmonės, kurie ten išsilaiptino ir vaikščiojo. Jie sėkmingai grįžo į Žemę, įgiję daug patirties, surinkę itin

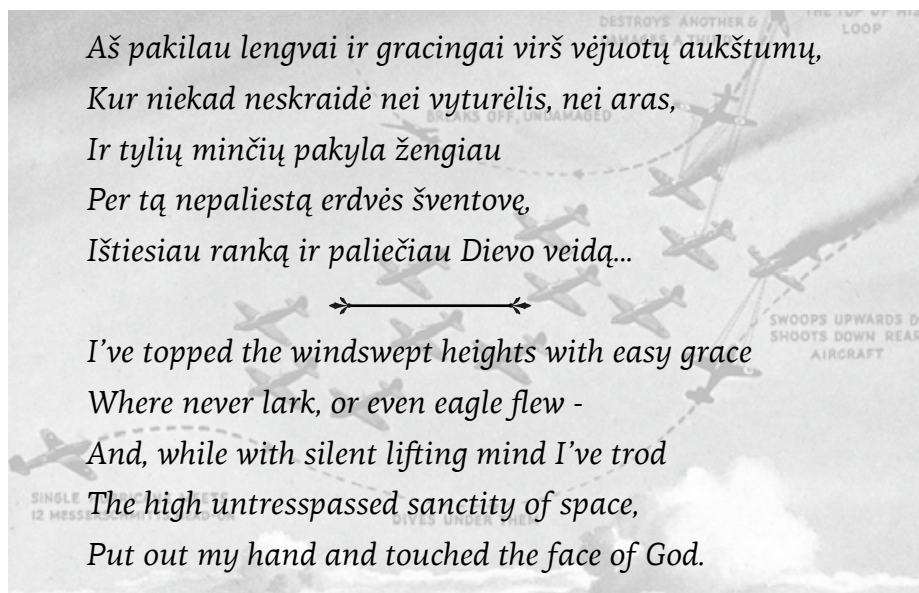
Aerokosmonautikos įgyvendinimo mokslinis

interesas – siekis atskleisti, iširti ir pritaikyti iki tol nežinomus gamtos dėsnius

žmonijos reikmėms.

vertingų mokslui duomenų. Amerikiečiai ir toliau rengė ekspedicijas į Mėnulį. Iš viso jų buvo šešios. Amerikoje, Sovietų Sąjungoje ir daugybėje kitų šalių atsirado įvairių kitų kosmoso tyrimo programų. Taip buvo skatinamas žmogaus siekis tirti žvaigždynus, nesitenkinant vien teorinėmis žiniomis, kad kosmosas egzistuoja, visatos paslaptis, ieškoti ten galimos materialinės ir dvasinės naudos.

Baigiu šio straipsnio pirmąją dalį Džono Gilespio Magio (*Gillespie Magee*) poemos „Aukštas skrydis“ (*High Flight*) ištrauka:

Straipsnio tęsinys bus išspausdintas KARIŪNO žiemos numeryje. Jame bus glaustai aprašyta karinių oro ir kosminių pajėgų istorija nuo Korėjos iki Afganistano karo, atskleistas jų indėlis žygyje į kosmosą, kuris vis labiau militariuojamas. Ką gi, matyt, toks jau kariaujančios žmonijos likimas.

Ar drąsa įmanoma be baimės?

Ankstesniame numeryje spausdinome Kariūnų bataliono vyr. instruktoriaus kpt. Roberto Rudzevičiaus nuomonę apie drąsos ugdymo metodų taikymą lyderio ugdymo pratybose. Tęsiame pradėtą diskusiją. KARIŪNO redakcinės kolegijos narys krn. Evaldas KUČINSKAS dar prieš vasaros atostogas užrašė keleto dabar jau trečiakursių mintis šia tema.

Sakoma, kad žmogaus galimybės beribės. Bet kokios tos galimybės, jei jų neišnaudoji? Patys drąsiausi, vadinamieji „išsišokėliai“, ir kiti įvairaus plauko keistuoliai bent jau bando šią dimensiją – savąjį „Aš“ – pažinti. Mes, kariūnai, irgi tokie esame: tik įstoję į Akademią artimųjų ir draugų švelniai iki šiol vadinami „pamišėliais“, nes didžiąją asmeninio laiko dalį skiriam studijoms. Taigi jie visi vadovaujasi principu, kad geriau kartą pabandyti, negu visą laiką bijoti ir nepabandžius tuščiai kalbėti, kas gerai ir kas blogai...

Niekada net gera teorija netampa visuotinai pripažinta, kol jos kas nors neišbando. Taip pat ir lyderystės teorija. Visose knygose rašoma, kad tik tai, ką pats išmėgini praktiškai, tampa realybe. Tik stresinėse situacijose žmonės atsiskleidžia „visu gražumu“. Knygoje „Erškėčių paukščiai“ poetiškai rašoma apie paukščio giesmę: erškėčių paukštis gieda tik kartą gyvenime, ir ši giesmė labai graži, bet paukštelis po to miršta. Ką noriu tuo pasakyti? Kad lyderystė yra lyg *Aufstragtaktik* – užduoties vykdymo taktika, reikalaujanti iš karininko visų jėgų siekiant iškelto tikslo. Ir iš kur visa tai? Žinoma, iš gyvenimo. Todėl ir praktika, kuri pagaliau tampa tikrove mūsų lyderio ugdymo pratybose, priartina prie realaus vadovavimo, jei ne kitiems, tai sau – savikontrolės (kai mintys ir kūnas tampa viena sistema).

Tik akistatoje su geriausiu žmogaus draugu šunimi suvokiama, kaip svarbu bendradarbiauti, būti atkakliems, kas yra ištikimybė, jėga. Iš kur tai sužinojau? Ieškodama ir bandydama. Be abejonės, reikia patirti ir skausmo, ir kančių, nes tik taip gali atrasti tą perlą, tą aukso grynuolį. Prisipažinsiu, maudžia vietą, kur šuo įkando. Taip, išsigandau, kai jis mane pargriovė. Bet dabar esu patenkinta, džiaugiuosi, ir kiti džiaugiasi. Tai – gyvenimas. Nuolatinis judėjimas, kaita – visa tai ugdo atsparią karininkų kartą, kuri nebus linkusi pasiduoti net pačiomis sunkiausiomis akimirkomis dėl savęs, dėl šeimos, dėl Tėvynės. Tada vėliava įgauna prasmę, tautos himnas skamba sieloje. Tu kvėpuoji. Supranti, kad esi sistema ir dirbdamas gali šią sistemą – save – tobulinti. Viską reikia fiksuoti, fotografuoti, filmuoti, rodyti, pasakoti, tik taip pastebi savo ir kitų klaidas, o noras jas ištaisyti skatina tobulėti. Viskas susije, todėl net, regis, nereikšmingi darbai gali lemti tavo ateitį.

krn. ELMYRA BALJANAITĖ

Visi žinome, kas yra šunys. Auginame (ar auginome) juos namuose ir tikrai nenustembame pamatę gatvėje, kieme. Ta-

čiau atnaujinta lyderio ugdymo programa leido mums į šiuos gyvūnus pažvelgti visai kitu aspektu – koviniu. Lietuvos policijos Kinologijos skyriaus instruktoriai apie šunis mums suteikė daug naudingų žinių. Visi uoliai klausėmės, patys už-

davėme nemažai klausimų. Čia sužinojome kiekvienam pravarčių dalykų, pvz., kaip elgtis susidūrus su agresyviu šunimi, kokius veiksmus reikia atlikti jam puolant. Buvo pateikta aktualios informacijos apie tarnybinius šunis, jų naudojimą tam tikroms užduotims atlikti. Aišku, galime pasakyti, kad esame motorizuotieji pėstininkai ir su šunimis neturėsime nieko bendra – juk tai kinologų darbas. Žinoma, tai tiesa, tačiau ar esame tikri, kad priešas nepanaudos, kaip patys įsitikinome, šio išties veiksmingo ginklo – šuns? Kiekvienas būsimas vadas turi turėti žinių apie šiuos protingus gyvūnus, nes tarnybinis šuo – rimta prevencinė priemonė rengiant kai kurias karines operacijas, pvz., atliekant žvalgybą.

Aišku, teorija be praktikos greitai iš galvos išgaruoja. Todėl mums buvo surengta tiesioginė akistata su tarnybiniais šunimis. Galėjome iš arti juos stebėti. Kai šuo prie tavęs pripuola ir surakina nasrais ranką, norom nenorom tenka prisiminti, kaip reikia elgtis tokiu atveju. Tai ne tik fizinis, bet ir psichologinis išbandymas. Kiekvienas, atsidūręs prieš šį agresyvią nusiteikusį gyvūną, daugiau ar mažiau išsigąsta. Taigi pratybos su šunimis padeda ugdyti karių drąsą, suteikia itin naudingos patirties.

Nepaisydami šio tokio baimės jausmo noriai eįome į voljerą. Ir dėl to tikrai nepasigailėjome – po pratybų gyvai

dalijomės išpūdžiais, nes tai mums buvo savotiška atrakcija. Kiekvienas patyrėme, kad ir per apsaugos priemones, ką reiškia, kai įkanda tarnybinis šuo. Vargu ar po šio susitikimo kas nors norės susidurti su šiuo gyvūnu plikomis rankomis.

krm. KAROLIS PAKALNIS

Kaip karys ir būsimas karininkas, kiekvienas kariūnas privalo suvokti savo galimybių neįprastose situacijose ribas, juk jis rengiamas ne tik ginti Tėvynę, bet ir tam tikrai civilinei veiklai, visaverčiam gyvenimui. Iki šiol Akademijoje nebuvo taikomi retesni karių rengimo būdai, kurie padėtų kariūnams įvertinti save, savo elgseną pavojingose situacijose, tačiau į Lyderio ugdymo skyriaus kolektyvą įsiliejęs mjr. A. Daugirdas ėmėsi iniciatyvos paversti lyderio „žlugdymą“ lyderio ugdymu. Manau, kad įvertinti asmenines galimybes, nuolat tobulinti lyderio savybes – vienas svarbiausių kariui dalykų, galinčių lemti jo ateitį, karjeros perspektyvas.

Neseniai Kinologijos skyriuje savo kailiu teko patirti, ką

reiškia, kai tave puola tarnybinis šuo. Aš ir mano bendrakursiai bandėme išvaizduoti, kas mūsų ten laukia ir kaip viskas atrodys – baugu, bet be galo įdomu. Šiomis lyderio ugdymo pratybomis ypač susidomėjau, nes pats laikiau protingą ir ištikimą vokiečių aviganį.

Kai atvykome į Vilniuje esantį Kinologijos centrą, mus pasitiko jo darbuotojai ir keturkojai jų padėjėjai.

Kinologai pademonstravo, kaip šuo dantimis įsikerta į ranką. Labai nustebome, kokie klusnūs dresuoti nusikaltėliams sulaikyti naudojami belgų ir vokiečių aviganiai. Šeiminkui sukomandavus, iš karto puola arba grįžta ir klusniai atsitupia šalia.

Pagaliau ir mums buvo leista, žinoma, apsivilkus apsauginiais drabužiais, po vieną įeiti į aptvertą aikštelę, kurioje jau laukė „šuniukai“. O tam iš tikrųjų prireikė nemažai drąsos. Mane ir mano augintinį buvo užpuolęs svetimas šuo, todėl didelių šunų iki šiol bijau. Įeiti į aptvarą žinant, kad jame tave tikrai puls agresyvus, kad ir dresuotas, keturkojis, – nelengva užduotis. Ši patirtis man ir kitiems, sprendžiant iš jų emocijų, buvo nepaprastai įdomi, be to, suteikė daugiau pasitikėjimo savimi. Per šias pratybas geriau pažinome save, pabandėme nugalėti baimę.

krm. ARNAS ŽELNYS

Įvairios pratybos kiekvienam padeda „susidėlioti“ prioritetus, kurie iki tol buvo padriki, išmokti dirbti kartu kaip viena komanda, ugdyti drąsą, šaltakraujiškumą kritiškose situacijose.

Šį kartą buvo proga patirti tai, ką kasdien patiria šunis dresuojantys profesionalai, kas kariūnams – tikras iššūkis. Žinojome, kad galėtum jį įveikti, turi turėti drąsos ir būti fiziškai tam pasirengęs. Tinkamai dresuotas pavojingiems asmenims sulaikyti skirtas šuo visada klausys šeimininko komandų ir savo užduotį įvykdys. Žinoma, iš pradžių buvo papasakota apie paprastų šunų keliamą grėsmę ir apsaugos nuo jų galimybes, surengtas instruktažas, ko geriau nedaryti sulaikymo naudojant tarnybinius šunis metu, kokios per pratybas naudojamos apsaugos priemonės.

Teorija paprastai tikrinama praktika. Kinologijos centre kiekvienas kariūnas pajuto šuns nasrų jėgą, įvertino jo greitį ir atkaklumą, kai jis, siekdamas įveikti savo priešininką, įnirtingai puolė. Daug kam tai sukėlė psichologinį stresą. Nors realios grėsmės sveikatai ir gyvybei nebuvo, adrenalino greitai padaugėjo. Šokui praėjus, prisiminėme teorinę medžiagą, kuri prieš tai buvo išdėstyta, ir bandėme ją pasinaudoti praktiškai. „Šuniukas“ – fiziškai labai stiprus, todėl galynėjantis su juo prireikia daug jėgų ir ištvermės.

Šios pratybos paskatino mus ne tik psichologiškai, bet ir fiziškai tobulėti. Man asmeniškai jos buvo pačios geriausios iš visų Akademijoje surengtų pratybų. Manau, kad šias įdomias karinio rengimo idėjas plėtojant galima laukti puikių vaisių. Kiekvienas kariūnas, išėjęs lyderio ugdymo programą, kurią sudaro panašios pratybos, įgis specialių žinių ir gebėjimų.

krm. TITAS ČERIKAS

Po pratybų ir veiksmų plano aptarimo laukėme susitikimo su kinologų augintiniais. Laikas neprailgo, nes, apsivilkus apsaugines liemenes, mums dar kartą buvo primintos saugaus elgesio taisyklės.

Ir štai pirmasis susidūrimas su tarnybiniais šunimis. Žvelgiant iš anapus tvoros į kovojančius „dėl išlikimo“ bendrakursius sunku buvo susilaikyti nesijuokus. Visų akys iš džiaugsmo spindėjo, kol, staiga, tik atsidūrus priešais šunį, užimdavo kvapą. Baimė, rodos, tvyrojo ore... Kai tik jis suleisdavo dantis į ranką, prasidėdavo kova... Lygiosios! (Juo-kiamės.) Nugalėti baimę ir įveikti stresą nėra taip paprasta – turime būti ne tik fiziškai, bet ir psichologiškai stiprūs.

Drąsa yra ne jausmas, o tai, ką esi pajėgus

atlikti. Žmogus nesijaučia drąsus tol, kol

situacija to nereikalauja. O jei taip

jaučiasi, tikriausiai nėra drąsus.

O ar tokie esame? Niekada negalvojau, kad aš tai galėčiau padaryti... Puiki patirtis: supratome galį įveikti baimę ir fizinį skausmą, juk tikrieji lyderiai tokie ir turi būti. Organizatoriams tariame ačiū ir nekantraudami laukiame kitų išbandymų. ■

krm. VIKTORIJA PETRAUSKAITĖ

Gavau taip trokšamą būrį karių, su kuriais dabar tikrai eičiau į mūšį

Motorizuotosios pėstininkų brigados „Geležinis Vilkas“ Didžiosios kunigaikštienės Birutės motorizuotojo pėstininkų bataliono Sunkiosios ginkluotės kuopos Prieštankinio būrio vadas ltn. Tomas Šyvokas, Lietuvos karo akademijos absolventas, dalijasi savo pirmųjų tarnybos metų įspūdžiais.

Ltn. Tomas

ŠYVOKAS

Nepastebimai bėga laikas... Štai jau metai, kai baigiau studijas Karo akademijoje. Norėtusi pasidalyti pirmųjų metų, kurie prabėgo labai greitai, įspūdžiais.

Prieš rašydamas šį straipsnį šneketėjau su bendrakursiais apie dabartines jų nuotaikas. Turiu pripažinti, malonu, kad tarp jų nebuvo nė vieno, nusivylusio tarnyba Lietuvos kariuomenėje. Žinoma, pradėjus profesinę karo tarnybą teko susidurti ir su tam tikrais iššūkiais. Pirmiausia, sunku įsivaizduoti, kaip priims kolektyvas, kaip pavyks įsitraukti į visai kitokią veiklą. Be to, iš karto gauni daug naujos informaci-

IŠ PIRMŲ LŪPŲ

Il kurso kariūnas

Justas Petkevičius

- ➔ **Jūsų credo –**
Ir vienas lauke karys!
- ➔ **Kas Jums padarė pačią didžiausią įtaką?**
Lietuvos šaulių sąjunga
- ➔ **Jeigu galėtumėte keliauti „laiko mašina“, kokį mūšį / karinę operaciją norėtumėte pamatyti?**
Norėčiau prisijungti prie pokario Lietuvos partizanų
- ➔ **Mėgstamiausia vieta Akademijoje**
Valgykla
- ➔ **Filmas, kurį norėtusi pažiūrėti dar kartą**
„Restrepo“
- ➔ **Ką pasikviestumėte į negyvenamą salą?**
Protingą merginą 😊

- ➔ **Kada pirmą kartą išgirdote apie Joną Žemaitį-Vytautą?**
Turbūt mokykloje
- ➔ **Jeigu nebūtumėte tapęs kariūnu, būtumėte**
PKT karys arba bedarbis
- ➔ **Ko niekada nesutiktumėte daryti?**
Vergauti
- ➔ **Užbaikite sakinį: „Mane išveda iš pusiausvyros, kai...“**
Mane laiko „kvaileliu“
- ➔ **Didžiausia silpnybė**
Neretai mėgstu patinginiauti
- ➔ **Šventė, kurios labiausiai laukiate**
Savaitgalis
- ➔ **Ko palinkėtumėte savo kolegoms kariūnams?**
Neprarasti vilties
- ➔ **Dėl ko yra buvę gėda?**
Dėl nusirašinėjimo

jos, tenka susipažinti su dalinio standartinėmis ir taktinės veiklos procedūromis, įvairia dokumentacija. Negaliu pasakyti, kaip kitur, bet mano tarnybos vietoje jauniems leitenantams sudarytas specialus integracijos planas, pagal kurį jie nuosekliai supažindinami su visomis aktualiomis sritimis.

Viena iš sričių, į kurią vertėtų atkreipti dėmesį, – kovinio rengimo dokumentacija. Pats prisimenu, kad su ja rimčiau susidūriau baigęs trečią kursą, stažuotės metu, o Akademijoje mažai ką apie tai girdėjau. Nežinau, kokia padėtis dabar, – galbūt programa jau pakeista ir kariūnai išsamiau nagrinėja kovinio rengimo organizavimo tvarką. Jeigu dar ne, rekomenduočiau į tai atkreipti dėmesį.

Tarnybos pradžioje ir asmeniniame gyvenime atsiranda tam tikrų pokyčių. Akademijoje nereikėjo sukti galvos dėl būsto, maitinimosi, o tapus karininku šie dalykai tampa kasdienybe. Žinoma, visam tam dar reikia turėti pinigų. Tad pirmasis atlyginimas ne vieną leitenantą gerokai pradžiugina. Juk galite įsivaizduoti skirtumą, kai į tavo sąskaitą pervedami ne keli šimtai, o daugiau kaip du tūkstančiai litų. Teko girdėti šia tema ne vieną dalijantis savo išpūdžiais: iš pradžių, atrodo, pervesta suma neįtikėtina didelė, bet pamažu prie to pripranti – išsinuomojus gyvenamąjį plotą tenka mokėti nuomą, komunalinius mokesčius, galų gale kiek pinigų reikia maistui! Tiesiog atsiranda dalykų, dėl kurių gyvendamas Akademijoje nekvaršini sau galvos.

Kitas dalykas, kurį pajunti atvykęs į tarnybos vietą, – aprūpinimas. Kalbant apie kario aprūpinimą ekipuote Akademijoje ir dalinyje, didelių skirtumų nėra – žygio ekipuotė visur vienoda. Tačiau valdiškas kojines ir apatinius drabužius teks pamiršti. Kur kas svarbiau – aprūpinimas ginklais ir įranga. Ginklais įvairiuose daliniuose aprūpinama skirtingai. Nors vis dar atsiranda naudojančių automatinius šautuvus AK-4, dauguma jau „draugauja“ su G-36. Mano pirmoji pažintis su šiuo šautuvu įvyko tik atvykus į dalinį. Vis dėlto būtų buvę geriau dar Akademijoje rankose palaikyti, kad vėliau seržantams nereikėtų mokytį jį valdyti.

Kita vertus, studijuojant neįmanoma perprasti visos ginkluotės ir įrangos, su kuria vėliau gali tekti susidurti. Galiu pateikti asmeninį pavyzdį: prieštankines valdomąsias raketų sistemas JAVELIN pradėjau nuodugnai nagrinėti tik tapęs prieštankinio būrio vadu. Kiti, skirti minosvaidžių būrių vadais, pradėjo gilintis į minosvaidžių ypatumus, o oro gynybos padalinių vadai – į oro gynybos sistemas. Matyt, mažiau-iaisi teko mokytis pėstininkams – juk ne velniui mūsų absolventams suteikiama pėstininkų būrio vado kvalifikacija. Tačiau iš 30 pasiūlytų tarnybos vietų vos kelios buvo pėstininkų būriuose. Vadinasi, visiems kitiems reikėjo nemažai pasimokyti, kad perprastų savo padalinių ginkluotę, įrangą ir standartines procedūras. Todėl negalvokite, kad, baigę Akademiją, jau viską būsite pasiekę. Nieko panašaus! Nuolatinis

mokymasis ir tobulėjimas yra neatsiejama karininko tarnybos dalis.

Tarnybos specifika priklauso ir nuo jos vietos. Jau Akademijoje būna aišku, kad tarnaujantieji koviniuose daliniuose daugiau laiko praleidžia lauko pratybose nei kitų dalinių kariai. Aš pats per pirmuosius tarnybos metus kasdienę uniformą apsivilkau tik kartą. Manau, kad tą patį galėtų pasakyti ir kiti koviniuose daliniuose tarnaujantys leitenantai. Tačiau tai nereikia, kad visą laiką būname pratybose. Pirmiausia jas dar reikia suplanuoti, parengti atitinkamus dokumentus, po pratybų – rengti aptarimus, rašyti ataskaitas, todėl dalį veiklos sudaro darbas su dokumentais.

Santykių su puskarininkių ir eilinių korpusu vienu žodžiu apibūdinti, matyt, neįmanoma. Įvairiuose padaliniuose situacija skirtinga. Tai priklauso nuo anksčiau susiklosčiusių tradicijų, kurias galima keisti, tačiau nepatarčiau per dieną bandyti įvesti savo tvarką. Geriau pirma stebėti, „kas kuo kvėpuoja“, kokia kolektyve atmosfera.

Taigi apibendrinamas galiu teigti, kad pirmieji metai – įdomus laikotarpis, kupinas naujų išpūdžių ir patirties. Įsiminė vieno buvusio bendrakursio žodžiai apie išpūdžius praėjus vieniems profesinės karo tarnybos metams: „Gavau taip trokštamą būrį karių, su kuriais dabar tikrai eičiau į mūšį!“ LINKIU VISIEMS KARIŪNAMS ATEITYJE VADOVAUTI KARIAMS, SU KURIAIS NORĖTŲ TARNAUTI TĖVYNĖS LABUI. ■

➔ Paskutinė mintis prieš miegą

Po 10 sekundžių užmigsiu

➔ Lietuvos vieta, kurią patartumėte aplankyti

Ventė, Nida

➔ Galbūt yra žmogus, kuris visada Jums buvo sektinas pavyzdys?

Lietuvos pokario partizanai

➔ Kvailiausias poelgis Jūsų gyvenime?

Kartais galvoju, kad įstojimas į LKA, bet, tikiuosi, klystu

➔ Kai ko nors nežinote, tai

Geriau patylėti

➔ Užgaida, kurią sau leidote šią vasarą

Šuolis parašiotu

➔ Praeities asmenybė, kuria žavėtės

Juozas Lukša-Daumantas

➔ Kada paskutinį kartą verkėte iš juoko?

Kiekvieną kartą valgydamas su krn. R. Visocku prie vieno stalo

➔ Kur pasaulyje labiausiai norėtumėte apsilankyti?

Didžiajame kanjone

➔ Gyvenimas yra gražus, nes...

Už lango kvepia ruduo

➔ Neįsivaizduojate dienos be...

Savęs ☺

➔ Praeities asmenybė, kuria labiausiai piktinatės

Juozas Markulis-Erelis

➔ Ko Jums trūksta Akademijoje?

Logikos

➔ Knyga, kurią patartumėte perskaityti draugams

T. M. Rido „Raitelis be galvos“, J. Londono „Jūrų vilkas“, J. Požėros „Žuvis nepažįsta savo vaikų“ ir dar daug kitų

➔ Pirmą mintis pabudus ryte

Kokia šiandien savaitės diena?

➔ Trimis žodžiais apibūdinkite save

Principingas, idealistiškas, atsargus

➔ Apie kokią profesiją svajojote mokykloje?

Pilotas

➔ Ko pasimokėte iš savo sėkmių ir nesėkmių?

Kas manęs nenužudo, tas padaro stipresnį

➔ Akademijoje mane labiausiai džiugina(-o)

Tai, kad čia yra bendraminčių

➔ Įsivaizduokite, kad Jūs – Karo akademijos viršininkas. Jūsų pirmasis įsakymas

Instruktorių (karininkų ir seržantų) rotacija – ne rečiau kaip kas trejus metus

➔ Kaip įsivaizduojate save po 10 metų?

Labai miglotai ☺

KNYGA, ATSKLEIDŽIANTI MŪSŲ GENUOSE SLYPINČIĄ MEILĖS LAISVEI GALIĄ

„Knygų kelio“ leidykla, siekdama įprasminti šiuos Laisvės gynimo ir didžiųjų netekčių atminimo metus, prasmingai paminėti 20-ąsias tragiškosios Sausio 13-osios metines, pagerbti ir įamžinti už laisvę ir nepriklausomybę nuo sovietų okupantų kritusių beginklių Lietuvos laisvės gynėjų ir kitų Tėvynę gynusių Lietuvos Respublikos piliečių bei jų artimųjų atminimą, 2011 m. pradžioje išleido Juozo Girdvainio knyga-albumą „Dainuojanti revoliucija Vilniaus barikadose“. 100 šios knygos egzempliorių leidykla padovanojo būsimųjų Lietuvos gynėjų kalvei – Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijai, kad kariūnai ir klausytojai taip pat galėtų išgyventi žymių fotografų įamžintas didvyriškų 1991 m. sausio dienų akimirkas, kad juos pasiektų šių tragiškų įvykių liudininkų gyvas žodis, kad pajustų jų nenumaldomą laisvės troškimą, didingą kovos dvasią. 2011 m. rugsėjo 27 d. Akademijos bibliotekoje buvo iškilmingai pasirašytas Knygų dovanojimo aktas ir įteiktos pačios knygos. Toliau skaitytojams pateikiame mjr. Alberto DAUGIRDO šia proga išsakytas mintis.

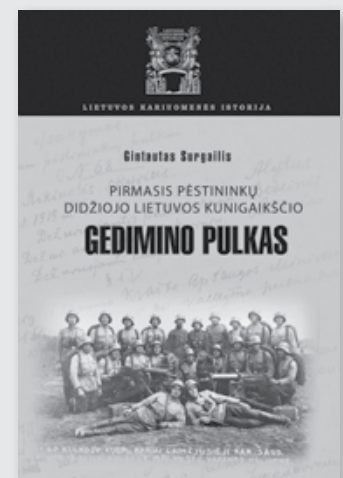
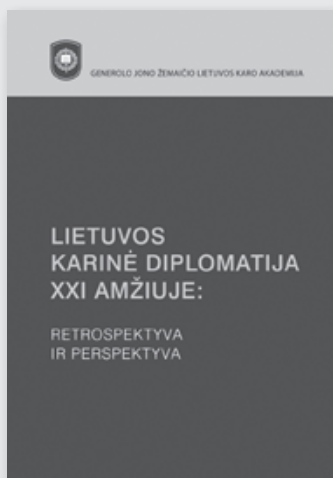
Peržvelgiau knyga-albumą „Dainuojanti revoliucija Vilniaus barikadose“ persikūnijęs į tris skirtingus asmenis, t. y. kaip šių įvykių liudininkas, istorijos mokytojas ir karys... Ir vis tiek dar negaliu aiškiai įvardyti, kas tai – vadovėlis, albumas, metraštis, signalas nenugrimzti neviltingai ar druska ant žaizdos...

Kaip laisvėjimo iš sovietų okupacijos liudininkas

ir Aukščiausiosios Tarybos (dabartinių Seimo rūmų) gynėjas labai smalsiai peržiūrėjau nuotraukas, kurios panardina į prieš daugiau kaip dvidešimt metų vykusias istorines peripetijas. Steigiamasis Sąjūdžio suvažiavimas,

Baltijos kelias, šimtatūkstantiniuose mitinguose stovinčių žmonių veidai, barikados prie Aukščiausiosios Tarybos, gynybinės pozicijos, kuriose teko budėti, Sausio įvykių metu žuvusiųjų laidotuvės – susitelkimu, viltimi ir įtampa pulsuojantys vaizdai, kurie neleidžia likti abejingam.

AKADEMIJOS PULSAS | LKA IŠLEISTI LEIDINIAI

Kaip istorijos mokytojas.....

(specialybė įgyta Vilniaus pedagoginiame universitete) galėčiau šį leidinį naudoti kaip chrestomatiją ar skaitinius. Daugybė faktinės medžiagos, iki šiol beveik niekur nuosekliau nepublikuotos, gausybė institucijų ir pavardžių žmonių, prisidėjusių prie Sąjūdžio kūrimo, barikadų statymo ir sostinės funkcionavimo užtikrinimo lemtingomis 1990–1991 m. dienomis, puikiai atskleidžia, kaip atkakliai vyko kova dėl Nepriklausomybės. O kiek galimybių užduoti mąstyti skatinančius klausimus: pvz., kodėl prieš dešimt metų neatsirado šio albumo rėmėjų, leidėjų, kodėl nemažai Aukščiausiosios Tarybos gynėjų daugelį metų nebuvo apdovanojami Sausio 13-osios atminimo

medaliais arba atsisakydavo šios teisės nenorėdami jų priimti iš „susitepusiųjų rankų“?

Kaip karys.....

tiesiog siurbte siurbiau informaciją apie barikadų statymo idėjas, įtvirtinimams panaudotų medžiagų kiekį ir kainas, civilių ir besiformuojančios kariuomenės bendradarbiavimą, būdinčios minios maitinimo organizavimą, aprūpinimą ginklais. Štai kada atsiskleidė visuotinės gynybos reikšmė, štai iš ko reikia mokytis, ką reikia studijuoti ir analizuoti! Ir tai tikrai bus daroma tęsiant šiais metais pradėtą interaktyvų mokomąjį renginį III kurso kariūnams, kurio metu Seimo rūmų

Konstitucijos salėje jie turės pristatyti savo sprendimus – kaip gintų šią teritoriją atsižvelgdami į 1991-ųjų ir šių dienų situaciją.

Ir vis dėlto didžiausią išpūdį studijuojant šią knygą-albumą paliko... emocinis užtaisas, spinduliuojantis tiesiog iš kiekvieno puslapio, nuotraukos, barikadų užrašo. Juk faktai užsimiršta, išsikreipia, kartais praranda prasmę, o kovų dėl laisvės emocijų vertė nemažėja.

Apibendrinant galima būtų pasakyti, kad tai – PAVOJINGA knyga, nes... atskleidžia mūsų genuose slypinčią MEILĖS LAISVEI galią. Knyga, kuri gali paskatinti atlikti žygdarbių bet kurios kartos neapsisprendėlius, abejonjančiuosius ar netgi bailius. Be abejo, ši pavojų pajus mūsų nedraugai... O mums patiems ši knyga – stiprybės ŠALTINIS, iš kurio reikia semtis tyrumo, vienybės, tolerancijos, atsidavimo, drąsos, pasiaukojimo, ištikimybės, sąžiningumo ir garbės ir kuriam negalima leisti užsiteršti... ■

Kaip teigė Akademijos bibliotekos vedėja J. Tupėnienė, dalis dovanotų knygų bus paskirstytos 11 krašto apsaugos sistemos bibliotekų. Pasak jos, tai jau antra tokia vertinga dovana LKA. Praėjusiais metais „Knygų kelio“ leidykla padovanojo 100 V. Terlecko knygos „Lietuvos istorijos klautojimo ir niekinimo iššūkiai“ egzempliorių.

AKADEMIJOS PULSAS | LKA IŠLEISTI LEIDINIAI

LKA pasirodė naujas tarptautinis mokslo žurnalas *Journal of Security and Sustainability Issues* saugumo ir tvariosios plėtros klausimais. Žurnalo leidėjai tikisi, kad šis leidinys taps mokslininkų ir praktikų, atstovaujančių tiek karybos, tiek technikos, tiek socialiniams mokslams, diskusijų forumu.

Leidinį *Journal of Security and Sustainability Issues* rasite <http://www.lka.lt/index.php/lt/217049/>

MANO ATOSTOGŲ YPATUMAI

Turime kelti visuomenėje kariuomenės prestižą ne tam, kad apdumtume „civilioikams“ akis, nes tikrai esame verti jos pasitikėjimo, pagarbos ir gero įvertinimo.

Krn. Marius

DZENCEVIČIUS

Vasara... Visų aukštųjų mokyklų studentai ilsisi nuo mokslų, o Lietuvos karo akademijos kariūnai vis dar sėdi auditorijų suoluose arba – dar geriau – lieja prakaitą lauko pratybose. Žinoma, šiek tiek persūdžiau: galime ir mes pasidžiaugti jos malonumais – atostogomis. Tam skirtos beveik keturios rugpjūčio savaitės. Jų kiekvienas kariūnas nekantriai laukia ištikus metus.

Atostogas kariūnai leidžia įvairiai: vieni keliauja po Lietuvą ar užsienį, kiti įgyvendina ilgai brandintas svajones, siekius, kai kurie išnaudoja savo laisvalaikį padėdami tėvams atlikti ūkio darbus. Save priskirčiau prie antrosios ir trečiosios kategorijų. Beveik visas vasaros atostogas talkinau tėvams statybose, nes tai ne tik pareiga, kurią mes, vaikai, privalome atlikti, bet kartu ir mano visų metų siekis – prisidėti prie mūsų pirties statybos ir savo rankomis įrengti ją taip, kaip noriu.

Man, jauniausiam šeimos vaikui, buvo patikėtas atsakingiausias darbas – vadovauti šešioms–septyniems mūsų kieme dirbantiems žmonėms. Žinoma, didelių žygdarbių per tas kelias rugpjūčio savaites neatlikome,

tačiau padarėme daug. Bet šis straipsnis – ne pasakojimas apie nuveiktus ūkio darbus...

Per atostogas dažnai susitikdavau su bendraklasiais, bičiuliais, dalyvačiau vestuvėse, keliuose gimtadieniuose ir, deja, dvejose laidotuvėse (senelio ir dėdės). Kaip supratote, teko pabendrauti su įvairaus amžiaus žmonėmis. Kai susitikdavau su koku giminaičiu ar senu pažįstamu, pirmiausia išgirdavau klausimą: „Na, kaip tau sekasi? Ar sunku ten?“ Toks dėmesys mane, aišku, labai gerai nuteikdavo, jausdavausi vertinamas, gerbiamas šeimoje, draugų.

Tačiau pasitaikydavo ir tokių atvejų, apie kuriuos, būdamas kariūnas, negali, žmogau, neparašyti. Kaip sakiau, teko bendrauti su daugeliu, o su kai kuo net padiskutuoti apie kariuomenę. Išpūdis po tokių „diskusijų“ likdavo nekoks. Deja, yra žmonių, kurie su pašaipa, nepasitikėdami ir nepagarbiai kalba apie mūsų kariuomenę. Per vieną gimtadienį net teko aršiai (vos ne kumščiais) ginti jos įvaizdį.

Visko tada išgirdau: ir kad „priešas galėtų su tanku per visą Lietuvą perva-

AKADEMIJOS PULSAS | PASKIRTI Į PAREIGAS

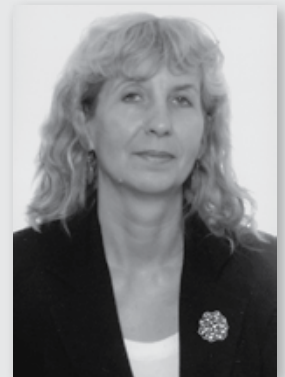
Rugpjūčio 1 d. plk. ltn. Eugenijus Vosylius paskirtas į Štabo viršininko pareigas.

Rugpjūčio 1 d. plk. ltn. Albertas Kondrotas paskirtas į Bazinių karininkų kursų viršininko pareigas.

Rugsėjo 1 d. plk. ltn. Valerijus Šerelis paskirtas į viršininko pavaduotojo karininko rengimui pareigas.

Rugsėjo 12 d. doc. dr. Jūratė Guščinskienė paskirta į Universitetinių studijų instituto direktoriaus pareigas.

žiuoti išsišiepęs, o mūsų kariuomenės nieko nepadarytų“, ir kad „pusė kariuomenės kilus realiam pavojui išsilakstytų“, ir kitų panašių mūsų „piliečių“ minčių. Vienas senas draugas, įsitraukęs į panašią diskusiją, pareiškė: „Kai pasižiūriu į savo kaimyną (turėdamas omenyje kariuomenėje tarnaujantį eilinį šarvuočio M-113 vairuotoją), man pasidaro aišku, kaip jūs mus apgintumėt...“ Kartą stovėdamas parduotuvėje eilėje nugirdau, kaip pagyvenusios moterys mane apkalba (matyt, manė, kad negirdžiu): „Žiūrėk, apskustas kaip zekas... Dieve, dieve...“ Merginos, garantuoju, matydamos trumpai kirptą vyrą, pagalvoja: „marozas“. Suprask, menko intelekto skustagalvis. Iš kolegų trečiakursio kariūno tarnybos metu girdėjau dar originalesnę pasakojimą apie tai, kaip buvusios mokyklos mokytojos, pamačiusios jį vilkint uniformą, pakomentavo: „O, matai, šitas niekur po mokyklos neįstojo, tai nuėjo šauktiniu tarnauti į kariuomenę“ (nors tokių seniai jau nebėra).

„Metai nauji, o dainos to pačios“ – labai gera mūsų dėstytojo Virgilijaus Pugačiausko per pirmąją šių mokslo metų paskaitą pasakyta frazė. Ją galima pritaikyti ir šioje situacijoje. Ericho Marijos Remarko knygoje „Vakarų fronte nieko naujo“ (vienintelė knyga, kurią perskaičiau per vasaros atostogas) atskleistas visuomenės požiūris į to meto karius, kurie mėnesių mėnesius šlampa apkasuose, kasdien netenka bendražygių ir kovoja dėl tų, kurie juos laiko puspročiais ir visiškai jų negerbia. Nors praėjo beveik šimtas

metų, šiandienis mūsų visuomenės požiūris į Lietuvos kariuomenę ir karius yra beveik toks pat.

Kodėl apie tai rašau? Todėl, kad mane kaip karį tokia padėtis žeidžia. Taip, mes dabar, taikos metu, tiesiogiai neginame Tėvynės, nesame šiuolaikiškai apginkluoti, tačiau rengiamės ją ginti kilus realiam pavojui kaip tik įmanoma, negailėdami jėgų ir gyvybės. Vis dėlto Lietuvos kariuomenė, mano nuomone, lieka labiausiai vertinama jėgos struktūra, tačiau tokie, kaip anksčiau minėtas šarvuočio vairuotojas, po būtinųjų mokymų (BKM) kariuomenėje tarnaujantys ir žalingų įpročių turintys jaunuoliai, vilkintys uniformą, ir kiti kario vardą žeminantys asmenys, menkina pasitikėjimą kariuomene.

Tai ko gi šiuo straipsniu siekiu? Svarbiausia – sukrėsti kolegas kariūnus, Akademijos bendruomenę ir visus žmones, susijusius su Lietuvos kariuomene. Manau, jog savo asmeniniu pavyzdžiu kiekvienas turime kelti visuomenėje kariuomenės prestižą ne tam, kad apdumtume „civiliookams“ akis, nes tikrai esame verti jos pasitikėjimo, pagarbos ir gero įvertinimo. Juk dabar esame kariai profesionalai – specialiai tam parengti, išsilavinę, motyvuoti, sumanūs. Esame tvirčiausias ramstis, į kurį mūsų piliečiai galėtų atsiremti ginkluoto užpuolimo ar nelaimės atveju. Viliuosi, kad kiekvienas, perskaitęs šį straipsnį, susimąstys ir supras, kad net nusivilkus kario uniformą dera elgtis drausmingai ir pavyzdžingai. ■

PADĖKOS

NORIU NUOŠIRDŽIAI PADĖKOTI visiems, prisidėjusiems prie paramos akcijos mūsų sergančiai valytojai Jadvygai Trapikienei (dirbusiai štabe ir Ramovėje). Buvo surinkti 776 Lt. Pinigai perduoti p. Jadvygai, kuri visiems siunčia kuo nuoširdžiausią padėką. Dievas teatlygina kiekvienam iš Jūsų! Palaimos dirbant ir tarnaujant!

Kapelionas Remigijus

DĖKOJAME III kurso kariūnui Sauliui Pauliui Triponiui už LKA bibliotekai dovanotas knygas ir vaizdo filmus įvairia tematika.

Bibliotekos vedėja Janina Tupėnienė

IN MEMORIAM

Grigorijus
MARKOVSKIS

1941 11 17–2011 10 11

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos bendruomenės liūdi dėl ilgamečio Akademijos darbuotojo (nuo 1993 12 01), Aprūpinimo grupės Mokymo aprūpinimo skyriaus batsiuvio Grigorijaus Markovskio mirties ir nuoširdžiai užjaučia jo artimuosius.

KOMANDOS JAUSMAS – aukščiau už laipsnius ir pareigas

„Gintarinė viltis“ mums tapo nauju, ypatingu, įgūdžių tobulinimo poligonu.

Krn. Edgaras

DABOLINŠ

Šią vasarą pirmakursiams (dabartiniams antrakursiams) buvo suteikta galimybė dalyvauti didžiausiose Lietuvoje tarptautinėse pratybose „Amber Hope“ („Gintarinė viltis“). Tarp laimingųjų, kuriems buvo pasiūlyta

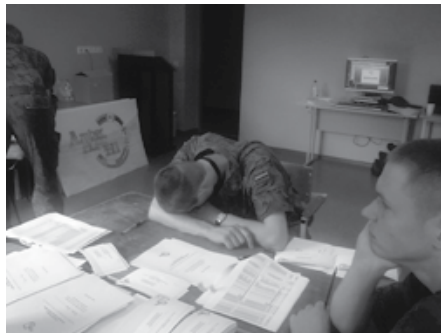
jose dalyvauti, patekau ir aš, todėl su Akademijos bendruomene pasidalysiu dar neišblėsusiais įspūdžiais.

Pirmiausia norėčiau padėkoti žmonėms, kurių dėka tarp pratybų dalyvių atsiradė pirmakursiai – mano nuomone, būtent pirmakursiui reikia kuo dažniau dalyvauti kariuomenės veikloje, kad pajustų kario profesijos įvairovę ir žavesį. „Amber Hope“ mums tapo nauju, ypatingu, įgūdžių tobulinimo poligonu. Žinoma, šių pratybų metu galėjome iš arti stebėti, kaip vyksta

tarptautinis bendradarbiavimas, susirasti naujų draugų. Už tai nuoširdus ačiū Akademijos vadovybei ir „Amber Hope“ organizatoriams.

Pratybos mums prasidėjo keliomis dienomis anksčiau nei kitiems – aktyviai vyko paskutiniai parengiamieji darbai. Juose dalyvavo daug įvairių padalinių, pvz., Garbės sargybos kuopos kariai statė ir tvarkė palapinių miestelį, aprūpinimo padalinių kariai gabenė geriamąjį vandenį ir maistą, skirtą pratybų dalyviams. Be abejo, prie pasi-

Straipsnio autoriaus nuotraukos

IŠ PIRMŲ LŪPŲ

Kariūnų bataliono vado pavaduotojas kariūnas
Tomas Mogodia

➔ Jūsų credo

Neik ten, kur veda kelias, verčiau ten – kur jo nėra, ir palik savo pėdsakus

➔ Kas Jums padarė pačią didžiausią įtaką?

Vidurinė mokykla

➔ Jeigu galėtumėte keliauti „laiko mašina“, kokį mūsų / karinę operaciją norėtumėte pamatyti?

1979 m. gruodžio 27 d. Tadž-Beko (Hafizulos Amino rezidencijos) šturmą Afganistane

➔ Filmas, kurį norėtumėte pažiūrėti dar kartą

„Gimęs liepos 4-ąją“

➔ Ką pasikviestumėte į negyvenamą salą?

Statybininkų komandą

➔ Jeigu nebūtumėte tapę kariūnu, būtumėte

Pasienietis

➔ Užbaikite sakinį: „Mane išveda iš pusiausvyros, kai...“

Kas nors vengia atsakomybės

➔ Didžiausia silpnybė

Deja, nežinau, kokia mano didžiausia silpnybė

➔ Šventė, kurios labiausiai laukiate

Kariūnų Kalėdos

➔ Dėl ko yra buvę gėda?

Dėl žinių stokos

➔ Paskutinė mintis prieš miegą

Ryte ir vėl reikės keltis!

➔ Kvailiausias poelgis gyvenime?

Daug tokių buvo, kvailiausio net ir neišrinksi

➔ Kai ko nors nežinote

Klausiu draugų, kurie žino

➔ Praeities asmenybė, kuria žavitės

Romas Kalanta

rengimo prisidėjome ir mes, kariūnai: be smulkių ūkio darbų (pvz., užduoties geriamuoju vandeniu aprūpinti štabą), dirbome kitose srityse – padėjome rengti ir dalyti specialius paketus (*Welcome packages*): pirmąsias dvi dienas daug laiko praleidome lankstydami aplankus ir dėdami į juos reikalingą dalijamąją medžiagą ir dovanas.

Prasidėjus pratyboms, pirmakursiai buvo priskirti štabo VOB skyriui (*VOB – Visitor and observer bureau*), kur turėjo eiti eskorto karininkų (*escort officers*) pareigas. Kariūnų pagrindinė užduotis buvo bendrauti su užsienio svečiais ir juos kuruoti. Sprendžiant iš gerų atsiliepimų „Amber Hope“ virtualiajame socialiniame tinkle (*Facebook*), ją atliko puikiai. Pirmakursiai pasitiko ir lydėjo NVS šalių stebėtojus, padėjo organizuoti ir prarvesti visuomenės dieną (*Social day*), lydėjo garbingus svečius.

Nemažai laiko praleidome rengdami, redaguodami, spausdindami ir platindami įvairius sąrašus, dokumen-

tus. Verta pasakyti, kad, padedant tvarkyti administracinius reikalus, labai pravertė informacinių technologijų žinios. Tokiam darbui reikia ypatingo atidumo ir kruopštumo: sąrašuose dažnai dubliuodavosi pareigų, specialybių pavadinimai, be to, Lietuvos kariuomenės karių pareigos turėjo būti rašomos atskirai.

Jau pirmosiomis dienomis supratome, kad per pratybas reikės elgtis ne taip, kaip esame įpratę Akademijoje. Dar Adolfo Ramanausko karinio rengimo centre, kai kariūnai pagal reikalavimus pateikė raportą, kreipėsi į būdėtoją prašydami išleisti į Nemenčinę apsipirkti, prie mūsų priėjo civiliniais drabužiais vilkintis kariškis ir tarė: „Ko čia drebat – jūs gi ne šauktiniai. Niekas jūsų nelaiko – juk savo noru čia esat. Ir palikit tuos juokingus raportus.“ Vėliau, per pratybas, supratome, ką jis norėjo pasakyti: kariai neraportuoja, nepraso leidimo kreiptis arba užėiti ne todėl, kad negerbia statutų ar vienas

kito, bet dėl to, kad visi ten susirinkę žmonės dirba bendrą darbą, siekia geriausių rezultatų, taigi laiko oficialumui nebelieka. To turėjo išmokti ir kariūnai. Juk į mus žiūrėjo kaip į komandos dalį, mums buvo patikėta atsakingų užduočių, ir mes stengėmės visur pasiekti geriausių rezultatų. Labai smagu buvo, kai aukštesnieji karininkai sveikindavosi vadindami mus kolegomis: plk. lt. Viktoras Liepinšas pakvietė stebėti, kaip vyksta pratybų vertinimas, patikėjo kariūnams globoti užsienio karių grupes ekskursijos po Vilnių metu.

Per pratybas vyravo atvirumo, draugiškumo atmosfera. Žmoniškumas ir komandos jausmas buvo aukščiau už laipsnius ir pareigas. Tokie įspūdžiai suteikia jėgų ir noro siekti, kad tokia dvasia, tokie santykiai vyrautų kurse, Kariūnų batalione ir visoje Karo akademijoje. ■

➔ Kada paskutinį kartą verkėte iš juoko?

Per modernių technologijų paskaitą

➔ Kur pasaulyje labiausiai norėtumėte apsilankyti?

Japonijoje

➔ Gyvenimas yra gražus, nes...

Neaišku, kas laukia, kai jis baigsis

➔ Neįsivaizduoju dienos be...

Naujų technologijų

➔ Praeities asmenybė, kuria labiausiai piktinatės

Josifas Stalinas

➔ Ko Jums trūksta Akademijoje?

Baseino

➔ Galbūt yra žmogus, kuris visada Jums buvo sektinas pavyzdys?

Yra, tačiau jo pavardės neskelbsiu

➔ Knyga, kurią patartumėte perskaityti draugams

V. Suvorovo „Akvariumas“

➔ Kas Jums svarbiausia gyvenime?

Šeima ir Tėvynė

➔ Lietuvos vieta, kurią patartumėte aplankyti

Kalniškės

➔ Mėgstamiausia vieta Akademijoje

Savas kambarys

➔ Pirmą mintis pabudus ryte

Ir vėl...

➔ Trimis žodžiais apibūdinkite save

Aš mokausi Akademijoje

➔ Apie kokią profesiją svajojote mokymdamasis mokykloje?

Kario

➔ Ko pasimokote iš savo sėkmių ir nesėkmių?

Iš nesėkmių pasimokau, kad jos nesikartotų

➔ Akademijoje mane labiausiai džiugina(-o)

Anglų kalbos paskaitos

➔ Įsivaizduokite, kad Jūs – Karo akademijos viršininkas. Pirmasis įsakymas

Kad visi, baigę LKA, gautų tarnybos paskyrimus

➔ Kaip įsivaizduojate save po 10 metų?

Vilkintį kario uniforma

Juoko detuvė

Kariūnas gauna mylimos merginos laišką: „...noriu išsiskirti... gražink man mano nuotrauką...“ Kariūnas susinervina, pereina per visus savo kurso draugus, surenka visų merginų nuotraukas ir išsiunčia buvusiai draugei parašęs: „Atleisk, neatsimenu, kuri iš šių nuotraukų tavo. Saviškę pasilik, o likusias prašau gražinti.“

Skyrininkas duoda užduotį antrakursiui:
– Jūs ką, kvailas? Prisiminti negalite? Gal tada užsirašykite? Aš irgi visada užsirašau...

BKK instruktorius kariūnui:
– Kiek kartų tau reikia kartoti – ne kontrolinis, o išpėjamasis šūvis!

Taktikos karininkas:
– Intendante, išduokite kariūnams šovinius! Grynais!

Sėdi dvi senutės Pabradės stotelėje ir mato: pro šalį eina kariūnų būrys. Viena kitai sako:
– Matai, jų vadas išsitraukė žemėlapij ir tuoj klaus, kur jie yra...

Karinio jūrų laivyno taisyklė: jei daiktas juda, privalai atiduoti pagarbą, jei nejuda – privalai jį nudažyti.

Karo lauke stovi dvi armijos muškietai muškietą.

– Ponai, šaukite pirmieji! – maloniai pasiūlo Prancūzijos muškietininkų leitenantas.

– Ne, ponai, jūs šaukite pirmieji, – nesutinka anglai.

– Na, ką jūs, šaukite, – nenusileidžia prancūzas.

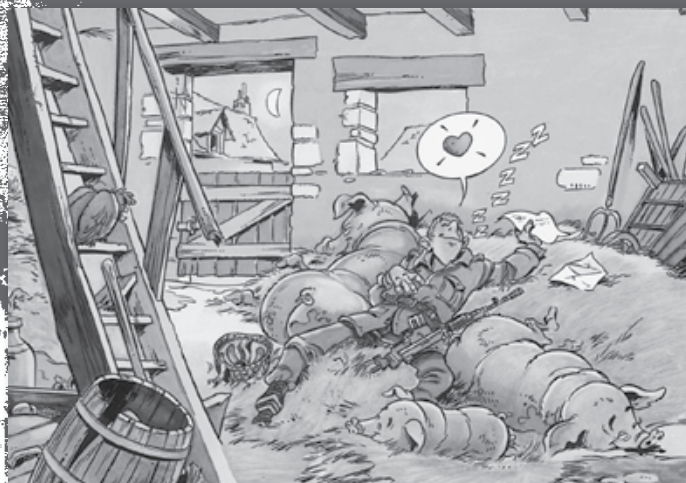
– Ne ne, jūs pirmieji, – prieštarauja anglai.

– Ponai, o gal vis dėlto šaukite? – tvirtai laikosi prancūzų leitenantas.

– Ne, gerbiamieji, negali būti nė kalbos. Jūs pirmi šaukite! – tęsia anglai...
Ėjo 87-ieji Šimtamečio karo metai...

BKK instruktorius kariūnui:
– Kariūne! Jei norite ką nors pasakyti, geriau tylėkite!

Geografijos pamokoje mokytoja klausia: „Kur yra Makedonija?“ Visi tyli, tik vienas dvejetaininkas Petriukas kelia ranką ir, gavęs žodį, atsako: „Dabar jau pusfinalyje!“

Lėktuvo prope-
leris – tai didelis
ventiliatorius, įrengtas
lėktuvo priekyje, kad
lakūnui nebūtų karšta,
nes, kai variklis susto-
ja, jis iš karto pradeda
prakaituoti.

Kuopos vadas kariūnas sako patrioti-
nę kalbą antrakursiams:
– ...Ir jūs neturite nuleisti akių nuo
savo priešo!!! Hmmm, kariūne, ko taip į
mane įsipoksojai?!

Taktikos karininkas rytinio kėlimo metu:
– Aš jums kas? Karininkas ar žadintuvas?

Kariūnų batalione:
– Šiandien visiems kariūnams keisime patalynę.
– Valiooooo!!!
– Pirmas aukštas keičiasi su antru, trečias – su
ketvirtu.

Kariūnų užrašyti dėstytojų „perliukai“:

– Man nesvarbu, jūs eisit į paskaitas
ar ne. Vis tiek nieko naudingo iš manęs
neišgirsit, o prieš egzaminą mokysitės iš
šitų mano knygų.

– Ar per egzaminą bus gali-
ma naudotis konspektais?
– Ne.
– O užrašais?

Per įskaitą vieni kariūnai žino, ką
kalba, kiti – kalba, ką žino.

Kas pasakė „miau“ per
mano paskaitą?

Sąžinė – kaip koks žiurkėnas: arba
snaudžia, arba graužia.

Docentas kariūnui:
– Nereikia man čia protingo
veido rodyti. Neužmirškite, kad
jūs – būsimas karininkas.

Kariūnui nevalia prarasti vilties, kol
dėstytojas neprarado kantrybės.

Kai visiškai nieko nežinai,
tai jautiesi kažkaip tikriau.

Kuopininkas kariūnams:

– Plaukite kojas prieš miegą, kad nenu-
nuodytumėte savo kambario kaimynų.

Rikiuotės vadas:
– Iš pradžių praeis žmonės,
o vėliau žygiuosime mes.

Gatvėje kalbasi keturi vyrukai: ameri-
kietis, rusas, kinas ir žydas...

Prie jų prieina žurnalistas ir teiraujasi:
– Atsiprašau, kokia jūsų nuomonė apie
mėsos trūkumą?

Amerikietis:

– Ką reiškia „trūkumas“?

Rusas:

– Ką reiškia „mėsa“?

Kinas:

– Ką reiškia „nuomonė“?

Žydas:

– Ką reiškia „atsiprašau“?

Eina karys per rikiuotės aikštę, prasilenkia
su majoru ir neatiduoda pagarbos. Majoras sako:
– Kariūne, ar pagarbos jau nebereikia
atiduoti?

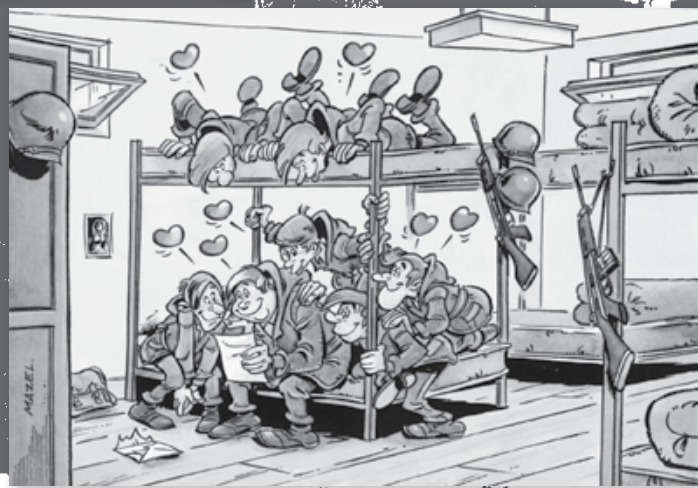
Kariūnas atsako:

– Atsiprašau, tamsta leitenante.

– Koks aš tau leitenantas, kariūne! Ar nema-
tai vainiko po žvaigždute? – klausia majoras.

– Tai eik tu savais keliais, eiguly! – atsako
kariūnas.

Taktikos karininkas:
– Savaitgalį į namus eis
tik pavyzdingi kambariai.

PIRMOJO LIETUVOS PREZIDENTO karo mokykla – LKA PIRMTAKĖ

Mjr. Gintautas

JAKŠTYS

1918 m. vasario 16 d. atkūrus Lietuvos valstybę, netrukus paaiškėjo, kad tautos teisė į laisvę verta tiek, kiek dėl to aukotis yra pasirengę jos piliečiai. Nepaisant šimtmečiais trukusio Lietuvos lenkinimo, o vėliau ir rusinimo, atsirado gana daug savanorių, priryžusių paaukoti savo gyvybę dėl šalies laisvės ir nepriklausomybės.

Jau iš pat pradžių pradėjus kurti Lietuvos kariuomenę ėmė labai stigti lietuvių karininkų. Dėl to 1919 m. sausio pradžioje Krašto apsaugos ministerijos štabe kilo sumanymas skubiai steigti Karo mokyklą. Nors oficialus mokyklos atidarymas ir pašventinimas įvyko 1919 m. balandžio 1 d., jos įkūrimo data laikytina 1919 m. sausio 25-oji – diena, kai Karo mokyklos viršininku buvo paskirtas karininkas Jonas Galvydis-Bykauskas, anksčiau vadovavęs carinės Rusijos kariuomenės pulkui.

Pirmoji Karo mokyklos karininkų laida išsiskiria tuo, kad visi atvykusieji mokytis buvo savanoriai. Juos vienijo vienintelis troškimas – kuo daugiau prisidėti siekiant Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės. Esant ypač sudėtingai politinei ir karinei situacijai ne tik fronte, bet ir laikinojoje valstybės sostinėje Kaune, Karo mokyklos viršininkas nuo 1919 m. kovo 27 d. kasdien skirdavo į kovinių budėjimą kariūnų

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, buvusiose Vilniaus priešlėktuvinės vadų mokyklos patalpose 1992 m. pradėjo veikti Krašto apsaugos mokykla. Taigi simboliška, kad Lietuvos karininkų rengimas toliau tęsiamas ten, kur 1940 m. nutrūko.

būrį, kuris buvo pavaldus budinčiam karininkui. Budinčiam būriui tekdavo dalyvauti atliekant kratas, ieškant komunistinių organizacijų, naktimis saugoti įvairias valstybines įstaigas, gavus informacijos, kad jas rengiasi pulti bolševikiniai vokiečių kareiviai – „spartakininkai“, vietos lenkai ar kitas antivalstybinis gaivalas.

Baigę 2 mėn. trukmės sutrumpintą mokymo kursą, liepos mėn. pirmieji Lietuvos karo mokyklos parengti karininkai išvyko į frontą ir gerokai sustiprino ginant Lietuvos valstybę nuo bolševikų, bermontininkų ir lenkų suformuotus dalinius. Lietuvos Nepriklausomybės kovos vyko iki 1920 m. Per tą laiką Karo mokykla sunkiomis sąlygomis parengė ir išleido keturias karininkų laidas. Įsivyravus taikai, nuo 1921 m. jos mokymo programa buvo išplėsta ir išeinama per 2, vėliau – per 3 metus.

1922 m. gruodžio 6 d. Karo mokykla iš Kauno centro buvo perkelta į Aukštosios Panemunės kareivines, kuriose vėliau buvo įkurdintas 5-asis pėstininkų pulkas, o dabar yra įsikūręs Juozo Vitkaus inžinerijos batalionas. 1923 m. lapkričio 24 d. Karo mokykla persikėlė į kitas patalpas Aukštojoje Panemunėje, kur tęsė savo veiklą iki pat 1940 m. sovietinės okupacijos.

Naujoji vieta labiau atitiko Karo mokyklos poreikius, nes netoliese esančiuose VI forto ir Rokų kaimo laukuose būsimieji karininkai galėjo dalyvauti lauko pratybose.

Kariūnai labai prisidėjo tvarkant rajoną, sodinant medelius. Mokykla įsikūrė trijų aukštų pastate. Jame tilpo klasės, kabinetai, kariūnų gyvenamosios patalpos, mokomųjų priemonių, ginklų, drabužių sandėliai, virtuvė ir valgykla. Mokykla turėjo savo ambulatoriją ir ligoninę, sporto salę, skalbyklą, siuvyklą, batų ir stalių dirbtuves, baldų ir maisto sandėlius, arklides. Kariūnams mokytis buvo skirta pratybų aikštė ir stadionas, tad Karo mokykloje jaunuoliai tapdavo ne tik gerais karininkais, bet ir sportininkais. Savo muzikinį talentą jie galėjo atskleisti ir tobulinti styginiame orkestre arba kariūnų chore. Mokykloje vykdavo atvykusių dainininkų koncertai ir šokių vakarai, į kuriuos kariūnai turėjo teisę pasikviesti savo „simpatijas“.

1926 m. pasikeitė Karo mokyklos viršininkas: gen. Jonas Galvydis-Bykauskas savo pareigas perdavė plk. Pranui Kaunui.

Baigusiujų mokyklą užteko taikos meto kariuomenei palaikyti, tačiau karo atveju jų būtų nepakakę. Todėl nuo 1926 m. buvo pradėti rengti aspi-

rantai (atsargos karininkai). Aspirantų mokslai trukdavo vienus metus. Baigusiems aspirantų kursus suteikdavo jaunesniojo leitenanto laipsnį ir išleisdavo į atsargą. Atsargos karininkai buvo šaukiami į pakartotinius mokymus, po kurių jiems galėjo būti suteiktas aukštesnis laipsnis iki kapitono imtinai. Iki 1940 m. buvo išleista 15 aspirantų laidų. Nemažai išleistų karininkų pasižymėjo pokario partizaniniame judėjime.

1929 m. sausio 25 d. buvo iškilmingai paminėtas Karo mokyklos veiklos dešimtmetis. Tuometis Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona, Vyriausybei paprašius, sutiko būti jos šefu. Šia proga Karo mokyklai buvo įteikta šefo vėliava su šūkiu „Mūsų ginklas, mūsų mokslas – Lietuvai Tėvynei“ ir pakeistas pavadinimas. Nuo šios dienos ji buvo vadinama Pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokykla, sutrumpintai – PLP karo mokykla. Karo mokyklos karininkų nuolat dėvimų, o kariūnų iš-eiginių uniformų antpečiuose atsirado mokyklos šefo monograma – AS.

1930 m. tuometė PLP karo mokyklos vadovybė susirūpino kelti mokymo ir priimamų mokyti kandidatų lygį. Dėl to buvo pradėti rengti papildomi lietuvių kalbos ir istorijos egzaminai. Priimtieji, pasibaigus tam tikram parengiamajam laikotarpiui, vėl turėdavo laikyti egzaminus, kad būtų visiškai įsitikinta jų tinkamumu.

Mokykloje buvo dėstomi įvairūs karybos dalykai: karo istorija, bendroji taktika, pėstininkų, artilerijos, kavalerijos taktika, šaudyba ir kiti, taip pat civiliniai: tikyba, užsienio kalbos, dainavimas, etiketas ir šokiai.

Čia buvo laikomasi oficialių ir neoficialių tradicijų. Pati žinomiausia iš jų – pakėlimo į karininkus apeigos, kurių metu jaunesniesiems leitenantams buvo įteikiami kardai, po to jie iškilmingai prisiekdavo. Prezidentas kardu paliesdavo kiekvieno pakviesto karininko kairįjį petį, tardamas priešais žodžius: „Be reikalo nepakelk, be garbės nenuleisk“, ir įteikdavo kardą, kuris buvo ne tik jo dovana, bet ir karininko garbės simbolis.

Sovietų Sąjungos kariams okupavus Lietuvą, prasidėjo krašto ir kariuomenės sovietizavimas. Einančio Lietuvos Respublikos Prezidento pareigas Justo Paleckio 1940 m. birželio 19 d. dekretu PLP karo mokykla buvo pervadinta ir vėl tapo Karo mokykla. Naikinant Lietuvos Respublikos kariuomenę, ją „metodiškai pertvarkant“ į kuriamą 29-ąjį

Raudonosios armijos teritorinį šaulių korpusą, buvo „pertvarkoma“ ir Karo mokykla. Lietuviai kariūnai buvo masiškai šalinami ir keičiami rusais. Per gana trumpą laiką Karo mokykla neatpažįstamai pasikeitė, ne kartą kito ir jos pavadinimas. Iš pradžių ji buvo vadinama Lietuvos liaudies kariuomenės karo mokykla, galutinai pertvarkius, nuo rugsėjo 4 d., – Raudonosios armijos pėstininkų karo mokykla.

Visiškai Karo mokykla buvo sunaikinta, siekiant nutraukti bet kokias sąsajas su PLP karo mokykla, 1940 m. rugsėjo 12–14 d., kai Raudonosios armijos pėstininkų karo mokyklos kariūnai, personalas ir turtas buvo perkelti į Vilniaus įgulos karo ligoninės (dab. Sapiegos ligoninės) teritorijoje esančius pastatus, kur nuo rugpjūčio 25 d., nors kol kas tik popieriuose, jau buvo pradėjusi veikti sovietinė Vilniaus pėstininkų mokykla.

Mokyklą perkėlus į Vilnių, įvyko esminių pokyčių ir jos veikloje: nuo rugsėjo 16 d. ji pradėjo dirbti pagal Raudonosios armijos karo mokyklos nuostatas. 1940 m. rugsėjo 22 d. buvo paskirtas naujas mokyklos viršininkas – plk. G. P. Sokurovas. Iš buvusios Karo mokyklos kariūnų buvo suformuotas I batalionas ir dalis II.

Būtent Vilniuje 1940 m. spalio 2 d. buvo išleista paskutinė – XV – buvusios PLP karo mokyklos aspirantų laida. Ją baigė nemažai partizaninio judėjimo vadų: gen. Adolfas Ramanauskas-Vanagas, Antanas Baltūsis-Žvejys, Benediktas Labėnas-Kariūnas, Jurgis Kriškėičiūnas-Rimvydas ir kt. XV aspirantų laidos išleistuvės prasidėjo patriotinėmis dainomis, o korpuso komisa-

ro Jono Macijausko kalba aspirantams sukėlė juoką. Įsiutęs komisaras sukomandavo: „Stot!“ Aspirantai atsistojo ir sugiedojo „Tautišką giesmę“. Jiems nebuvo suteikti karininkų laipsniai, tik išduotos pažymos, kuriose buvo įrašyta: „rezervo vadas“ (командир запаса) – nei laipsnis, nei pareigybė.

Nors XXII karininkų laidai dar buvo likę visi mokslo metai, spalio 15–20 d. po valstybinių egzaminų ir ji buvo išleista: 69 kariūnai, suteikus j. ltn. laipsnį, buvo pasiūsti tarnauti į 29-ąjį Raudonosios armijos teritorinį šaulių korpusą.

Iš išformuojamos Karo mokyklos pirmiausia buvo siekiama pašalinti patriotiškai nusiteikusius kariūnus. Buvo sudaryta speciali komisija, turėjusi įvertinti pirmo ir antro kurso kariūnų tinkamumą toliau mokytis. 1940 m. lapkričio 23 d. po mandatinės komisijos posėdžio būsimoji XXIII laidos kariūnų kuopa buvo išformuota. 49 kariūnams buvo įskaityta privalomoji karo tarnyba. Jie buvo demobilizuoti, o 37 kariūnai, pagal tarnybos laiką nepriskirti prie atlikusiųjų karo prievole, – pasiūsti tarnauti į 29-ojo Raudonosios armijos teritorinio šaulių korpuso dalinius. 1940 m. lapkričio mėn. iš plačiosios Sovietų Sąjungos atvyko „papildymas“ – sovietinių kursantų batalionas.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, buvusiose Vilniaus priešlėktuvinės vadų mokyklos patalpose 1992 m. pradėjo veikti Krašto apsaugos mokykla. Taigi simboliška, kad Lietuvos karininkų rengimas tęsiamas ten, kur 1940 m. nutrūko. Bet apie tai skaitykite jau kitame KARIŪNO numeryje. ■

Karo mokyklos kariūnai aspirantai. 1937 m. Arūno Dikšo archyvo nuotrauka

Krn. Elmyra

BALJANAITĖ**Rožės žiedlapiai**

mano gyvenimo rožė –
tai tavo gyvenimo ašara
juoda, ne raudona...

jos kvapas, kaip Juodosios jūros
vėjo, genančio bangas –
juodas, kaip tavo akis...

jos kvapas – kaip kalnų sniegynų,
užšaldžiusių mano širdį amžinai...
tik raudona saulė

man primena žiedlapius
rožių juodų, kurias dovanojai
tą saulėtą vakarą – per žiedlapių lietu...

2008 m. birželio 14 d.

Rudeninis lapas

Vėjas papūtė,
Sudrebėjo lapas –
Auksinis vakaro varveklis.

Suspindo spindulys –
Auksinis vyturis,
Nušvito pasaulio debesis...

Akmuo nusišypsojo –
Pražydo seno namo sienos,
Nutįso voro tinklas...

Ir nuskrido lapas
Į orą, dangų begalinį,
Nešdamas žvilgsnį sidabrinį...

2008 m. rugsėjo 30 d.

Skrydis

Radau laivą, bet senas bures –
Pro šalį skrendančias – pagavo
Lubinai ir sena močiutė
Šypsosi

Užmigęs langas ir lietaus balutėje
Maudosi laiškai –
Drugiais pavirtusios svajonės
Žaidžia

Ant sienos pakabintos pypkės
Prašneko surūdijus peleninė
Šiurkščiu balsu
Dainuoja

Vakaro aušrinė ir vėjas
Šiurena lapais suplėšyto romano
Jausmus sugniaužia
Delnas

Šaltas laiko srautas užrakintas
Tuščias parkas vaikšto
Basas vaikas prie krūtinės
Spaudžia

Mėlyną skarelę šiurkščios vyro rankos
Dreba paskutinįkart
Paleis į dangų
Skrist...

2009 m. birželio 17 d.

Suoliuko meilė žmogui

Žmogus vardu Aš Pavargau
Pamatė suolą,
Nušviestą saulės spindulių ir jau
Įlenktą jam, šaunuoliui.

Aš Pavargau nudžiugo.
Nušvito jis kaip saulės spindulys.
Ir strykt pastrykt
Nulėkė greičiau jo apkabint...

Prabėgo metai, o po to kiti.
Suoliuko įlinkis supuvo ir sulūžo.
Teliko kojos geležinės.
Ir žiogas vakarinis.

Ir štai suoliukas vėl pamatė žmogų.
Bet šis su paniekos žvilgsniu
Tik nuspjovė.

2006 m. birželis

* * *

Atsistosisu ant Cheopso piramidės,

kur subėga keturi pasaulio vėjai,

kur susikerta mitas, realybė, pasaka ir
svajonė.

Čia chaosas –
dega ugnis,
pučia vėjas,
teka vanduo
ir alsuoja žemė.

Čia viskas mano –
aš Žemės žmogus,
Mėnulis man dėdė,
o Saulė teta.

Aš žmogus,
Aš pasaulio žmogus.

Mano akys mato horizontą...

Ir išnyks tolumoje, kaip degantis fenik-
sas brėkstančioje aušroje...

2008 m. gruodžio 28 d.

Antrojo artilerijos pulko ltn. Jonas Žemaitis
su seserimi Kotryna Palangoje (1935 m.)
Nuotrauka iš Lietuvos gyventojų
genocido ir rezistencijos tyrimo centro

Tado Dambrausko fotokonkurso „Lietuvos kariuomenė fotografijoje 2011“ dalyvio Kęstučio Dijoko nuotraukoje III kurso kariūnai Lietuvos Respublikos Seime 2011 m. sausio 12 d. surengtose lyderio ugdymo pratybose „Sausio 13-oji. Ko galime pasimokyti?“

ISSN 2029-6053

9 772029 604002